

د. ئىبراھىم قەقى

چۆن بەسەر
ھەستەكانتدا زال دەپىت

وەرگىرانى : جەبار تەنبا

چۆن بەسەر ھەستەكانتا زالدەبیت

نوسینی

د. ئیبراھیم ئەلفەقی

وەرگیڕانی: جەبار تەنیا

پیناسی کتیب

ناوی کتیب: چون به سه ره سه کانتا زالده بیت

بابه ت: گه شه پیدانی مرقی

نوسینی: ئیبراهیم ئه لفه قی.

وه رگیزانی بو کوردی: جه بار ته نیا

دیزاینی به رک: ئیبراهیم صالح

چاپخانه: چوارچرا

ژماره ی دانه: ۱۰۰۰ دانه

سالی چاپ: چاپی دووهم ۲۰۱۸

له به پتوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان ژماره

سپاردنی (۶۲۵) سالی ۲۰۰۹ پیدراوه

پیشکشه به

دایکی خوشه ویستم خوالی خوش بیت و
به به هشتی به رینی خوی شادی بکات.
به هاوسه ره کهم امال الفقی ئەم کتیبه ی
پیشکشه ده کهم

وشه ی سوپاس و پیزانین

بۆ هه مووو به شدار بووانی ئەم کتیبه
که به شداریان کردوه له هه رشوینیک بن
خوای گه وره پاداشتی خێرو به ره که تیان بدانه وه

سهرنجی نهم پهنده بده:

ئهو كه سهی ناتوانی زال بیّت به سهر
هسته کانیدا، پیده چیت كه سیکی نایاب بیّت، به لام
مادام توانای زال بوونی نییه به سهر هسته کانیدا
ده بینیت ههلسو كه وتیکی سلبی (نه ری) ههیه، دیاره
دهره نجامه کانیشی سلبین و هاوشان میزاجی
هاوشیوه ده بیّت.

ده سپیک:

لاویک چوو بۆ لای دانایه کی چینی، پیی وت: من
بوومه ته خاوه نی توانا بیسنوره کان، گه شتومه ته
پله یه کی بالا له داناییدا، هاتووم فیتری شتیکی نویم
بکه یت تائیستا ده رکم پینه کردبیت.

دوای لیکرد بیت به رده می، لاوه که هات و به
به رده میدا تیپه پی، وینه ی بازنه یه کی بۆ کیشا، پیی
وت: په یبردن؟ لاوه که وتی: ده زانم .. ده رکم پیکرد
هر بۆیه هاتووم بۆ لات، پاشان بازنه ی دووه می بۆ
کیشا، پیی وت: په یبردن، لاوه که وتی: یه که مم بینی،
ده کریت پیم بلنیت چیه؟ دانا که بازنه ی سییه می بۆ
کیشا، پیی وت: په یبردن؟ لاوه که وتی: گالتم
پیده که یت؟ دانا که وتی: هر گیز، وانیه .. پاشان
داویلنکرد به ره و دواوه بگه ریته وه، لاوه که به قسه یکرد
پاشان که وت چالیکه وه، هر که که وت چاله که وه زۆر
توپه بوو، وتی: نه مه چیه تۆ له گه ل مندا نه یکه یت؟
نه و بازنانه چین؟ نه و قسانه چین نه یانکه یت، لاوه که
گومانی برد دانا که له بهر پیری نه قلی له ده سندا بیت.

دانا که وتی: بازنه ی یه که م په یبردنی تۆ بوو بۆ
بیرکردنه وه کانت، دووه م په یبردنت بۆ ناسته نگه کان،
سینه میش په یبردنت بۆ هه سته کانت، تۆ زۆرت ماوه

بگه يته نه وه ي بلنې: گه شتومه ته تر ټپکې دانايي، بويه
 تو هاتويت نازانيت چوڼ بېر بگه يته وه، ته نها هينده
 نه بيت ده رکت به وه کړوه گوايه که سيکي ناياب بيت،
 نه مجوره بېر کړنه وه يه ش وايي کړدويت بير له
 ناسته نگه کان نه که يته وه، نه وچاله ي له ته نيشتتد ايه ،
 من داوام ليکريدت بگه پي ته وه تو ش تيک و تيت، هر
 که تيک و تيت هه سته کانتی شپړزه کړد.

که واته نه ي لاو و اېزانم تو شتيکي نه و تو فير نه بوويت
 ته نها بېر واته به وه کړوه تو داناييت نه مه ش به ته نها
 نه وه ده گه يه نې که نادانيت، وه کو خو يشت
 له ونه زمونږه وه بينيت تو به ته رکيزو بېر کړنه وه کاني
 خو ت په بيت نه بر دوه به تا يه تيش په يبردنت بو
 هه سته کانت نه کړدوه ليگه پي باه موو خوديتي تو
 بته نې و زال بيت به سهرتدا.

بو نه وه ي ببېته دانايه کي بيخه وش پيوسته
 په يوه نديت له گه ل په روه ردگاردا گري بده يته وه هه موو
 کاره کانت بگه پي نيت وه بو نه و ملکه چي بو ده رېريت
 مه راميني پاکت هه بيت بو هاو کار يکړدنې خه لکي
 له هه موو نه و زانستانه ي خواي په روه ردگار پي نيت
 ده به خشې هه روه ها په يبردنت به خوديتي کي نزم و
 فيتنه کاني ژيان و فريودانه کاني شه يتان.

پاشان له چاوه کانی وردبوویه و تى: "إِنَّ اللَّهَ لَا يَغۡيۡرُ
مَا قُومَ حَتَّىٰ يَغۡيِرُوا مَا بَانَفۡسُهُم" الرعد ۱۱

له مړووه ده سبه کاريه و په يوه نديت گريښده به خواى
په روه دگاره وه مه به ستم نه وه يه له خزمهت وگوښرايه ليدا
بیت له پنگه ی ژياندا سرنجی هسته کانت بده چونکه
نه گړ سره قالی بیرکړنه وه يه کی سلبی بیت نه و
ده توانی تیکت بشکینی ده وروبه رکه ت لیت دوره پرریز
بن وه ک په روه ردگار له قورنانی پیړوزدا ده فهرمویت: ولو
كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك ال عمران ۱۵۹

فه رامویشی مه که هسته کان سوتهمه نی مړوښ
بزوینه ری بڼه په تین بو په فتاره کانی.

به سر هسته کانتدا زالبه، کونترولی په فتاره کانت
ده کهیت، راسته قینه ی ژيانت ده گوږی بو سرکه وتن
به خته وه ریه کی بیسنور.

وه ک ده بینیت نه ی خوینه ری نازیز له م چیروکه دا
په یامیکی گرنکه و ناراسته ی تو ده کریت له میانه ی نه م
چیروکه وه مه به ست لی نه مه یه توش په ی
به هسته کانت بیهیت و زالبیت به سریدا بو نه وه ی
خاوه نی ژيانیکی به خته وه ر بیت.

به فزلی خواى په روه ردگار- پاهینانم به زیاتر له ۲۰۰
کژمپانیا له گه وره ترین ۵۰۰ کژمپانیای جیهانی کردوه

ۋەك ئاى، بى، ئىم.

جاريكيان لە يەككەك لە ۋەكۇمپانىيانەدا مەشقمان
لە سەر ھونەرى پېيەرەيتى نوڭ دەکرد، مەن دەست
ناكەم بە مەشقکردن مەگەر دواى ئەو ھى كەسەكە پەر
بەيت لە شارەزايى كەسەيتتەكان، شارەزايى
كەسەيتتەكان ۹۳٪ دەردەخەن شارەزايى پېشەيەكان
تەنھا ۷٪ ۋەك زانكۆى ھارڧاردى ۋلاتە يەكگرتۈەكانى
ئەمريكا ئەمەى پاگە ياندوۋە.

پېدەچەيت لە سەر بازارپەسازى، بازارگانى، فرۇشتەن،
مەشق بەكەم بەلام ئەو ھى گەنگە بەلامەو (دەينەمۇ) يە
ئەو ھى شەكەكان دەخاتە بزاوتەن ئەو ھى پېكەتوۋە
لە بېر كەردنەو، پەفتارت، تۆكەيت، زال بون بە سەر
كۆنەندامى دەماردا، لە كاتتەكدا مەشق پېدەكەردن
يەكەكيان پېى وىم: ئەى دكتۇر، مەن لە بەریتانیاو
ھاتووم لە ماو ھەكى كەمخايەندا، مەن چۆنەيتى پېەرەيتى
كەردى خۇم بە چاكى دەزانم، پېم وى: ئەمە قەسەيەكى
بېمانايە قەسەيەكە كۆنە، پاشان بابەتەكەم گۆپى ۋەك
ئەو ھى ئەو كەسە لەو ھى نەبەيت .. پاش چەن خولەككە
گەرامەو بۆلەى، پېم وى: ئېستە ھەستەكانت چۆنە؟
ۋى: بېزارم. وىم: بۆ چى؟ ۋى: تۆ سو كايەتەيت
پېكەردم، وىم: بەپاست مەن سو كايەتەيت پېكەردەيت پان

دەرك پێكردنی تۆیه به وه لهو یسته؟ ئایا من هاتمه نێو
ناخی تۆوه وام لێكردیت به وجۆره ههست بکهیت یان
ئهوه بریارێکی ناوه کی خودی تۆیه؟ پاشان لیم
پرسیه وه: گەر وازت لێبێنم کۆبوونه وه یهك سازیکهیت
ئایا دهیکهیت؟ وتی: نه خیر...

وتم: بۆ چی؟

وتی: چونکه بێزارم.

وتم: دهزانیت له ماوه ی خوله کی کدا چیم پێكردیت؟
ئهوه ههسته کانی تۆم توشی شپهزه یی کرد،
پێه رایه تی ته نها شیوازیك نییه به لکو شیوازه له ژياندا ،
که واته دهسبه کاربه له پێه رایه تی ههسته کانت پاشان
کارگیرێ ده کهیت له ئاسته نگه کاند ئه نجا له گه ل
خه لکیدا کار ده کهیت.

ئهو که سه ی توانای زالبوونی نییه به سهر ههسته کانیدا،

پێده چیت که سیکێ نایاب بیت

به لام مادام توانای زالبوونی نییه به سهر ههسته کانیدا، ئه وا

ده فتاره کانی سلبی ده بن

ده ره نجامه کانی سلبی ده بن،

که واته میراجیشی هه مانشیوه ده بیت.

نهر که کرداریه کان

ئهو کاروبارانی ناتوانم (الهم له سهر کۆله لدامی

دهماره گانمدا:

..... *

..... *

..... *

ئهو شتانهی هه میانی بۆ مالدو دهگهه بۆ
پێگهستنی گهه لهدامی دهماره:

..... *

..... *

..... *

بانگهواز:

ئهقلی مروی هه لوئستی خۆی له سهه دواین ئهزموون بوونیات
ئه نیت

هه رکاتی بیرت لیکردوه

دواین هه ستت بیر دیتهوه

بانگهواز:

پێویسته زالبیت به سهه هه سته کانتدا زالبیت به سهه
په فتاره کانتدا، گه زالبوویت به سهه په فتاره کانتدا،
پێده چیت که سیکت توش بیت هه سته کانت شپهزه

بکات، پنده چیت پزیشکیکی نایاب بیت، به لام رهنگ
به هوی په یوه ندیه که وه ههسته کانت شپړزه بین.

پنده چیت له هاوسه رگیدا که سیکي جیواز بیت،
ههسته کانت به هوی هه لویستیکی دیار یکهراوه وه بگوریت
به ههسته سلبیه کانت وه له لایه نیکي دیکه دا پوچیت و
چریت وه.

ناوه زی موی هه لویستی خوی له سه دوا بین
بیرکړنه وه بوونیات نه نیت، هر کات بیري لیده کاته وه
نه وا دوا بین ههستی بیرده که ویت وه... ده کړیت
کومه لیک هاوړی بڼه ماوه یه کی زور له سه رپاستگویی
پیکه وه گړتی درابن، له سه شتیګ ناکوک ده بن هر که
لیک جودا بوونه وه میثکیش هه موو شته کان
ده شواته وه تهنه بیر له تاکه شتیګ ده کاته وه، چونکه
میثکی مړو ناتوانیت بیرکاته وه تهنه له یه ک شت
نه بیت، بیر له دوا بین هه ست نه کاته وه، ئیتر دابران دیته
گړپي به وهش په که مین هه نگاوی زرنگانه ده ست
پنده کات.

بڼه سه ره شقامینک، پوه پوه به یه کیک بلی: هه
دواکه وتوو. بزانه چیده کات به رامبه رت، چاو بېره ره
چاوی پنی بلی: دواکه وتوو! به راستی دواکه وتویت، گه
به راستی که سینک له دواته وه بوو سه بیري بکه بلی سبحان

الله ګټو مټ... بزانه چیت له ګال ده کات، بېګومان
له دواي تڼوه ده پوات، پټی بلی: نه وه به پاستی تو
له دواوویت؟ که واته به چی توپه ده بیت؟ مه ګر هر له
منالیه وه دواکه وتویه ک له ناخندا هه بوو بیت تا نیستاش
لئی چاره سر نه کراویت.

کي له نيمه به يانیاں بيدار ده بېته وه خوی به دلخوش
ده بينيت، خاوه نی هه سته نیجابیه کان بیت، چونکه
هیشتا زیندووه، بلیت سوپاس بو په روه ردگار چونکه
هیشتا ده ژیم چوند له نیمه به و جوړه یه؟

نایا ده کریت که سیک به جوړیک سیرت بکات به و
سه یرکړدنه ی په سقت بکات ده بینیت هه سته
نیجابیه کانت ده ګوړین بو هه سته ګه لیکی سلبي
نه وکاته ش سه لیکه خوشه کت ده ګوړی، له خه و بيدار
ده بېته وه خاوه نی هه ستيکی نیجابیت.

هه نديک ده لښ: نه مړو به لایه کی باشدا خه وتوین ئیدی
بو چی وردنابینه وه؟

سبه ی ده بینیت وه کو ختویک بيدار ده بېته وه...
ده بیت چی پویدابیت؟

ده لښ: به لایه کی خراپدا خه وتووم، بو چی نه و
لاخراپه نابری تا کو لایه کت له سر ته ختی نوسته کت
به چی بلیت بو نه وه ی به هه سته لیکی نیجابیانه بيدار

بیته وه، چونکه به هر شیوازیك بیدار بیته وه نه و
شیوازهش له میشکدا ده چه سپیت و دوباره ده بیته وه،
ده بینى هه موونه هه تیه کانی دنیا له بهرده متدا قوت
ده بنه وه، چونکه کاتى مرقه به بیرکردنه وه یه کی سلبی
بیر ده کاته وه هر چی له بهرده میدا پوده دهن هه موویان
نه هه تین.

که به شپزه یی بیدار ده بیته وه، حه ز ده که یت بجیته
ده ره وه یان بمینیته وه له سر ته ختی نوستنه که ت؟
بیگومان حه ز ده که یت له سر ته ختی نوستنه که ت
بمینیته وه.

گریمان شپزه یت، ده چیته گه رماو، مادام سلبیانه
بیر ده که یته وه ده بینیت که سیکى دیکه له لایه کی
دیکه وه سیفونه که کیشده کات و ئاوه گه رمه که ده پرتیت
به سه رتدا، چونکه بیرکردنه وه که ت سلبی
چرپوونه وه که ت سلبی میشکیش وای لیدیت شته کان
به سلبی ببینیت، هه سته کانت بلایه یان سه ندوه،
هه سته کانت که له که ده بن و ده گوینزینه وه.

نه که کرداریه کان:

نایا زیاتر نه و شتانه چین تووشی نا ئومیدی و دارمانه

ده که ن؟

..... *

..... *

چی بکەم بۆ ئەوەی زالبەم بەسەر ئەوشتانەی توشی

دارمانم دەکەن؟

..... *

..... *

..... *

بۆ هەر شتێک بێهۆی لێی دورەپەرێز بیت

بیرکردنەوەیەکی تایبەتی بۆ شتێک بەهێز

دەمیلێت

گەر هەوڵی دورەپەرێزبوونت خستە گەر

ئەوا لەهێزی ئەو شتەت زیاتر کردووە

لەخۆت بەرسە:

لەو ەلامى بابەتگەلىكى زۆر گىرنگ ئەوئش: ھەستەكان
چۇن دىنە كايەو ە؟ سەرچاۋەكانيان چىن؟ ھەندىك لەو
شىۋازانە باسەدەكەم كەلە پىيانەو ە مەۋۇ دەتوانى
زالبىت بەسەر ھەستەكانىدا لەيەك چىركەدا بىانگۇرپىت
بۇ كارامەيى...

من پىم خۆش نىيە بەخەك بلىم: وەرن بالەشتىك
پىزگارمان بىت، چۈنكە ئەگەر لەشتىك پىزگارت بو ئەو
وزەوتىنەكەي لە ناختدا دەمىننەو ە، لەوانەيە جارىكى
دىكەش سەرت لىبداتەو ە، بەلام من دەمەوى پىزگار
بىت كەسەرى لىدايتەو ە ئىجابىيانە بگەپىتەو ە بۇ
سەردانت.

كەس ناتوانى لەترس پىزگارى بىت، بەلام دەكرى ئەو
ترسە بگەيتە ھىزىيان ھاپىيەكى خۆت، مەلى دەمەوى
لەشتىك پىزگاربىم.

دەكرى ئەم شتە بگۇردى بۇ ھىزىك، لەم حالەشدا
دەكرى لەخزمەتى تۇدا بىت، ھەرگىز تۋاناي
دەربازبوونت نىيە لەو شتە، ھەر شتىك ھەولى
دەپەرىزبوونى بدەيت بىر كىرنەو ەى تايىبەتى بەجى
دەمىننەت ھەركات ھەولى دوركەوتنەو ەت لىندا ئەو
لەھىزى ئەو شتەت زىاتر كىردو ە

كەسىڭ لە ئىمە شەوانە بە ھۆى خەوزپاندىيەو نەتوانى
 بخەوئىت، ئايا خەوى لىدەوئىت ھەر بەوئەندەى بلىت:
 ئىستا دەخەووم؟ نا، ھىچ كەسىڭ بەم شىۋەيە خەوى
 لىئاكەوئىت، بەلام دەبىت ھەناسە دانەو لە ھەناسە
 ھەلمزىن درىژتر بىت، چاۋەكان بقوچىت و بەئەستەم
 بىكرىنەو ئىتر دواجار ناتوانى بىيانكاتەو.

مروۋ ئەگەر لەكاتىكى دىارىكراۋدا ئالودەى خەوتن
 بوو، پاشان لەكاتىك دىارىكراۋدا بىدار بوويەو ئىدى
 مىشكىش لە ھەمان كاتدا دەقى پىۋەدەگرىت و لە ھەمان
 كاتدا بىدارى دەكاتەو وەكو ئەو منالەى شەوانە بو
 شىرخواردن بىدار دەبىتەو پاشان لە دەست نەخۇشى
 خەوزپاندن پزگارى دەبىت، ھۆيەكەى چىيە؟
 بىر كرىنەو.

كاتى لەخەو بىدار بوويتەو، بىدار بوويتەو تو
 بەرگرى دەكەيت بەرگرى، كەس بەوجۆرە پشونادات
 پەنگە بلىت: مەن بىرپارمداۋە بەسەر ھەستەكاندا زالىم
 ، نەو ش سودىكى نىيە.

نمرکه کرداریه گان:

له خووه خراپه گانی ژبانی من:

..... *

..... *

..... *

ده یانگوږم له ږنگه ی:

..... *

..... *

..... *

له پیریکه وه فیربن

له وانیه مروفتک ببینیت هیج بایه ختیکی پښه دهیت به لام

خاوه نی گه نجینه یه کی به نرخ بیت

توش عهودالی بیت نه ویش دانایه

لەپىزىگەۋە فېزىن:

جارتىكىيان لەدەرەۋەى ولات بووم، لەيەكىك لەولاتە
 ەرەببەكان، ھىشتا جانتاي جەكانم نەگە ىشتىبە
 دەستم، پانتۇلىكى كاوبۇيم لەپىدا بوو، دەبوو بۇ پۇزى
 دواترىش لىدوانىك لەزانكو بدەم، شىپزە بووم،
 لەدەرەۋەى فېزىگە خانەكە بووم، ئەو شىپزەببەم پىۋە
 ديار بوو، خانىكى بەسالا چووم بىنى، ھات بۇ لامو
 پىنى وتم: ئايا تۇ دكتور ئىبراھىم ئەلفەقى نىت؟ وىستم
 پىنى بلىم نا، وتم: سلاو، چۈنىت.

وتى: ئايا جانتەكەت نەگەشتەۋە؟

وتم: نەخىر.

وتى: كەۋاتە ديارىبەكم لىۋەرگەر.

ھەمان ئەۋشتەى پىۋىتەۋە كەمن خۇم ھەموو جارتىك
 بەخەلكى دەبىزۇم. ۋەكو ئەۋپەندە باۋەى مىسر كە
 دەلىت، لەناۋ جەرگەى گەرەكى "ساقىيەكاندا
 "ئاۋفۇشەكان ئاۋ دەفۇشىت.

وتم: ديارى ۋەردەگرىت؟

وتى: بىنگومان دكتور، پرسىارىكت لىدەكەم، ئايا پىت
 باشترە جانتاكەت بەر لەخۇت بگات؟

وتم: بىنگومان، نەخىر.

وتى: كەۋاتە پىۋىستە سوپاسى خوا بىكەپت

خەندە يەك لە پوخسارى خۇتدا بكىشە، ئىنشاللا
خىردەپىت.

ۋەم: خۋاي گەۋرە تۋى بۇ ناردەم تاكو شتگە لىكەم
ۋە ياد بىننەتە ۋە كەخۇم بە خەلگىيان دەپىژم، چونكە مەن
گەشتىكى زۆر دەكەم لە ۋانە يە لە فرۇكە خانە كاندا
فرۇكە كان دۋابكە ۋون، لە ۋاكتەدا خەلگى لە پەستى ۋ
شېرە يەككى بە تىندا خۇيان دەپىننە ۋە، بە ھۋى ئەۋەى
فرۇكە كە سى كاتىژىر دۋاكە ۋتوۋە، مەنىش لە مكاتەدا
كۆمپىوتەرە كەم دەكە مەۋە كار دەكەم، زۆرىنەى
كتىبە كانم لە فرۇكە ۋ لە كاتە كانى چاۋە پروانىدا نوسىۋە،
كاتىژىرىكى دانىشتىنى ناۋ فرۇكە يە كسانە بە چۋار
كاتىژىرى دانىشتىنى نوسىنگە، چونكە لە نوسىنگەدا
تە لە فون ھەيە، لە ۋانە يە كە سىك بىت ۋ سەر قالت بكات
بە لام لە فرۇكەدا كە سىك نىە سەر قالت بكات، زىاتر ئەۋ
شۋىنانەى مەۋۇ تىايدا بەرەم دىننەت ناۋ فرۇكە ۋ
شۋىنى دەست بە ئاۋ گە ياندەنە كانە، مەۋۇ تىاندا
لە پۇشتى ۋ بە جى ھىشتىياندا ئازاد نىيە ۋ ناتۋانى بچىتە
شۋىنىكى دىكە ۋ كارى خۋى تىدا ئە نجام بدات، ئىدى
بۇ جى ناخۋىننەتە ۋە.

نمرکه کردار به کان؛
کومه له که سانیک هه به گرنګیسه کی نه وتویان پتاده م
یان له نمرموونه گانی ژبانی نه وانه وه فیر نابم وهک؛

..... *

..... *

..... *

به لوم ده گری له مهر به کتیا نه وه فیر بم؛

..... *

..... *

..... *

وریابه ههسته گانت بلاو ده نه وه؛

بو مهر نمرموونیک پتکاته ی خوی هه به و له پتچ ههسته ک پتک

هاتوه، له شوینی دیاریکراوی میشکدا داده نری، پنی دهوتری

دوسیه گانی ناوهز، گه رها تو گوران له پتکاته که ی نمرمووندا

پویدا، نه و له نمرموونه که شدا گورانکاری دیته کایه وه

ههسته گان ده گوئزرتنه وه؛

خانمی میوانداری فپوکه که رایگه یاند فپوکه که سنی

کاتزیر دوا ده که ویت، خه لکه که به رامبه ر نه م خانمه

په سستی خویان ده ربپی، ویرای نه وه ش هوکاری

دوا که وتنی فپوکه که نه م خانمه نه بوو ؟ فپوکه وانیش

ھەر ئەم خانمە نەبوو!

تەنھا ھۆكاریكى راگەیاندىن بوو، بۆيە ھەستەكان
دەگويززىنەو ھە بۆيە دەبىنى ئەوانى دۋادەكەوون
بەپەستى و بىزارىيەكى زۆرەو ھە چاۋەپوانىدان، ئەگەر
بەردەستەكە پرسىيارىك لەيەكىكىيان بىكات: ئايا دەيەوئ
شتىك بخواتەو، بەتوندى ۋەلامى ناي ئەداتەو.

لەوانەيە مەرۋۇ لەمالەو ھە دەمەقالەي لەگەل
ھاوسەرەكەيدا ھەبىت، پاشان بچىت بۇ سەركارەكەي
لەوئ پەستى و تورپەيەكەي خۆي بەسەر كرىكارەكاندا
بەتال ئەكاتەو، ھۆيەكەي چىيە؟ ھۆيەكەي ئەمەيە
ھەستەكان دەگويززىنەو.

لەوانەيە مەرۋۇ بەھۆي شتىكەو ھە بىزار بىت چونكە
لەكارەكەيدا شتىك پويداو، بەتورپەيەو بەرەو مال
دەچىتەو، ئەم تورپە بوونەي بەلىدانى منالەكانى بەتال
ئەكاتەو كەھىچ تاۋانىكىيان نەكردو؟! ھۆيەكەشى
ئەمەيە ھەستەكان دەگويززىنەو.

بۆيە بىرمكردەو سىمنارەكانم لەبارەي كارە سود
بەخشەكانەو بىت بۇ خەلكى..... ئەم زانىارانە پىشتر
لاي ھەندىك لەزاناكان ھەبوون، بەلام شاراو ھەبوون بۇ
خەلكيان ھەون نەكردۆتەو ھە بۆيە دەبىت بگويززىتەو
بۇيان.

بۇ ئەوۋى بىزنىڭ ھەستەكانىيان لەكۈتۈۋە سەرچاۋە
 دەگىرىت؟ چۈن دەتۈۋانن زالىن بەسەرياندا؟
 چۈن مەۋۇ دەتۈۋانن گەر پىنكەتەي ئەزمۈۋىنىكى
 بەرەۋ گۆپان بىرد دەرەنجامەكەشى گۆپانى ئەۋ
 ئەزمۈۋىنەيە.

لەگەل مىندا ئاگادارى ئەم رىسايە بە:

ھەر ئەزمۈۋىنك پىنكەتۈۋە لەپىنج ھەستەكە ئەۋىش لەشۈنى
 دىارىگراۋى مىشكىدا جىگىر دەبن ، بەدۈسيەكانى ئاۋەز ئاۋەد
 دەگىرىن گەر ھاتو گۆپانكارىك لەپىنكەتەكەدا بويىدا ھاۋشان
 گۆپانكارىش لەئەزمۈۋىنەكەدا رۈنەدات.

ئەمەش ئەۋە دەگەيەننەت گەر ھاتوۋ مىن پىنكەتەكەم
 گۆپى ئەۋانەي ھۆكارى بىرگىرنەۋە سىلبىيەكان بوۋن بۇ
 بىرگىرنەۋەيەك دەرەنجامەكەي ھەستى ئىجابىيانە بن
 لەم دۇخەدا ئەزمۈۋىنەكەش دەگۆپىننەت، گەر ھاتوۋ
 جارىنكى دىكە گەپايەۋە سەردانى مىشكى كىردەۋە
 دەبىننەت گۆپىدراۋە بۇ كارامەيى .. گۆپىدراۋە بۇ
 تۈۋانكان مادامىش گۆپىدراۋە بۇ كارامەيى ئەۋا ئاۋەزى
 سۆزدارى ئاسۈدەيە ھەرۋەھا ئاۋەزى شىكارىش
 بەھەمان شىۋە.

ھەر كاتىك تۈپە دەبىت ئاۋەزى سۆزدارى بلىنە
 دەسەننەت، ئەم ئاۋەزەش لەخۇگىرى وزەيە ئەك

زانيارىيىكەكان لەوانەش وزەى جەستەيى، وزەى
سىكسى... ھتد

ھەموو ئەم وزانەش مرقۇ دەبزوينن بەرەو ئاوەزى
شىكارى دەبەن ئەوانیش دەيگۆپن بۆ مرقۇئىكى
وہبەرھىنى ھاوسەنگ، ئەگەر ئەم ئاوەزى شىكارىيە
نەبوایە ئىعەش وەك ئازەلان دەبووين.

ئاوەزى سۆزدارى توانای وەرگرتنى لەھەر وزەيەكى
ئاوەكى جەستە، جا ئەگەر وزەيەكى زەينى بېت يان
پۆحانى بېت بۆ ئەوہى بىتپارىزىت لەھەر شىتک يان
لەھەر كەسىكى ناكۆك لەگەل تۆ دا لەھەر بىروپايەكدا
بېت بۆ نمونە يان پېتى وتوہ نەخىر...

لەميانەى ئەو چىرۆكانەى لەسەرەتاي كارەكانمدا
ئاشكرام كردن بەتايبەت كاتى لەبارەى ھەستە بلىسە
سەندوہكانەوہ، لەيەكەمىن ئەو شتانەى دەمويست
بەئەنجاميان بگەيەنم لەگەل خودى خۆمدا ئەوہ بوو
دەمەويست لەزالبوونم بەسەر ھەستەكانمدا سەرکەوتوو
بم، چونكە خەلكىم دەبينى رقيان ھەلدەستى و
توپرەدەبن لەبەر ئەوہى توانای بىرکردنەوہيان نىيە،
كۆمەلەك وشەى نەزانراو لەدەميان پەھا دەبېت، گەر
لەو دۆخەدا خۆيانيان دىتبايە ھەرگىز بەلاى
توپرەبووندا نەدەچوون.

تۆ ئەگەر زالبوویت بەسەر هەستەکاندا ئەمە ئەو دەگەیهنت
 ئەرکی خۆمانە راھێتان بەهەستەکانمان بگەین، بریاری ئەو
 بدەین هەست بەچی بگەین، پێویستە ئەهیلین جیهانی دەرەکی
 زالبیت بەسەرماندا

ئەرکە کرداریەکان:
 لەو هەستە سلبیانە دەتوانین پێانەو:

..... *

..... *

..... *

لەو هەستە ئیجابیانە هەولێدەم زیادیان

بگەم و بەهێزیان بگەم:

..... *

..... *

..... *

سەیرە بەلام راستە

پێویستە هەستەگانت ئیجابی بن، بارودۆخ ئاستەنگەکان،

فاکتەرە دەرەکیەکان هەر چۆنیک بن.

سەيرە بەلام راستە:

دەكرى لەگەل ھاوپىيەكتدا پىكەو ەچنە دەرهو ە بۇ
 ەو ەى كاتىكى خۇش بەسەرىن، بەلام دواى
 پۇشتنتان جياوزايىەكى بىروپا دىتە كايەو، لىى جودا
 دەبىتەو ەو پەست دەبىت، چونكە ەو بۇ تە ەوى
 لەكىس چوونى كاتەكت، ەركە پۇشتىت مىشكىش
 پىشتىگرىت لىدەكات ەموو كارە باشەكانى دەداتەو
 دواو، ەموو كارە خراپەكانىش دەگىشتىنى ەموو
 دۇسىە ئاوەزىيەكانىش دەكاتەو ەو دەيانخاتە كارە
 لەكاتى لەدايك بوونىەو تاكو ئىستا بەەموو شتە
 سلبىەكانەو وات لىدەكات بىكوژىت، بەلام ەركە
 تەلەفونىكى بۇ كرديت پىى وتىت ئىمە ھاوپىين، ئەمە
 باش نىە تۇ دەكەيت، گەر دلم تەنگ كرديويت داواى
 لىبووردنت لىدەكەم تۇ خۇت ئەزانىت من چەن تۇم
 خۇشەوئىت، تۇش پىى دەلىيت راست دەكەيت .. من
 ەلەبووم ئەمجارەيان مىشك ەموو شتە سلبىەكان پەت
 ئەكاتەو ئىجابىەكان دەگىشتىنى پىى دەلىيت: دەمەوئىت
 بتبىنم، كاتى دەچىتەو بۇ لای جارىكى دىكەش توپەت
 ئەكاتەو، ئەمجارەيان دەلىت خەتای خۇم بوو، دەبوو
 نەچومايە بۇ لای.. ئەمانە ەموويان ەستى.

ورىابە:

دەبىت ھەستەكانت ئىجابى بىن جا بارو دۇخو
ئاستەنگو فاكترە دەركىەكان ھەر چۈنئىك بىن، تۇ
ھىشتا زىندۇيت... ھەناسە ئەدەيت... بوارت ھەيە بۇ
نزىك بوونەوت بۇ لای خۇاى پەرورەدگار، بواری
ئەوت ھەيە تەندروستى خۇت چاك پاگريت، بواری
ئەوت ھەيە ئامانجەكانت مسۆگەر بکەيت، بواری
ئەوت ھەيە بىتە خاوەنى خىزانىكى باش، بواری
ئەوت ھەيە خەونەكانت بىنیتە دى، مادام زىندۇيت
لەسەر دنیادا دەژىت بۇيە ھەستەكانت كۆمەكت
دەكەن، كارىك مەكە ئەوۋى لەناخى تۇ دایە بىزارت
بكات.

لەعیادەكم لەكەنەدا، بەفەزلى خۇاى پەرورەدگار
نەخشەى دوو ئامىرم كىشاۋە لەرەى (ئەلفا) ت
پىندەكات، لەلای باشورەوۋە گویت لىم بىت ھاوكات من
لاى پاستەوۋە لەگەلت دەدویم، ھەموو شتەك
دابەشكراۋە تاكو شتەكان بگاتە مېشكت،
چاۋىلكەيەكیش ھەيە پىكخستىن بۇ لەرىنەوۋەى كارو
موگناتىسەكان دەكات، وات لىدەكات چاۋەكانت
بقوچىنیت ئەمەش وادەكات خەونىكى موگناتىسەيت
لىبكەۋىت كاتەكەشى لەسى تاچوار خولەك كەمترە

به ووش ده توانم مامه لته له گهل بکهم پرسپارت
لېبکه م و به پيچه وانه شه وه .

بۆ نمونه:

بازنه يه کي سورت بۆ ده کي شم له ناويدا به پرهنگي زهره
ده نوسم، پاشان پيټ ده ليم چاوه کانت هه لېبنيټ، ليټ
ده پرسم: له بهرده مي خوټدا چي ده بينيټ؟ تو ش
ده ليټيت بازنه يه کي سوور. ده ليم: به لام له ناويدا
نوسينيټکي زهرديش هه يه، ده ليټيت: به لي،
نه وه به پرهنگي زهره نوسراوه، به لام نه ووش بازنه يه کي
سوره، به مجوره له گهلته ده ليم تا کو تو په ده بيت و پيم
ده ليټيت: که واته تو چيت ده وي؟ نه وه بازنه يه کي پرهنگ
سوره و نوسينيټکي زهردي تيدايه، پيټ ده ليم بازنه که
گه وره يه .. ووشه کانيش بچوک.

مه به ستيش له مه هه ر چي له جيهاني ده ره وه پوبدات
ده بيت کار نه کاته سهره سته کان.

که سيټکي تو په:

که سيټک سهرداني عياده که ي کردم، پيټي وتم: دکتور،
من نقد تو په م، ده مه وي هاوکاريم بکه يت تا کو نه و تو په
بوونه م له کول بيته وه .

پيم وت: ده م و چاوي تو که سيټکي گه مره ي وه بير

ھىئامەۋە .

ۋتى: چى؟

ۋتم: ئەۋەت پېدەلېم كەخۇم ھەستى پېدەكەم .
 جارىكى دېكە پېكەنى، سوبحان الله ھەمان
 گەمژەيى... بەۋجۆرە بەردەۋام بوۋ تاكو توپە بوۋ،
 ئىستا كارەكە دەستپېدەكات، دەبېت لەكاتى
 توپەبوۋندا بېيىنم بۆ ئەۋەى بتوانىن بەشئوۋەيەكى
 پىك ۋ پىك كار بىكەين، دەبېت شىۋازى ئەۋ
 بىر كىرنەۋەيە بزانىن دەبېتە ھۆكارى توپەبوۋنت، توپە
 بوۋن لاي تۆ چى دەگەيەنى؟ دەچېتە چ شىۋىنىكى
 جەستەى تۆۋە، چۆن پىايدا پەت بوۋىت بەجولەى
 جەستەۋ دەرىپىنەكانى پوخسارت ؟ چىت بەخۆت ۋت؟
 دەبېت ئەۋ بابەتە ئاشكرا بىكەين كەتۆ لەۋ
 دۆخەدايت.

لېرەدا دەرك بەۋە دەگەين دەكرىت ھەستەكان جەنگ
 بەرپا بىكەن يان ھۆكارىك بىن بۆ جودا بوۋنەۋەۋە تەلاق ،
 يان ھۆكارى نەخۆشى بىن، ئەۋەش بەدرىژى باسى لېۋە
 دەگەين .

نمرکه کرداریه کان:

نمو کارانه ده کری پالېشتم بن بو مسوگهر کردنی

نامانجه کانم

(ریزبه نندی به پیتی به ها کانیان)

..... *

..... *

..... *

*

کویه که ت چ جوړه؟

ههسته کان سوتهمه نی مروښ، روځ خوای پهروه دگار

نفراندویه تی پتویستی به مالیک هه یه تیایدا بزی، نهویش

جهسته یه، پتویستی به وه گهر خهریکه، تاگو بیخاته بزاوت،

نهویش

ناومزه، وه گهر خهریش پتویستی به سوتهمه نی هه یه بو

کارکردنی، سوتهمه نی

نهویش ههسته گانه، سوتهمه نی مروښ ههسته گانیه تی، دواي

نهویش

راسته وخو پرفتار دیته کایه وه.

كوپەكەت چ جۆرىكە!

باسى چىرۆكىك دەكەم ناوم ناوہ كوپەكەت چ
جۆرىكە:

لاويك مەبوو، زانى دانايەكى چىنى ھەيە، دەتوانى
پىنمايى بىكات تاكو ماناي حىكمەت(دانايى) بزانىت،
دەكرى فىرى ئەوہى بىكات چۆن زالبىت بەسەر
مەستەكان و دەمارەكانىدا، خەلك پىنى وت: ئەو پىاوہ
لەسەر چىايەك دەزى، گەر بتوانىت بىبىنىت ئەوہ
بەخت ياوہرتە.

لاوہكە كاتى لەكىس نەداو فرۆكەيەكى ئامادەكرد
خۆى گەياندە ئەو شوپنە، لەچاوہ پروانىدا مايەوہ، پىيان
وت داناكە چاوى پىيدەكەوئىت، پۆشتو لەدەرگايدا،
داناكە تاكو سى كاترئىر نەھات بەلايەوہ، ئەمىش زۆر
توپە بوو، پاشان خانمىكى بەسالچوو دەرگاكى
كردەوہ پىنى وت ئىستا داناكە دىت بۆ لات، ئەمجارەش
كانزىرىكى پىچوو، لاوہكە گەشتبويە ترۆپكى
تەقىنەوہ، داناكە پىاوئىكى بەتەمەن بوو، ھاتو چاوى
كەوت بەلاوہكە زۆر سادەيە، جلىكى زۆر سادەي
لەبەردايە، كاتى دانىشت لەتەنىشتيەوہ لىنى پرسى:
ھەزدەكەيت چايەك بخۆيتەوہ؟

لاوه که زیاتر توپه بوو له دلی خویدا وتی: ئه م کابرا
شیتته سی کاترێر له ده ره وه هیشتمیه وه، لی ره ش
کاترێرێک بینه وه ی داوای لی بووردنێک بکات، هیشتا پیم
ده لیت ده ته وی چایه ک بخویتته وه !

هیشتا لاه که هه ر به ده م توپه بوونه وه له به ر خۆیه وه
قسه ی ده کرد ، دانا که جارێکی دی که پێی وته وه:
حه زده که یت چایه ک بخویتته وه ؟

کاتی لاه که زانی کابرا هه ر سو ره له سه ر قسه که ی
خۆی .

وتی: چایه که بینه .

خانمه که ، قۆرییه کی گه وه چای بۆ هینان، دانا که
وتی: حه زده که یت چایه کت بۆ تێبکه م ؟

وتی: فه رموو .

دانا که ده ستیکرد به تیکردنی چایه ک بۆ کوپه که
ده ستی هه لنه گرت تا کو ته واو سه ر پێژ بوو به سه ر
میزه که دا بالو بوویه وه ، ئه مجاره یان لاه که
به توپه ییه وه هه ستاو وتی: ئه وه چیه تۆ له گه ل مندا
ده یکه یت، تۆ شیتیت ؟

دانا که سه یرێکی کردو وتی: ئه م کۆبوونه وه یه هاته
کوتایی، کاتی کوپه که ت به تال بوویه وه وه ره وه بۆ لام،
به جێی هیشته و پۆشت... لاه که له مه سه له که

تىگەشت و بەخۆى وت: ئەم كاتەم ھەمووى بەفەرۆدا،
 ھەر چى لەدەست ھات لەگەلمدا كردى، پاشان چۆن
 دەھىلەم لەدەستم دەرجىت، دەبىت جۆرى ھەلسوكەوت
 كردىم لەگەلیدا بگۆپم، لاوەكە وتى: من داواى لىبوردن
 ئەكەم، من لەوپەپى دنياو ھاتووم بۆ لات، تەكايە فىرى
 شتىكى بەسودم بگە.

وتى: بۆ ئەو ھى بتوانىت لەدنیا دا بژىت پىويستە
 سەرنجى كۆپەكەت بدەيت، لاوەكە وتى ئەمە ماناى
 چى؟

داناكە وتى: كاتى چوار كاتژىر بەجىمان ھىشتىت،
 ھەستەكانت چۆن بوون؟

لاوەكە وتى: لەسەرەتاو ھىجابى بوو، پاشان وردە
 وردە توپە دەبووم تاكو گەشتە ئاستىك خەرىك بوو
 ئەتەقىمەو... بەلام ھەر بىرىارى چاوپىكەوتنى
 تۆمداوو.

داناكە وتى: ھەستەكانت چۆن بوون كاتى كاتژىرىك
 بەجىمان ھىشتىت لەمالەو.

لاوەكە وتى: زياتر توپەبووم.

داناكە وتى: كاتى چام بۆ كردىتە كۆپەكەو، ئابا
 دەكرى لەقەبارەكەى خۆى زياتر بكرىتە كۆپىكەو؟
 وتى: نەخىر.

دانا که وتی: که واته چی پویدا کاتی تی کردنی چایه که
بۆ ناو کوپه که بهرده وام بوو؟

لاوه که وتی: چایه که هه مووی پڑا به سەر میزه که دا .

دانا که وتی: کت و مت هه ر ئه وه ش به سەر
ههسته کانی تۆ دا هات، تۆ به کوپیکی به تاله وه هاتیت
بۆ لاما، ئیمه ش پرمان کرد تا کو سەر پیز بوو،
ئه وه ش ده بیته هوی نه خوشی بۆت، بۆیه گهر خوازیار
بوویت به به خته وه ری بژیت له دنیا دا پیویسته سهرنجی
کوپه که ت بدهیت پینه دهیت به بی مۆله تی خۆت هیچ
که سیك پری بکات.

ئه م کۆبوونه وه ی هاته کۆتایی، پاشان دانا که
وتی: پیویسته هه زار دۆلارم بدهیتی.

لاوه که دوباره کوپه که ی سەر پیز بوویه وه .

ئایا هه ر یه کی کمان کوپه که ی به تاله یان پره؟

گریمان له خه و بیدار بوویته وه، زۆر دلخۆشیت،
کوپه که ت به تاله، ئایا وانیه؟

پاشان ده چیته گه رماو، ئاوی تیدا نییه، لیره دا
کوپه که ت پر ده بیست، گهر که ف بچیته چاوه کانت
ئاویش بپریت، ئه مجاره یان کوپه که ت چی لی به سەر
دیت؟ زیاتر پر ده بیست، به لام کاتی ئا و هاته وه که سیك

سیفونه که کیش ده کات و ناوه گهرمه که ده پژیست
به سهرندا .. نه مجاره یان چی پوده دات؟
کاتی له گهرماوه که هاتیته دهره وه ته و او بوویت
ده چیت توتومبیله که بخه یته کار ، ده بینی کار ناکات
حالی کوپه که ت چونه؟

نوی نه وهی توتومبیله که ت که و ته کار سوار بوویت و
به شه قامه که دا تنی پیت، پولیس له پینگادا بوو، یه خه ی
که سیان نه گرت ته نها تو نه بیت، نه مجاره یان حالی
کوپه که ت چونه؟

یان به پینگه دا پیت ده کرد خه لکی ده ورو به رت
هه موویان ده چونه سهرکار، سه گیک په لاماری که سی
نه ده دا ته نها تو نه بیت حالی کوپه که ت چونه؟ پاشان
هر که له ده رگای شوینی کارکردنه که ت چویت
ژوده وه، پنیان وتیت: هاتیت؟ به پتوه بهر هه والی توی
ده پرسى! ده بیت به خیرایی بچیت بۆ لای چونکه تو
نوا که وتوبت! حالی کوپه که ت چونه؟

ده چیت بۆ لای به پتوه بهر و پیت ده لیت: من ده زانم
تو نوا که وتوبت، به لام نه مه گرنگ نییه، به رزبوونه وهی
نه و پله بهی دلوات کردووه په زامه ندی له سهر وه رگیرا ..
په یفذه هه زار جار پیروز بویه هه والم پرسیت تا کو
په یفزیبیت لنبکه م نه مجاره یان حالی کوپه که ت چونه؟

دەستدەكات بەبەتال بوونەو، پاشان كەسيك ديت
بۆلات پيت دەليت: پۇليس پەيوەنديت پتوۋەدەكات
دەليت مالەكەت سوتاو، دويارە كوپەكەت
پردەيىتەو.

ھەستەكانت وەكو شەمەندەفەرى مەرگە،
لەبەرزبوونەو دابەزىندان بەھۆى پيش ھاتەكانەو
بەھۆى شتەكانەو بەھۆى كەسەكانەو.

ئايا كاتى ئەو نەھاتوۋە زال بين بەسەر ھەستەكاناندا؟

بەئامانجەكانانەو بۇين، تواناكانان بخەينەگەر بۆ

بەرژەوۋەندى خۇمان لەجياتى بەزىانى خۇمان بىخەينەگەر..

ھەستەكان سوتەمەنى مرقۇن، ئەو پۇجەى خوای
پەرورەدگار ئەفراندويەتى پتويىستى بەمالىك ھەيە بۆ
ژيان كە ئەويش جەستەيە، جەستەش پتويىستى بە
وگەر خەرىك ھەيە تاكو بىخاتە بزوت ئەويش ئاۋەزە،
بزوينەرەكەش پتويىستى بەسوتەمەنيەك ھەيە بۆ
كاركردن ئەويش ھەستەكانە، كەواتە ئەو سوتەمەنيەى
مرقۇ پتويىستى پىنى ھەيە ھەستەكانە دوابەدوای ئەويش
پاستەوخۇ پەفتارەكان دىنە گۆپى گەر جەوى
ھەستەكانان لەدەستدا بيت پەفتارەكان ئىجابى
دەبن، پەفتارەكانىش دەرەنجامەكانان پىدەبەخشن،
دەرەنجامەكانىش دەبنە ھۆى پاستەقىنەيەكى

دىيارىكراۋ.

پەيبردنت بەشتىك دەسپىكى گۆپانكارىيە لەسلىپىدا ،
گەر پەي نەبەيت گۆپان نايتە كايەو، ئەمانەش
لەبابەتە بىنەرەتەكانن لەكردارى گۆپاندا.

بۆيە پىويستە ھەمىشە كۆپەكەت بەتال بىتو
بەھەستە ئىجابىيەكان سەرپىژى بكەيت ھەمىشە
لەئاستىكى ناوەندىدا بىت، گەر وابكەيت ئەوا دەبىتە
خاوەنى تەندروسىتىيەكى چاك بىرکردنەوەكانت
چاكەبن پەفتارەكانىشت چاكت.

سەرەنجامىش دەرەنجامەكانت چاك دەبن، كۆمپانىيا
جىھانىيەكانى ئەمرو كارمەندەكانى لەسەر بىنەماي
زالبوونىيان بەسەر تواناكانىيان بۆ خودىتىيان
دادەمەزىنن نەك بەپىرەوى خودىتى وەك پىشتەر
دەكرا، ھەرەھا تۆكمەيى پەيوەست بوون دەبىت
كەسىكى كراوە بىت، وەبەرھىن، ھەزى لەكار كردن
بىت لەگەل تىمدا تاكو واى لىھاتوو ژیاننامەى خودىتى
مەلبەندى چواردە داگىردەكات.

۹۳% دەرەنجامەكانى مروژ لەسەر توانا بىنەرەتەكان

بوونىاتراون، نەویش رەوشت و ھەلسوكەوتەكان و بىرکردنەو و

تۆكمەيى و ھەستەكانىتى.

ئەوانەى نەتەوى بىگەيەنيت بەخەلكى لەپىگەى

بىر كىردنە ۋە كانتە ۋە بىزاقە كەتە ۋە سۈتە مەنىە كەتە ۋە
ھەستە كانتە ۋە، گەر ھات وسۈتە مەنىە كەت سىلبى بوون
ئەوا پەفتارە كانىشت سىلبى دەبن.

ھەستەكان ۋە كو كەش و ھەوان پۇژىك لەسەر كەوتن و
پۇژىك لەدابە زىندان ئە ۋە ماھىيەتى خۆيەتى، ھەندىك
پىم دەلىن: "ژيان شىتىكى ئاسايى نىيە" كى دەلىت
ژيان ئاسايىيە، ھەندىك دەلىن: ناتوانم لەژيان تىبگەم،
ژيان تىگەشتىنى نىيە، تەنھا سات لەدوای سات لەگەلىدا
دەژىن مردنت پىنادات تاكو تىنەگەيت، بۆيە سات
بەسات بژى، بەخۆشە وىستىك بەخوای پەرورەدگارى
بەخشە، پاشان ئامانجەكەت مسۆگەر بکە، كاتى
لۆمە كىردن نىيە بۆيە كات و تواناكانت لەكىس مەدە.

لەنىو مىشكد ۱۵۰ مىليار خانەى ئاۋەز ھەيە

چاۋىش توانى جيا كىردنە ۋەى ۱۰ مەلاىن رەنگى ھەيە لەيەك
كاندا ئەقل تواناى ئەبار كىردنى زىاتر لە ۲مىليۇن زانىارى ھەيە
لەيەك چىرگەدا، دەپىت زالىپت بەسەر ھەستەكاندا بىانكەيتە
ئىجابى ئەو بىر كىردنە ۋانەش بەجۇرىك بوونىات بىپىت بەرەو
ژيانىكى بەختە ۋەرت بەرن.

ھەستەكان ۋە كو كەش و ھەوان بەردەوام لەگۆراندان، دەپىت
ئامادەپىت، بۆ ئەۋەى ھەستە سىلبەكان زەفەرت پىنەبەن.

من لەدۆختكى نەشازدام:

ئەو خانمەى بە پێوە بەرى بازارپسازى ئەو مۆتىلە بوو من
تيايدا كارم دەکرد، ھەر کاتى پرسىارى لىبىكرایە دەيوت:
من حالم زۆر باشە كە سەيش ناتوانى ئەم حالەى من
بگۆرێت... ئەم وەلامە سەرسامى دەکردم، چونكە
پەفتارەكانى مەرۆڤ و پەرچە كەردارەكانى پەنگدانەوھى ئەو
ھەست و سۆزانەى كە لە ناخیدا كەردە كەن لە ھەست و
نەستەكانى، ئەوانەى جەھوى ئاوەزى دەگرە دەست
لە بېر كەردنەوھى كەنى، گەر ھاوسەنگ بێت دە بېنێت
پەفتارەكانىشى ھاوسەنگ دە بێت گەر نەشاز بێت دە بېنى
پەفتارەكانىش نەشاز دە بن.

گەر ھات و كە سێك پێى وتیت: تۆ كە مژەيت، كە مژەبى
لە پوخسارىدا دە بېنى كە لە ناخىوھە ھەلقوللەوھە چونكە ئەگەر
ئەو كە سێكى پەفتار باش و خوشەوېست بووايە ئەو
قەسەبەى نە دەكرد، پێوېست بەوھە ناكات مەرۆڤ دەنگى بەرز
بكاتەوھە بۆ ئەوھى پەيوەست بێت بە خەلكىوھە، دە بێت
نەرم و لە سەرخۆ بێت دەنگى نەزم بێت، چونكە دەنگ
ھەلپىن و ھاوار كەردن كۆنەندامى دەمارەكان ناھاوسەنگ
دەكەن، پێوېستە بە جۆرىك بدوونیت كۆنەندامى دەمار خاوە
بكاتەوھە بۆ ئەو كە سەبى گۆيت لێدەگریت دەرفەتى ئەوھى
بۆ پەخسەينیت لە قەسەكانت پۆبچیت، چونكە ناخاوتن
بەدەنگى بەرز بە شێك لەوزەى ئاوەكەيت دەفەوتەينیت.

ئەرگە كىر داریه كان:

ئەشتانە چىن كۈپەگەت سەر رېژ دەگەن؟

..... *

..... *

..... *

چۈن پارىزگارى لەۋەدەگەيت ھەمىشە كۈپەگەت بەتال يىت؟

..... *

..... *

..... *

خۆت لەھەستە سەلبىيە كان پىزگار بگە:

چاگىترىن شىيەك بۇ تۆ ئەۋەيە زال بىت بەسەر ھەستەكانتا،

فېرى ھونەرى پەيۋەندىكىردن بىت لەگەل خەلگىدا لەكارەگەتدا،

لەمالەۋە لەزانگۆ لە....ھتد

لەھەستە سەلبىيەكان خۆت پزگار بگە:

هەستە سەلبىيەكان لەناو جەستەدا كەلەكە دەبن،
ئەوانەش دەبێتە ھۆى چەندىن نەخۆشى، تووژىنەوەيەك
كۆلېترى پزىشكى زانكۆى سانفرانسىسكو سالى ۱۹۶۸
رايگەيانىد ۹۳٪ لەجۆرەكانى نەخۆشى
لەنەخۆشخانەكاندا دەگەرێتەو بەو ئاوەزى مۆيى،
كاتى مەوۇ بەشێوەيەكى ناپېك بىر دەكاتەو دەبێتە
ھۆى شپىزە بوونى ھەستەكانى، دوابەدواى ئەوەش
دەركەوتنى نيشانەكانى لەسەر جەستە لەجولەو
دەربېرىنەكانى لەلیدانەكانى دل و ھەناسەدانەكانى،
بىرکردنەو دەھەستەكانى شپىز دەبن ناتوانى زالى بېت
بەسەرياندا، خواى پەرەردگار بەجۆرېك ئاوەزى مەوۇى
ئەفراندووە تاكو مەوۇ بتوانى بىرکردنەوەى نووى
پېتەخشىت بەپىي ئەوەى بوونى ھەيە، لەسەر ئەم
بنەمايەش پتر دەبێت و فراوانى بەخۆيەو دەبينى،
كاتى ئاوەزى مەوۇ بەدواى شتىكدا پۆشت كەھەلگى
ھەستىكى سەلبى بوو بەدوايدا ھەستەكە زىاد دەكات.

بەلگەش، گەرتەماشاي كاترێرەكەت كرد، بىرت
لەبابەتېك كەردەو كەپى توپە دەبیت دەبينىت
ھەستەكانت كەپە دەستېن، پاشان گەرسەيرى
كاترێرەكەت كەردەو دواى تېپەپىنى چەركەيەك

دەبىبىيەت ھەستەكانت زىياتر كۆپەيان سەندوۋە، چۈنكە
 ئاۋەز لەدواين ھەستەۋە دەسبەكار دەبىت، پاشان
 لەھەستىكەۋە گۋاستنەۋە دەست پىدەكات بۆ
 ھەستىكى دىكەۋ لەجولەيەكى بەرەۋ بالادايە، ئەمەش
 دەبىتە كەلەكە بوون لەسەر ھەستەكان ئەمەش وادەكات
 ئاۋەزى سۆزدارى (العقل العاتفى) كۆپە بكات لىدانى دل
 ناناسايى دەبىت و بەرز دەبىتەۋە، ھاۋكات لىدانەكانى
 تىپەى دل ۱۰۰ ھەزار چار زىاد دەكات لەپۇژىكدا
 بىتەۋەى كەسەكە ھەست بەخۆى بكات. چۈنكە كاتى
 مەۋە توپە دەبىت پەستانى خويىنى دەگۆپىت، پلەى
 گەرمى خويىن و پلەى گەرمى لەشى، پاشان تىكراى
 ھەناسەدانەكانى خىراتر دەبن بەدوايدا لىدانەكانى
 تىپەى دلى، بۆيە مېشكىش دەكەۋىتە نامادە
 باشىيەۋە، ھەموو ئەمانە بۆ چى؟ لەبەر ئەۋەى كەسىك
 بەئۆتۆمبىلە كەى تەنگى پىتەلچىنىۋىت يان لەبىرۋاپايەكدا
 ناكۆكىت لەگەلدا دەكات؟

چاگىترىن شتىك بۆ تۆ ئەۋەيە زالەبىت بەسەر
 ھەستەكانتا، فېرى ھونەرى پەيوەندىكردن بىت لەگەل
 خەلكىدا لەكارەكەتدا، لەمالەۋە لەزانكۆ لە.... ھتە

ئەرگە كىرگۈزۈلگەن:

بىگومان نىك بوونەۋە لەخۋاى پەرۋەدگار ھاۋكارى مەۋ
دەكات بۇ مەۋكەر كىرگۈزۈلگەن ئامانچەكەننى لەدنىادا:

.....
.....
.....
.....

مەترسى لەبەرنامە رېژى پېشوو

ئىستا كاتى ئەۋە ھاتوۋە تەك دەرگ بەۋە بىكات ھەستەكەننى
ھۆكارى ئاكامەكەننى بۇي دەرگەۋىت فېر بېت چۆن
ھەستەكەننى رېك بىخات زال بېت بەسەرىندا.

مەترسى ھەستەكان

خەلكى بۇ چى مەزەندەى ھەستەكان ناكات؟

چونكه نازانن ئىم ھەستەكان ھۆكارى
نەخۇشەكانىيان دەبن كار دەكەنە سەر پەيوەندىەكانى
لەگەل خەلكى وەك پەروەردگار دەفەرموئەت: ولو كنت
فذا غليظ القلب لانفضوا من حولك ال عمران ۱۵۹

كاتى مرقۇ توپە دەبىت - ھەر چەن توپە بوونەكەشى
درىژە نەكىشىت - بەلام مېشك دەركى پىدەكات،
پاشان دۆسىيەكى ئاوەزى بۇ دەكاتەو ھەمان ئو
ناونىشانەى بۇ دادەنىت كە پىسى سىپىرداوە (من
توپەم) ھەر كات توپە دەبىت ھەمان ھەستە
بىر كەرنەو ھە دۆسىيەدە تۆمار دەبىت.

بەدوايدا ھەستەكان كەلەكە دەبن تىنى
توپە بوونەكەش بەرەو بالاتر دەچىت لەگەل
بەسالچونى تەمەنى مرقۇداو كەلەكە بوونى ھەستەكانى
بەبچوكتىن شت بەخىرايى دەگاتە تروپكى توپە بوون.

دەبىنن كەسانىك زۆر پىسپۆپن لەكارەكانىاندا، ھەر
كە توپە دەبن ژىرىيان لەدەست ئەدەن لەگەل تواناى
ئاخاوتن و تىگەشتىيان، دەبىتە ھۆى لەدەستدانى
دەسمايەكەيان، يان لەكار لا بردنىيان يان بچراندنى
پەيوەندىان لەگەل خەلكىدا، ئايا ئو پەفتارەيان خودا

پازى دەكات يان ئامانجەكانيان مسۆگەر دەكات يان
تەندروستيان چاك دەكات بېگومان نا، ئىتر بۆچى ئەو
كارە دەكەن؟

وەلامى ئەو پرسىيارە لەدوو شتدا كۆدەبېتەو:

داتاي پېشو:

ئەو داتايەى كەسەكە لەخېزانەو لەقوتابخانەو
لەھاوپى يان ھۆيەكانى پراگەياندىن يان جوغزى
كۆمەلايەتى وەرىدەگرى سەربارى ئەوەى ئەم زياترى
دەكات.

ئىستا كاتى ئەوەيە:

ئىستا كاتى ئەوەيە كەسەكە دەركى ئەوە بكات
ھەستەكانى ھۆكارى ئاكامەكانىتى، بۆيە پىويستە فىرى
ئەوە بىت چۆن پىككارى لەھەستەكانىدا بكات و زالبىت
بەسەرياندىن تاكو بتوانى پەروەردگارەكەى بپەرسىت
بەچاكتىن شىوہ بەژيانى ھاوسەرگىرىيەكەى دلخۆش
بىت ، متمانەى تەواوى ھەبىت بەپەيوەندى
ھاوپىكانى...

بیته وایه مروژ به ته نه له نیو خه لکیدا بژی:

خوای کردگار ئاوه زی مروی ئه فراندوه تا کو بیته
 خزمه تکاری نه ک به پتوه به ری، گه ر بوارت بۆ په خساند
 پتبه رایه تیت بکات ته نه پتبه رایه تی دۆسیه کانی
 ئاوه زت بۆ ده کات ئه وانه ی پیشتر داتا کراون، ئه و
 دۆسیانه ش هه ر دو زانکۆی سانفرانسیسکو هار فارد
 ئامازه یان پتکردوه که له ۹۰٪ کاریگه ری سلبیان هه یه،
 چونکه که سه که له جوغزه که ی ده ورو به ری هه و
 وه ری ده گری به بن هیچ ئیدراکو ده ست تیدابوونیتی
 خۆی دوايش له وانه ی گونجاو نه بیت بۆ که سه که و
 سروشتی پتپه وی ژیا نی.

بۆ نمونه: له وانه یه باوانی شتوازیان توپه و زوو هه لچو
 بیت، مناله که ش ئه م دۆخه وه رده گری بیتاگای خۆی،
 ده بیت هۆی کیشه که لیک یان زیری له هه لسوکه وتیدا
 له گه ل خه لکیدا کاتی که گه وره ده بیت، بۆیه که سه که
 ده بیت کار بکات بۆ پاستکردنه وه ی ئه و داتایه ی
 پیشووی پاکی بکاته وه پتداچونه وه ی بۆ کات په ک
 به په ک تا کو په یوه ندیه کانی به خه لکی و ژیا نی به ره و
 چاکی بباته وه.

ئەگادارە:

هه موو تووژینه وه جیهانیه کان ئه وه یان سه له ماندوه
 په ستانی خوین و به رزبوونه وه ی کت و پرده بیته هوی
 بودانی جهلتی دل، چونکه خوین به فشاریکی زۆره وه
 ده چیت بو دل تیکرای لیدانی دل له ناستی ناسایی
 خوی به ره و بالا ده بات هاوکات که سه ک به خیرایی
 هه ناسه ئه دات ئه مهش پئی له سییه کان ده گری
 له پرپوونیان له هه و به دوایدا هه موو جهسته ئه گریته وه.

تا وای لیدیت کاره که ده گاته توشبوون به شیرپه نه
 ، چونکه خانه شیرپه نه ییه کان له جهسته دا بوونیان
 هه یه ئامیری به رگری دهستی به سه ردا گرتوه، به لام
 کاتی مرقه توپه ده بیت هه موو ئه ندامه کان بلیسه
 ده سینن هه موو کوئه ندامه کانی جهسته ی ده چنه
 حاله تی ئاماده باشییه وه سه رقالی کاریتیه که ده بن که
 بوونی نییه، به دوایدا خانه شیرپه نه ییه کان هه لیان بو
 ده په خسینت شالو بو جهسته بینن.

نقدجار ئه و گۆپانکاریه سه خته فه سه له جیه
 که توپه بوون هاوشانیتی له ئه نجامی به رز بوونه وه ی
 په ستانی خوین و که می بهی پتویستی ئوکسجین ده بیته
 هوی ژانه سه ر.

كەواتە با مروڧ زال بىت بەسەر ھەستەكانىدا تاكو ژيانىكى
بەختەوەرانە بباتە سەر، گەر مروڧ خوشەويست يان بەخشندە
ھاوسەنگ يان بەبەزەيى يان دلر ق يان زور تورپە بوو يان
نىگەران بوو ئەوا سەرچاوە كەى دەگەرپتەوہ بو ئەو ھەستانەى
كەلەناخىدا ھەيە.

نېرگه گرداريه گان!

نایا خوت به کسېکې کومه لایه تی ده پینیت!

به لې.....

نه خیر.....

چون خوت زیاتر ده که یته کسېکې کومه لایه تی!

..... *

..... *

..... *

توو نېسکاتوما:

نېسکاتوما مېترسېه کې له وه دایه کارېکې راسته خو ده سپړتېه

مېشک به وېکه دلخوش نېه،

پاشان ناوېز هموو نهو شتانه رېت نه گاته وه که په یوه نډیان

به دلخوشیوه هه یه

تاوا بیلده کا هه ست به پېزاره ده گات، نهوېش له بهر نه وې

ناوېزی مروی ناتوانی له هیج شتیکدا چرېتېه وه

نه نه له سر زانیا رېک نه پیت له یه ک کاتدا.

ھەستەكان دەبنە ھۆی بیرچونەو

ھەستەكان دەبنە ھۆی بیرچونەو ھەستەكان پێیدەوتری
(ئەسكاتۆما) ئەمەش واتای کاریکی پاستەو خۆ
بەسپێردریتە ئاوەز بەبوون یان بەنەبوون ، دەبینیت
كەسێك سۆچەكانی لەشوینێكدا دادەنیت پاشان
دەگەریتەو بەشویندا دەگەرێ، نایدۆزیتەو پرسیار
لەكەسێك دەكات بۆی، لەپەردەبینی لەبەردەمی
خۆیداوە نەیدیتەو، یان بەشوین چاویلکەیدا وێڵ
پرسیاری بۆ دەكات بێئاگایە لەوێ لەچاوی خۆیداوە
لەوینە ی ئەمانە زیاتریش، بۆیە ئەسكاتۆما، فەرمانێك
دەداتە ئاوەز پاستەخۆ بەوێكە شتێك نابینیت كەچی
شتەكەش لەبەردەمی خۆیداوە نابینیت.

مەترسی ئەسكاتۆما :

ئەسكاتۆما مەترسیەكە ی لەویداوە کاریکی پاستەخۆ
دەسپێردریتە مێشك بەوێكە دلخۆش نییە، پاشان ئاوەز
مەموو ئەو شتە پەت ئەكاتەو كەپە یەو نەدیان
بەدلخۆشیەو ھەبە تا وای لێدەكات ھەست بەپەژارە
دەكات، ئەوێش لەبەرئەوێ ئاوەزی مرقیسی ناتوانی
لەھیچ شتێكدا چە بێتەو تەنھا لەسەر زانیاریەك نەبیت
لەبەك كاتدا. كاتی ئاوەز فەرمانێکی پاستەوخۆی

وهرگرت له باره ی بابته تکی دیاریکراوه وه هه موو
زانیاړه کانی دیکه ده سرپټه وه تاکو بقوانی به وردی
له بابته تیکدا چرپټه وه .

هسته گان سرچاوه ی ترس به هه موو ونه گانیسه وه

بویه کاتی منالاً به تهنه به جی ده هیلریت ده قیزتیت،
هه روه ها له ده نگه به رزه کانیش نه ترسیت، گهر
بقیزتیت به سر منالیکدا ده ترسیت و ده قیزتیت ،
کتیبیک هیه به ناوی هه موو نه و شتانه ی پیویسته
له باره ی ترسه نه خوشییه وه بیزانیت دانه ره کای ده لیت
کاتی مړو دیته دنیاوه دوو وینه ی ترس ده زانی له گه ل
گه وره بوونی ته مه نیدا ده گاته ۱۷ جور ترس ، ترس
له سواربوونی ناسانسور، فړوکه، ترسیک هیه
له ناخیاندایه، له ناینده له نادیار، له جانه وهران.

یه کیک له زنجیره گانم به ناوی له ترسه وه به ره و هیز
تومارکرد نوریک له چاره سه ره کانی تیا دا پوونکراوه ته وه
بو نوریک له نه خوشیه ده رونییه گان به تاییه تی ترس
هه روه ها کومه له زنجیره یه کم تومارکرد به ناوی پینگای
به ره و سرکه وتن.

له م زنجیرانه دا دیمانه ی پاسته وخوم له گه ل که سانیکدا
سازکړو گفتوگو له سر به یروپاکان به هاو

پىزىبەندىيەكانيان، پۇلۇن كىردىنى ھەستەكان
كارىگەريەكانيان ھەروەھا چارەسەرى بابەتگەلىك
كەپەيوەستە بەپاككىردىنەوۋى پاپىردى دىروسىتىكىردىنى
نايىندەيەكى گەش.

ئەو بەرنامەيە مېواندارى گەلىك لەكەسايەتە
سەركەوتوۋەكان دەكەت لەبوۋارە جۇراوچۇرەكانى ژياندا
وەكو خالىد حسان كەبەتەنیا قاچىكەوۋە توانى
لەدەرياي مانىشەوۋە بېپىتەوۋە بەمەلەكىردىن.

لەئامانجەكانى ئەو بەرنامەيە پوخت كىردىنى
ستراتىژەي پەيپەويكراوى ئەو كەسانەي سەركەوتنىيان
بەدەست ھىناوۋە تاكو خەلكى لىيانەوۋە فېرىن، ھەروەھا
ئامانجى مىسۇگەركىردىنى تواناكانى سەركەوتىن پۇچون
لەئامانجەكاندا ملەلانى ئەگەل سىستى لەتاكەكاندا،
كاتى كەسەكە سەركەوتىن مىسۇگەردەكەت
ئەستىرەكەي دەدرەوشىتەوۋە پىگەش بۇ خەلكى پۇشن
دەكاتەوۋە بۇ شوپىن كەوتنى.

ھەستەكان سەرچاۋەي ترىسن وەك پىشتر باسماكىرد،
ھۆكارى ھەموو جۇرەكانى ترىسن، بۇ نەمۇنە گەر كەسىك
سەگىك بېگەزىت، ھەركەتى چاۋى بەسەگ بىكەوت
ئاۋەزى ئەو پوداۋەي بېردىننىتەوۋە، جەستەش
دەسدەكات بەدەردانى ئەردىنالىن، گەر مىنالىك يارى

له گڼ جالجالوکه دا بکات دایکیشی له جالجالوکه
 بترسیت هاته نیو ژوره که و جالجالوکه کی دیت
 قیزاندنی نیشانه کانی ترسی له ده م وچاویدا دروستکرد
 به په له جالجالوکه کی کوشت له مه وه مناله کی فیرکرد
 له جالجالوکه بترسیت بویه هر کاتی چاوی
 به جالجالوکه بکویت ده قیزینیت، بویه هسه سته کان
 سه رچاوه ی کیشو و گرفته کانن ترسه نه خوشیش
 به هه موو جوړه کانی وه جانه گه ترسه که ساده بیت یان
 کومه لایه تی یان ناوینته یی.

نمرکه کرداربه کان

ده توانم توانا زانستی و کرداربه کانم بهر و بالا بهرم له ریگه ی:

..... *

..... *

..... *

..... *

..... *

له ترسه وه فیربه:

پنویسته له سهر قات کاتی هستی نه وه یگرد خهریکه
هسته گانی ده بزوتن ده بیت بیر کردنه وه گانی سلبی بن پاشان
به په ییردنو ورینه وه په یوست بیت

هیرشکردن و هه لاتن:

هسته کان ده بنه هوی نه وه ی پیی ده وتری
(هیرشکردن یان هه لاتن) خوی په روه ردگاریش نه وه زی
به خشیه به مرقه ده توانی کاره کان شیکار بکات و
دیارده گانی بزانی، مرقی به کم کاتی دهنگی
که وتنیکی به هیزی گوی لیده بیت هست به له رزینی
زه وی ده کات له ژیر پییه کانیدا پاشان دیناسوره کان
به ره و پویی دین پاشان هاوسه ره که ی یان مناله گانی
ده خوات فیرده بیت کاتی پودانی نه و پوداوه پابکات یان
له و شوینه دوربکه ویته وه لیره دا نه وه دیته گوپی
هیرش به ره بو نه وه ی ژیانن پزگار بکه ییت یان پا که بو
نه وه ی ژیانن پزگار بکه ییت.

له دۆخی هیرشکردن یان هه لاتن جهسته ماده یه ک
ده رده دات به ناوی نه ردینالین ده بیته هوی پالنه ریک بو
خوین به هیزو خیراییه کی زوره وه له دل و ماسولکه کاند
' جهسته ش ده چیته دۆخی ناماده باشیه وه وزه یه کی

گەورەى بۆ دروست ئەبەيت بۆ ھېرشکردن يان ھەلاتن
تاكو بتوانى بەرگري لەمانەوہى خۆى بگات.

كاتى پالەوانى جىھانى محمد على كىلاى مەشقى
پێکردنى لەگەڵ پاهینەرەكەيدا دەکرد بۆ ماوہى پێنج
میل لەسەر لم، پاهینەرەكەى دواى لێکرد میلیكى
دیکەش بېرپیت وتى ناتوانییت، پاهینەرەكەى زۆرى
لێکرد، ئەو ھەر سور بوو لەسەر نەتوانینی خۆى،
پاهینەرەكەى بەتوندى پایكیشایەوہ بۆ دواوہ پێى وت
پێنج میلی دیکە بېروات بەرەو دواوہ، كىلاى ھەلچوو پێى
وت بۆ چى ئەو كارەم لەگەڵ دەكەیت، پاهینەرەكەى
وہ لایى داىوہ: من ویستم بتوروزیتم بۆ ئەوہى توانا
شاراوہكانت بخەیتەگەر بۆ ئەوہى جەستەت ئەردینالین
دەربەدات پالى پێوہ بنییت بۆ ماسولكەكانت ئەویش
ھىزى بەرگريت پێى ببەخشیت چونكە پالەوان ئەوہ
دروست ئەكات تەنھا ھەر خۆى خواوہنییتى كەسانى
دیکە ئەو توانایەى ئەویان نپیه تۆش پالەوانییت.

جەستە لەكاتى ھېرشکردن و ھەلاتندا مادەى
ئەردینالین دەردەدات بۆ ئەوہى جەستە بگاتە
ئەوپەڕى ھىزو تواناكانى خۆى، بۆ ئەوہى بتوانى ژيانى
پزگەر بگات تەنانت ئازەلانیش ھەمان مادەى
ئەردینالین دەردەن بۆ ئەوہى لەبەرىندار بوون دەریاز بن

بۇ ئەۋەي لە چىنگ پەلەۋەرە گۆشتخۇرەكان دەربازىن
 بەلام ھەر كە بېچىۋى پەۋەكە كەتە داۋى دېندە كەۋە
 بەپەلە دەكەۋنە ھىرشىكرىن و بەرگىرىكرىن، دەردانى
 ئەردىنالىش لە ھالەتى شەلۇقىدا پودەدات بۇ پىزگاركرىنى
 ژيان.

بەلام كېشە لەۋەدايە ھەندى كەس ناتوانن زالبن
 بەسەر ھەستەكانياندا داۋى ئەۋەش كاتى كەسىك
 بەتۇتۇمبىلە كەي تەنگىيان پى ئەلدە چىنى يان
 لەبىرۇپايە كىدا ناكۆك دەبن تارپادەيەك زۆرىك
 لە ھەستەكان دەبىزۋىت جەستەشيان ھەمان بېرى
 ئەردىنال دەردەدات ئەۋىش لە ھالەتى بەرگىرىكرىن
 پىزگاركرىنى ژياندا دەرىدەدات ھەروەھا ئەۋەزىش
 بە ھەمان پەۋەش بىردەكاتەۋە بۆيە پىۋىستە كەسەكە
 دەركى ئەۋە بىكات و بتوانى ئەۋە ھەلۋىستە بخەملەننەت
 كە ملەلانىي دەكات.

ئەم پەيىردن و خەملەندە ۋادەكات كەسەكە
 بەتوانابىت بۇ ھەموۋاركرىنى پەفتارەكانى، چونكە ھەر
 كە ئەۋەزى سۆزدارىيەكەى ۋەزدا كەسەكە دەستەدەكات
 بەچۈۋە نىۋقۇناغى ھىرشىكرىنەۋە يان پاكىردن و
 ھەلاتنەۋە، بەمەش ناتوانىت زال بىت بەسەر پەفتارە
 ھەلسۈكەۋتەكانىدا.

زۆرىك لەخەلكى دەلتىن: كاتى من توپە دەم شاو دەم
 لای خۇم نامىنىت چىدەكەم، جۆرىك پەفتار دەكەم
 بىنەوەى بىرى لىبىكە مەوە.... زۆرىكىش لەو كەسانە
 مافەكانىيان دەفەوتىت، گىلى دەنوینن بەھۇى زو
 ھەلچونىانەو، لىرەدا بەھای زالبوونى خودى دوابەدوای
 ئەو دىت ئەم بابەتەشم لەزۆرىك لەكتىبەكانمدا
 باسكردووە لەزۆرىكىش لەمىدىاو كەنالە ئاسمانىەكانەو
 پەخشم كردوون.

زالبوون بەسەر خوددا بەيەكك لەگرنگترین پاىەكانى
 گەشەى مرقىى ھەژمار دەكرى بەدوایدا ھونەرى
 پەيوەندى گریدانە بەخەلكىو، پاشان ئامانجەكانو
 چۆنىەتى مسۆگەر كردنىيان، ئاستەنگەكانو چۆنىەتى
 پو بەپو بوونەوەيان، لاوازکردنى بەلاو ناپەحەتەكان،
 پاشان كارى مېشك و ئەركەكانى پاشان چۆن
 ھەلدەستىت بەكارە ئەقلانىەكان، ئەم بابەتانە جگە
 لەمانەش لەگەشە مرقىەكاندا تاكو كەسەكە ئامادە
 بكرىت بۆ ئەوەى بىتە ئەندازيارىك يان پزىشكىك يان
 مامۇستايەكى پسپۆپو ناوازەو بتوانى لەزمانى زاراوەى
 ژيان تىبگات لەگەلیدا ھەل بكات، زۆرىك لەخەلكى
 دەبىنن دەستەوسانن لەئاست بەكاربردنى تواناكانىيانو
 زالبوون بەسەر ھەستەكانىاندا وىپراى بەدەست ھىنانى

باشترین پلەى بالای زانستیەكانیان، دەمىك كەسەى
لەئەركەكەى دەردەكرىت یان دەستى پى لەكارەكەى و
پیشەكەى دەكىشەنە وە وىپراى پسپۆپى و بلىمەتى
بەھوى ناتوانایى بەسەر ھەستەكانیدا دەبنیت كیشە
دەخولقینىت سەرجه میان لەبەر پوچترین ھۆكار یان
دەستدریژى و ھەلە ئەنجام ئەدات لەمافی
خاوەنكارەكەى و لەو جۆرە شتەنە.

زۆرىك لەخەلكى لەگەل ھەلچونى ھەستەكانیان و
بلىسە سەندنیان دەبنە كەسانىكى گەلىك مەترسیدار و
دژوار، زالبوونیان بەسەر ھەستەكانیاندا لەدەست
ئەدەن، بەجۆرىكى توندو تیزو گەوجانە پەفتار دەكەن
، دەبنە ھوى ئاژاوە و ماندوو بوون بۆ خویان و
دەرووبەریان زۆرىك لەپەيوەندیەكانیان لەگەل دۆست و
ھاوپىكانیاندا دەبچرپىن، وەك پەرەردگار دەفەرمویت:
"ولو كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك فاعف
عنهم..." ال عمران ۱۵۹

بۆیە پىویستە كاتى كەسەكە ھەستىكرد ھەستەكانى
خەرىكن گەردەگەرن و بىركردنە وەیسەكى سەلبیانە
بىردەكاتە وە دەبىت وابەستەى پەبىردن و سەنجەكانى
بىت، لەلاپەرەكانى داھاتودا بەدریژى باسى ئەم بابەتە
ئەكەین ھەرەھا لەھەندىك ستراتىژەى كارا دەدوین بۆ

چاره سهرى نهو بابه ته .

پټويسته كه سه كه مه شق له سهر نهو په فتاره ي بكات
واته زالبوون به سهر خوددا بو نهو ي ده قى پټوه
بگړيت و بټه نه رتيك تيايدا به شيوه يه كى خودكار
كاريكات.

پوځو به كارا ترين ستراتيژه ي نهو بابه ته هه ژمار ده كړيت
بو پام كړدنې د هرون و به هيز كړدنې چاندنې نهو
خه سلنه تيدا.

نمركى كردارى:

ده توانم به سهر خودى خوځدا زالم لهرنگه ي:

..... *

..... *

..... *

بۇ چى ھەستەكان دەبزوئىن و بلىسە دەسىن؟

لەكاتى كەمى و نەبوونى ھەر پىوئىستىك لەپىوئىستىكەكان،
مروڤ ھاوسەنگىيەكەى لەدەست ئەدات لەدۆخى بىرگەردنەووى
ئىجايانە دەردەچىت ھەستىكى سلبىانە ھەموو گيانى دەتەئىت.

بزواندىنى ھەستەكان:

ھەستەكان بەگۆمەلىك فاكتر دەبزوئىن

يەكەم: نەبوونى پىوئىستىكەكان

لىرەدا دە پىداوئىستى ھەن ئەوئىش گەردەنتى مانەو،
دلىيائى، خۆشەوئىستى، ھەستەكرەن، پىزلىنەن، چوئە
پىزىرەو خوا، بەرەو نىشتەمان، بەرەو خىزان...

سەرىسەستى كەسىتتى (بۇ ھەر مروڤلىك كەسىتتىكەى
سەرىسەست ھەيە ئارەزو بىرورپاى تايبەت بەخودى خوى
ھەيەو دەتوانى شوئىنكەوتەى كەسىكى دىكە بىت بەلام
نابىت بەو كەسە.

- دەسكەوت، قايل بوون و چىژوەرگەرتن) قايل
بوونى كەسەكە بەو بەشەى خوى پەرەردگار بوى
تەرخانكردو، لەگەل ھەولى بى پسانەو بۇ چاكترىن
بەرەمى كارەكەى، تاكو پىش بكەوئىت و گەشە بكات،
گەر كەسەكە كارى نەكرد بۇ چاككرەنى

دەرەنجامەكانى ئەوا دەبىتتە نىچىرى پۇتىنى خودىتى،
دەبىتتە مەمو دەوربەرەكەى دەگۇرپىت
پىشەدەكەوت تەنھا ئەم نەبىت، گۇپان، واتا.

تاك پىوتى بەجەمكىگە بۇ ژيانى، بۇ بوونى، بۇ
كارەكەى.

نەبوونى چەمك و مانابەك دەبىتە ھۆى دارمان، خەم وپەزارە،
نىگەرانى بەتىن، پاشان خۇگۇزى نەبوونى مانا دەبىتە ھۆى
۶۲٪ لە حالەتەكانى خۇگۇزى لەجىھاندا.

كاتى مۇقۇمەستى بەناتەواوى پىداوىستەكانى
خۇيكرىد بۇ مانەوەى وەك ئەوەى كارىكى دەسگىر
نابىت يان لەسەر كارەكەى لائەدرىت يان شتىك ھەر
ەشە لەمانەوەى دەكات بۆيە بىر لەپرکردنەوەى ئەو
ناتەواويە دەكاتەوە يادورخستەوەى ئەو فاكتەرانەى
ھەر ەشە لەمانەوەى دەكەن، بۆيە مۇقۇم پىوتىستى بەو
ھەستانەيە گرەنتى مانەوەى بداتى، بۆيە زۇرىك
لەخەلكى دەبىنن خواردەمەنىەكى زۇر دەگۇرپىت
لەمالەوە ھەلىدەگرىت يان سەرۋەت و سامانىكى
لەبانكەكاندا دادەنن.

لەناتەواوى و نەبوونى ھەر پىداوىستىەك لەو
پىداوىستىانەى باسمانكرىد مۇقۇم دەخاتە دۇخى
ناھارسەنگىوە لەدۇخى بىرکردنەوەى ئىجابىيانەوە

دهریدیت هه سستی سلبیان هه موو گیانی ده تهنی به لام
 گهر قال بیت له مامه له کردنی له گهل بابته که دا ئیدی
 به چاکی ده رک ده کات به وهی نات وهی له یه کیک
 له پیداو یستیه کائنا هه یه بویه به بیرکردنه وه یه کی
 نیجا بیانه بیرده کاته وه له پرکردنه وهی که لینی نه و
 نات وهی دا تاده گاته دۆخی هاوسه نگی و هه سته
 به بهخته وهی ده کات.

دووه م: پیشبینیه کان:

کاریگه ریه کی گهره ی هه یه له بزواندنی هه سته کائنا،
 بۆ نمونه گهر که سیک به لینی پیدایت کاتی دیتنه که ی
 کاتزیر سنی بوو، تۆ پابه ندی به لینه که بوویت به لام نه و
 تاکو کاتزیر سنی و نیو دواکه ووت، مادام تۆ پیشبینی
 نه وه ده که یت له کاتی دیاریکراودا ناماده بیت، له کاتزیر
 سنی هه سته کانی تۆ ده سده که ن به بزاونن بویه
 که ده چیت له ئۆتۆمبیله که ت واده زانی بزوتنه ره که ی
 کارده کات که سوچت کرده وه کاری نه کرد نه و
 بهرچه کرداری دهرونی تۆ ده بیت هه ستنکی سلبی، گهر
 قوتابییه ک و پیشبینی کرد له نه زمونه کانییدا ده رده چیت
 به لام ده رنه چوو، یان پیشبینی نه وه ت نه کرد که سیک
 جۆده پهفتاریک بنوینی، یان پوداویک پویدات پاشان

نه‌وه پویدا که‌تو پیش‌ببینیت بۆ نه‌ده‌کرد نه‌مان
سه‌رجه‌میان ده‌بنه‌هه‌ستگه‌لی سلبیانه.

بۆیه: له‌پیش‌بینیه‌گانت وریابه، هاوسه‌نگیان بکه، نه‌رمبه

له‌مامه‌له‌کردنت له‌گه‌ل کاره‌کاندا به‌ته‌واوی پشت

به‌پیش‌بینیه‌گانت مه‌به‌سته...

لیره‌وه زۆریک له‌کێشه‌کانی ژيانی هاوسه‌رداری دینه
گوپێ، کاتی یه‌کێکیان هه‌موو ژيانی بۆ به‌رامبه‌ره‌کی
ته‌رخان ده‌کات پیش‌ببینیش ده‌کات نه‌ویش وابیت
به‌رامبه‌ری، به‌لام لایه‌نه‌کی به‌رامبه‌ر به‌په‌وشیکی
تایبه‌تی په‌فتار ده‌کات، کێشه‌کان لیره‌وه سه‌رچاوه
ده‌گرن کاتی لایه‌نێکیان به‌راورد نه‌کات له‌نیوان
پیش‌بینیه‌کانی خۆیی و نه‌وه‌ی به‌رامبه‌ری ده‌بینی
یه‌کێک له‌لایه‌نه‌کان هه‌موو شتی که‌ ده‌به‌خشیت به‌لام
هاوشیوه‌ی نه‌وه به‌رامبه‌ر به‌خۆی نابینیت، نه‌وه
لایه‌نه‌کی به‌رامبه‌ریش ده‌بینی نه‌وه‌ی به‌خشییوه‌تی
هه‌مووی نه‌وه‌یه‌که‌خواه‌نیه‌تی هاوکات که‌مه‌رخه‌میشی
نه‌کردوه.

ده‌بیت گرفتت بۆ ساز نه‌کات، چونکه‌ پیش‌بینیه‌کانی مرو‌ف له‌سه‌ر

به‌یاردنی به‌کاره‌کان دارێژراوه، پێویسته‌ مرو‌ف نه‌رم بیت

له‌مامه‌له‌کردنی له‌گه‌ل کاره‌کاندا، بۆ نه‌وه‌ی هواکه‌وتنی

پیش‌بینیه‌کان نه‌یه‌ته‌هۆی هه‌ستکردنی سلبی و دارمان...

سىيەم :

نەپۈنى ھاوسەنگى :

ئەو جەوت پاىيەي ھىزى ھاوسەنگ بوونيان لەسەر

بەندە :

پاىيە پۇجى .

پاىيە تەندروستى .

پاىيە گەسىتى .

پاىيە خىزانى .

پاىيە كۆمەلايەتى .

پاىيە پىشەيى .

پاىيە ماددى .

تۇرىيە خەلقى لەھەر دوپايەي پىشەيى و مادىدا
تەركىز دەكەن ، چونكە ئەو دوانە گرەنتى مانەو
دەدەن كەيەكەمىن پىداوېستى مرقۇفە ، بەلام كاتى
مرقۇفە لەپۇچونياندا زىادە پەوى دەكات لەتېركردنى
پىوېستى بۇ مانا ، چونكە ھەموو ھەولەكانى
تەرخانكردو ھە بۇ لايەنى مادى بەلام لايەنى پۇحانى
پشتگوى خستوو ھاوسەنگى پۇجى لەدەستداو .

كاتى مرقۇفە لەلايەنى پۇجىدا ھاوسەنگ دەبىت ،
پارنىزگارى لەتەندروستى خۇي دەكات بۇ پارنىوونى
پەروەردگارى تەندروستى دەرونىشى چاكەدەبىت ،

پەيۋەندىيە پېشەيى و كۆمەلەيەتە كەنىشى باشىدە كات،
 پىئويستە مەۋقە باۋەش بۇ لايەتلىك نەكەتەۋە لايەتە كەنى
 دىكەي پىشتىگۈيى بىخات، لەۋانەيە زىياد تەركىز كۆردىن بۇ
 كەرنىك بىتە ھۆي تىكچۈنى بارى تەندروستى لەۋانەيە
 زىياد تەركىز كۆردى بۇ كۆكۈرەنەۋەي سەۋەتەۋە سامان بىتە
 ھۆي پىشتىگۈيى خىستىنى مەنەلەكان لەۋانەيە زىياد تەركىز
 كۆردى بۇ خۇد بىتە ھۆي دۆپان لەۋەيۋەندىيە
 كۆمەلەيەتە كەندا

نەركى كۆردارى:

زۆرەي نەۋىستانە چىن لەھەستى خۇت نەتەيىنە

دەرمەۋە!

..... *

..... *

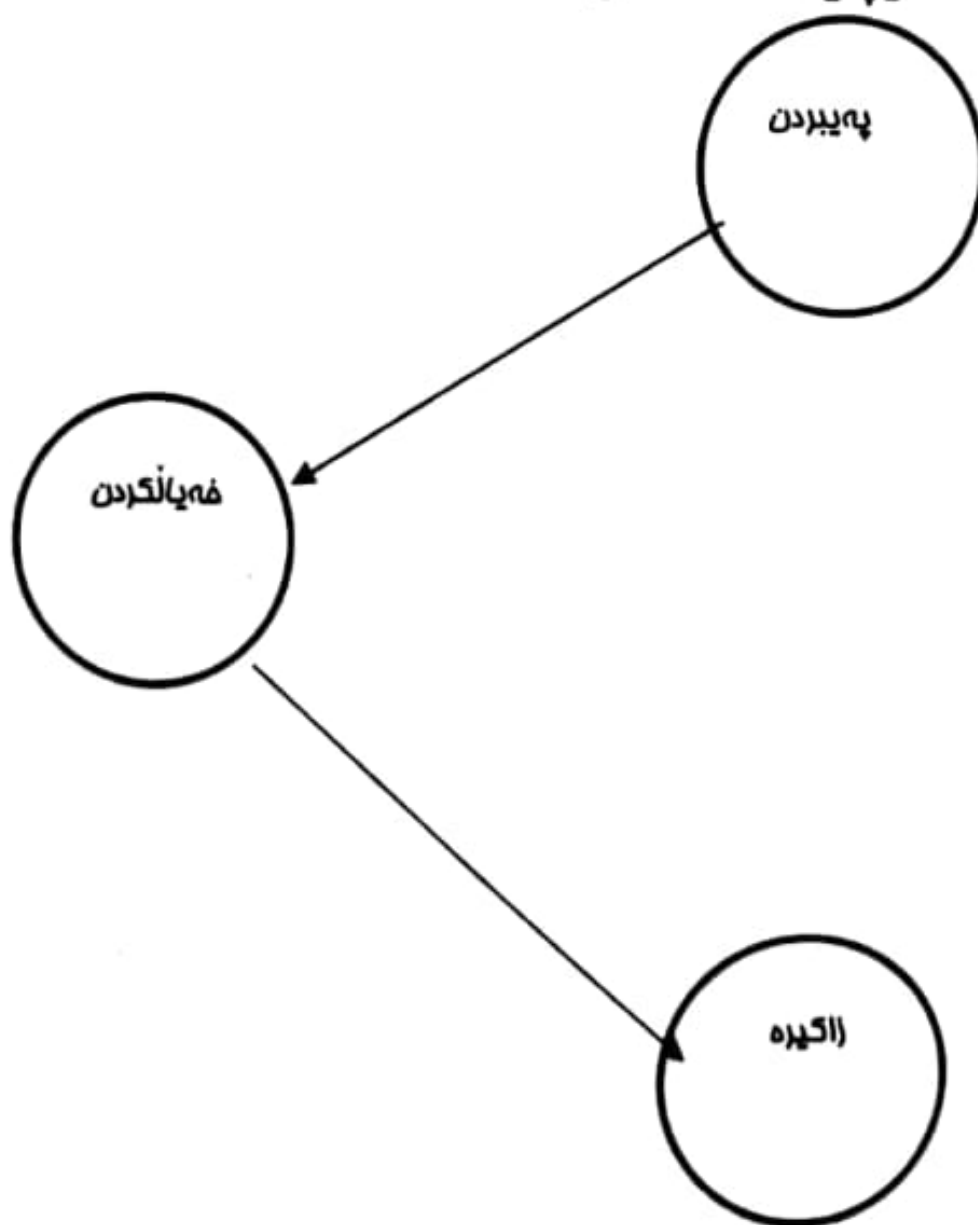
..... *

سهرچاوهی هه سته گان

خه یالکردن له مه عریفه به هیژتیره چونکه ده تگیژی به نیو رابردو
داهاتودا، هاوکات مه عریفه ته نها له زانیاریه گانی رابردوه وه
هه لقولاوه

موره برنادش

سهرچاوهی هه سته گان:

سەرچاوې ښه پېرې هه سته گان:

سەرچاوې ښه پېرې گانې هه سته گان سیانن ئهوانیش:

په گم: په پېرې:

په پېرې به په گم مین سەرچاوې هه سته گان هه ژمار
ده گریټ، مه حاله هیچ شتیک پوښتات ته نه کاتې نه بیت
په پېرې بریت و مانایه کی بۆ ته رخان ده گریټ پاشان
بیر له ماناکه ی ده گریټه و، لی ی پوښتات پاشان نه و
هه ستانه ده که ونه بزوات که ورژیننه ری په فتاره که
بۆیه و تراوه په پېرې بگورپه ژیانن ده گورپت.

په پېرې له پایه په گم مینه گانه، کاتې که سیک
و شه یه کت پېرې لیت هه سته خوشی یان توپه بوونت
ده بزوتنې چونکه له و شه یه دا ده رکت به مانایه ک کردوه
هه سته خوشی یان توپه بوونی تیدا بزواندویت.

نه مه ش نه وه ده گم یه نن کامه رانی و به دبختی هاوتای
په پېرې، ده رکتدنت به خوشی مانایه کت بۆ خوشی
پېرې به خوشی واتلیده کات به و مانایه به ره و پیری بچیت
په پېرې به به دبختی به هه مان شپوه وات لیده کات
له و مانایه بگیت و لی دووره په ریزبیت.

په پېرې مرقه بۆ شتیک نه وه ده سپنکی هه مو
شته گانه، په گم مین هۆکاری هه سته سلبی یان

نیجابه کان په یبردنه چونکه بی په یبردن مانایه ک نییه
وهک په روه ردگار ده فره مویت: و علم ادم الاسما کلها

البقرة ۳۱

ده بینین سه رنجه مان کیښ ده کات بو نه وهی ده بیټ
ناوه کان بزانی تا کو له مانا کانیاں تیږگه یں گه رفیری
مانایه ک بویت به بی ناویک به خیرایی له بیري ده که یټ
چونکه ناو نیشانی نییه.

په یبردنی مه سه له کان سه ره تاي گورانکار یا نه به ره و باشر

دووه خه یالکردن:

کرداری خه یالکردن ده بیټه هوی جه سه ماده ی
نه ردینالین دهریدات، مړوځ به بی نه م کرداره توانای
ژیانی نییه، له ته وراتدا باسکراوه (گه ر خه ونه کان نه بن
ژیانی مړوځیش نابیت) چونکه خه ونه کان په فتاری مړوځ
ناراسته ده که ن، خه ونیش نابیت تا کو خه یال بوونی
نه بیټ، نه ویش ده گوریت بو وینا کردن، مړوځیش
به به کاربردنی وینه بیرده کاته وه.

جورج برنادشاو ده لیت:

خه یالکردن به هیژ تره له مه عریفه، چونکه ده تبا ته وه بهر ابرو

داماتودا هاوکات مه عریفه ته نها له زانیاره کانی پابر دووه

مه لقولاوه.

خەيالکردن لەگەڵ مەعریفەى كەسەكەدا مامەل
دەكەات و دەيگۆرپیت بۆ مەعریفەيەكى نوێ مەرۆڤ دەبات
نیو جیهانی ئایندەو وە ویناو پودا و گەلیكى بۆ دەكیشیت
كە هیشتا نە هاتۆتە دى.

پێدەچیت خەيالکردن مەرۆڤ لە نیو گۆماوى پابردودا
نوو قەم بەكات، وینای پودا و گەلیكى بۆ دەكیشیت
كە پێشتر پویداو وە بۆ تە هۆى نینگەران بوونى، دوبارە
ئەو هەستەى بۆ دەگەپینیت وە باز بەكەسەكە ئەدات بۆ
جیهانی ئایندەو بەوشیو وە، كۆمەلێك پێش هاتنى بۆ
وینا دەكیشى پویان نەداو وە، ئەو پێش هاتە خراپانە
توشى پەژارەو پەستى دەكەن، پێش هاتە نوێیەكان
دەبنە هۆى كرانەو وە شادیەكانى.

خەيال یەكێكە لە سەرچاوەكانى هەستەكان ،
ستراتیژەيەك هەيە پێى دەوترى (ئۆتۆجینیك) من
پێیدەلیم: ئۆتۆجینیك ئیكسرسىز مەشقەكانى
ئیكسرسىز وابەستەى خەيالکردنە ئۆتۆ زاتە خودى
جینیك واتە بۆ ماو وەى، یەكەم كەسێك لەم بابەتە
دواو وە كەسێكە ناوى ئیمیل كنىمى خەلكى سويسرايە،
ئەم ستراتیژەيەى لە چارەكردنى نەخۆشیەكاندا
بەكاربرد، كۆمەلێك دەرەنجامى بە دەستەپێنا تاكو ۲۴٪
بەلام دامەزداو وە پزیشكان دەریانكرد چونكە

به شویازیکی نانه کادیعیانه به کاری ده برد نه وهش
ده بیتته هوی نازاوه .

دوای نه وه به ده سال زانایه کی نه لمانی پایگه یاند که
نه نجامه کانی نیمل کنی پیک ده خات، ستراتیژه ی خاو
بوونه وهی به رده وامی پیشکه شکرد تا کو جه سته
ده گاته قوناغی نه لفا، پاشان ستراتیژه به کی دیکه ی
ناونرا وینا کردنی داهینه رانه کاتی مرقه نه و دوو
ستراتیژه به به کار ده بات له گه ل دوپا تکردنه وه کان
نه وکاته نه نجامه کان ده گن ۳۴٪ .

هینده به سه ۵۰٪ له مه شقی وهرزشوانه جیهانیه کانی
وه کو محمد علی کلای ، ناندیریو نه جسی، نه و
ستراتیژه به ی تیادا به کار ده بریت، یاریزانی باسکه بو
نمونه چاوه کانی داده خات خه یال ده کات توپه کی
خستوته سه به ته که وه، جیگه کی دیاریده کات له گه ل
دوری خوئی له توپه که وه به پی نه و پیک خستنه
میشکیش زانیاریه کان وهر ده گریتو نه باریان ده کات
به م جوړه ش یاریزانه که له ناخه وه پاهینراو ده بیت.

پیویسته نیمه ش نه م ستراتیژه به به کاری به یین له گه ل
هسته کاند، به وه یکه که سه که له سه ره تاوه خوئی
پادینیت چاوه کانی لیده نیت خه یال ده کات گوايه نه و
له گه ل که سیکي لاساردا مامه له ده کات چونکه

به شیوازیکی ناسایی ناتوانی له گه لیدا هه لېکات ، پاشان
خه یال ده کات گوايه نه و مامه له له گه ل نه و که سه دا
ده کات به شیوازیکی هاوسه نگ له کردار و تاریدا، بویه
میشکیش ده سته ده کات به وه رگرتن و نه نبارکردنی نه و
داتا نوییه له مامه له کردندا.

کاتی که سه که خوی بینی مامه له به شیوازیکی نوی
ده کات له گه ل نه و که سه دا نه میش پاستیه ک به دی
ده کات نه و کات له به رده م دورپانه یه کدا ده بین داتای
کون، داتای نوی، به مهش پیکهاته ی نه زمونه کونه که
تیک ده شکیت و نه زمونیک نوی دروست ده که ینه وه.

نه وهش ده زانین که ناوه ز هه لده سیټ به پۆلین کردنی
بیرکردنه وه کان به پیی سه ره تایی بوونیان یه که مجار
له به هیزترین بیروکه وه ده ست پیده کات که وابه سته ی
به هیزترینی هه سته کان بیټ پاشان دوا به دوا ی نه وه چی
تر دیت، به و شیوه یه، نه و بیرکردنه وه یه ی مروڤ ده یه وی
زالبیټ به سه ریدا نه وه بوو زال بیټ به سه ر هه سته کانیدا
و پیکیان بخات نه ویش گریډراوی به هیزترینی
هه سته کان بوو نه وکاته ناوه زیش یه که م شت مامه له ی
له ته کدا ده کات.

پاشان که ده که ویتسه هه لویتیکه وه نه وکات
هه سته کان له ناخه وه خودکارانه ده که ونه کارکردن

به لام ناوه ز ته نها به کیکیان هه لده برژیریت، پاشان
هه لده سیت به خستنه بری داتا نوییه که که وابه سته ی
بیرکردنه وه یه ک بووه و له سه ریشی سور بووه له گه ل
هه سیتیکی کاراترو به هیژتر به داتا کونه که وه به وه ش
خوونه ریتیکی تازه دیته گوپی جیگی کونه که
ده گریته وه، که سه که ش وای لیدیت له گه ل که سیتیکی
لاساردا مامه له یه کی چاک ده کات و هاوسه نگه وه کو
پیشتر وتمان چونکه هه ستاوه به نه نجام گه یاندنی
نه وه ی پی ده وتری (مه شقه زه یینه کان)

واته پیشتر تو زه یینی خوتت مه شق پیکردوه، چون
مامه له له گه ل ژياندا ده که یت، زۆرینه ی خه لکی مه شقی
زه یینی ناکه ن له گه ل ژيانیشدا به خودکارییه کی باو و
ده ق پیوه گیراو کارده کات که پیزه ی ۹۰٪ له وانه
سلبین، بویه پیویسته مروؤ پره وی خوی بگوپیت
له مامه له کردنی له گه ل ژياندا له پیکه ی مه شق پیکردنی
هه سه ته کانیه وه .. زۆر کتیب هه یه باسی زیره کی
سۆزداری، زیره کی هه سه ته کان ده که ن چاره سه ری
بابه تی زالبوونی هه سه ته کانیا ن کردوه که به یه کیک
له هه ر گرنه گترین ئامانجه کانی په گه زی مرویی هه ژمار
ده کریت.

پنده چیت مروؤ خه یالی نه وه بکات ئامانجه کانی

مەسکەر کردوو هەستی ئیجابیانەیان پێوە
گرێداتەو، ئاوەزی ئاناگایش (نەست) یش وادەزانێ
ئەو پاستەقینە، نەستیش بەو ناوێراوە چونک
توانای تیگەشتنی لەشتەکان نیە تەنها کاری ئەو ئەبار
کردن یان سەرینەوێ بە ئەمەش بەکێکە لەسەرەکانی
پەرەدگار لەبەدیەتێدا، پێویستە مەزە فێری ئەو
بێت کە ئاوەزی چۆن کار دەکات ئەوێ لە ئاوەزەکانەو
پێکدێت تاکو لە زالبوون بەسەر خۆیدا نزیک بێتەو
لەژیانیکی خوش، کاتی نەست بەبێ هیچ ئاراستە
کردنێک کار دەکات، خودکارەکان دەردەکەوون،
کەسەکە توێژ دەکات، جگەرە دەکێشێت، جۆرێک
پەفتار دەنوێنێت بەبێ بیرلێکردنەو.

هیچ پەداوێک بەبێ خەیاڵکردن پەنادات، مەزە فێش
بەهۆی بەکارهێنانی وێناوە بێرە کاتەو بۆ نمونە ناتوانی
بچیتە سەرکارەکی بێئەوێ مێشکی هەموو وێنەی
پێگەکان نەخاتە بەردەمی تاکو ئەو شوێنە، ناتوانی هیچ
پەفتارێک بنوێنێت بەبێ خەیاڵکردن چونکە خەیاڵکردن
دەبێتە هۆی هەستەکان، پێویستە کەسەکە
بەشیوەیەکی ئیجابی بەکاری ببات بەوێکە بەقازانجی
بشکێتەو نەک بەزیانی، پەیردن و خەیاڵکردن هەر
دوکیان دەبنە هۆی بێرکردنەوێ ئیجابیانە یان سلبیانە.

سېئەم:

زاگیرە (یادگە)

سەرچاۋەكەى پابردوۋە، مرقۇش دەتوانى لەئىستادا
 بەكارى ببات، پىۋىستە بزانىن پەيبردن وخەيالکردن و
 یادکردنەۋە ھەمىشە لەكاردان، ئاۋەز دۆسىيەك لە
 یادکردنەۋە بكاتەۋە بزانىت چى تىدايە، جاكەسەك
 بەئاگا بىت يان ئائاگا بىت، پەنگە كەسىك توپەو بىزار
 بىت، نەزانى ھۆكارەكەى چىيە، ئەمەش كاتى پوئەدات
 چونكە لەویدا ھەندىك لەدۆسىيە ئەنباركراۋەكان
 ھەستەگەلىكى سىلبىن و كراۋنەتەۋە لەيادگەۋە
 دواكراۋون، بۆيە ئامۇزگاريتان دەكەم ھەمىشە پابردو
 بسىرنەۋە دواى ئەۋە بىيانگۆپن بە بەئەزموون و
 پسپۆپى و توانايى و كارامەيى،، چونكە كاتى مېشك
 بىرى كىردەۋە يادگەكەى كىردەۋە ئەۋكەتە پابردو
 دەبىتە ئىجابىيەكى بەسود، چونكە ئەگەر پابردو نەبىت
 ئىستاش بوونى نىيە بەپابردو ئەۋ زانىارىانەت كۆ
 كىردۆتەۋە پېشكەشى ئىستاي دەكەيت، پابردو فېرت
 ئەكات، گەرۋەكو پابردو بەشىۋەيەكى سىلبى پەفتار
 بكەيت ئەۋا ھىچ فېرنەبوويت بەمەش دەچىتە سالەۋە
 ھىچ زانىارى و مەعريفەيەكت بەدەست نەھىناۋە، بەلام
 ھەر كاتىك لەپابردوۋەۋە فېرېوويت دەتوانى بەئاسانى

وتووێژو فێربوون هه بێت له ئه زموونه سلبیه کانی پابرسو
 بۆ ئه وهی به شیوهیهکی سلبی له میشکدا نه چه سپیت و
 ئایندهی له سهه بوونیات نه نریت.

وهك ئه وهی ژنو میزدیك ناكۆکی ده كه ویت
 نێوانیان وه له سهه مه سه له یهك پاشان ناشت ده بنه وه
 بێته وهی ئه وه له وێسته شیکاریکه و سودینی
 لیوه رگرن. (دوانزه مه سه له ی سه ره کی هه یه خه لکی
 به زۆری له سه ریان ناکۆکه) ناکۆکیه کان ده کرێنه وه
 دۆسیه کانیان داناخرێنه وه پاشان هه سته کان که له که
 ده بن بۆیه کێشه کان له قه باره ی راسته قینه ی خۆیان
 هه موو جارێک که وره تر ده بن له جاره کانی پێشووی.

که واته یه که م سه رچاوه ی هه سته کان په یبرده،
 پاشان خه یالکردن پاشان یادگه، هه یچ یه کی له م کارانه
 پوناده ن بێ ئه وه دوانه ی دیکه، په یبردن پونادات بێ
 ئه وه ی یادگه دۆسیه یه ک بکاته وه، ئه مه ش بێ خه یال
 کردن ته واهو نابیت، ناتوانی پهی به کارێک ببریست
 که له ئاینده دا پویدات بێته وه ی دۆسیه یه کی یادگه
 نه کرێنه وه بۆ ئه وه ی ده رک به و زانیاریه بکات پاشان
 له ئاینده دا خه یالی بکه ییت، ناکرێ خه یالی پوداوی
 ئاینده بکه ییت بێته وه ی ئامانجینی دیاریکراوت هه بێت.

بۆ نمونه ئه گه ر ویستت بپیت به پێوه به رێکی گشتی،

بىنگومان لە يادگەى تۆ دا وىتايەك ھەيە بۆ بوونە
بەرتوھ بەریت، گەرلێرە دا ھانايەك نەبىت يادگەش نىيە
دوابەدواى ئەویش پەيبردن.

بۆ ئەوھى ئەو دوکردارە سەربگریت ھەر دەبىت
خەيال کردن ھەبىت بۆ ئەوھى لەئىستاوھ بېزويىت
بەرھو رابردو داهاتوو، مرقۇ بىرلە زۆرشت دەکاتوھ
کەھىشتا پويان نەداوھ پێدەچىت ئەوھش دلەپاوکىنى بۆ
دروست بکات، ئەگەر ھاتو ئەوھش ھەسەلەيەكى
ناخۆش بوو ئەوا ھاناي پەيدەبات بەوھى ھىشتا
پوياننەداوھ. گەر مرقۇ بەخەيال باز بدات بەرھو ئايندە
خەيال بکات کارەساتيکى ناخۆش پونەدات ئەوکاتە
ھەست بەدلەپاوکى دەکات ھاوکات مېشك دۆسيەکانى
ئاوھزى لەيادگە دا بۆ دەکاتوھ ئەو ھەستانە ھاوپى
دلەپاوکىن دىنەدەرھوھ ئەمجارەيان ھەست بەبىزارى و
پەژارە دەکات ديارە ئەم ھەستانەش سلبين و کەلەکە
دەبن لەيادگە دا لەوانەشە وانەبىت و پونەدات ئەوانەى
ترسيان خستبوويە دليەوھ يان لىيان وريا بوو.

گەرکەسێك خاوبوويەوھ ھەناسەيەكى قوولى
ھەلمزى پاشان دانەوھى ھەناسەيەك بەقوولى ھاوکات
خاوبۆتوھ ئەوھ دەبىتە ھاوسەنگيەك بۆ ھەر
دوپەشەكەى مېشك، ھەندىجار خەواندنى سروشکاريم

بەكار دەبرد بۆ ھاۋكارى كەسىك تاكو وازلە
جگەرەكىشان بېنىت چۈنكە ئەو جۆرە خەواندە
يەككە لەپىگە كاراكان گەر پزىشكە كە كارامە بېت
كەسى جگەرەكىشەش مەرامىكى پاكى مەبېت و دەى
بەرز بېت بۆ واز لېھىنانى.

ئەر كە كىدارىە كان:

چۈن دەتوانى سەرچاۋەى ھەستەكانت باشتىر بگەيت؟

※ سەبارەت بەپەيىردىن

※ سەبارەت بەھەيالىگىدىن

※ سەبارەت بەيادگە

ھەستەكان چۈن پۈۈ ئەدەن؟

ھەستەكان كەلەكە دەبن و دەگوئىزىنەۋە لەئەنجامى

يادگىرەنەۋە پەيىردىن و خەيال كىردىن بۆيە بەرپىسارىتى ژىانت

لەئەستۈ بگىرە لۆمەى ھىچ كەسىك مەكە ھەر كەسىك بېت.

چۆن ھەستەکان پوو ئەدەن؟

کاتژێری دەرونی.....

لێرەدا بە کاتژێری دەرونی پێناسە کراوە یان کاتی دەرونی، دەتوانی ب تگۆیزیتەو بە پابردوو تا کو پوداوو ئەزموونیکت بۆ دەربخات کە پێیدا تێپەریویت یان بەرەو نایندە یەك پوداوگە لیکت بۆ دەربخات ھیشتا پێیدا تێپەرنەبوویت.

بە کەلکە بۆ مرقوفیەری بیت چۆن کاتژێری دەرونی بە کارببات، ئەگەر ئاوەز دۆسیەکانی ئاوەزی کردەووە کە پەییوەستن بە پابردوو مرقوفە کە کاردەکات بۆ گۆرپینی پەبێردنە کە ی خۆی بە کارامەیی و ھیز، بەلام زۆرینە ی خەلکی پانە ھاتوو لە بەکاربردنی تواناکانی و گۆرپینی پەبێردنەکانی، بە کاتژمیری دەرونی دۆسیەکانی ئاوەز دەکرێنەو بەلام سلبین، بەدوایدا بە شێوەیەکی سلبی کاردەکەنە سەر کەسە کە چونکە لە پابردودا ھەستی پێنەکراوە بە لکو لە کاتی کرانەووەی ئێستایدا کاریگەری دەبێت، ئەگەر ئاوەز بە کاتژێری دەرونی گۆنیزایەو بە پابردوو، خەیاڵ و پەبێردنیش ھاوشانی بوو دۆسیە یەکی کردەووە ھەستگە لیکتی تێدا بوو گواستیەو بە ئێستا ئەوانەو ھەستانە دەپیکێت کە لە ئێستادان نە لە پابردو نە لە نایندە.

که واتە مڕۆڤ لە هەستەکانی پابردو ئایندە که هیشتا
 بوونیان نییه هەستی سلبی وەردەگیریت و کار دەکاتە
 سەر ئیستای، چرکە ساتی ئیستا زۆر بیخەوشو
 بیگەردە و بەلام که سە که بە بیرکردنە وەکی خودی خۆی
 لە که داری دەکات لە ئەزمونە سلبیە پابردووەکانی یان
 تر سەکانی ئایندە ی که هیشتا نەهاتوو بە هەستی
 ئەوەی که سە که پوداویکی خراپی بە سەر هاتوو کاتی
 تەمەنی ۴ سالان بوو ئیستا ۲۰ سالانە ئەو پوداو
 دەگیریت وە بیئەوەی پێی بزانی ئەزمونەکانی هەستی
 ۱۶ سالانی بۆ زیاد ئەکات هەموو هەستەکانیش که ئە
 دەبن بە سلبی بۆ ئەم پوداو بە دوایدا وینە یەکی
 گەورە تر و بە هیژتر لە راستە قینە ی پوداو که پە ی
 پێدەبات لە ئیستادا خە یالی لە سەر دەکات ئیستاش
 هەستی پێدەکات .

هەستەکان که ئە که دەبن و دەگوێزێنەو لە ئەنجامی
 یادکردنەو پە ی بردن و خە یال کردن بۆیە بەرپر سيارتی
 زیانت لە ئەستۆ بگرە لۆمە ی هیچ که سیک مە که هەر
 که سیک بیت چوونە ژێر باری بەرپر سيارتی زیانت لەریشە ی
 هیژە خودیەکان هەژمار دەگیریت.

ئەركى كەردارى :

ئاي بىر كەردنەۋە پاپردو زالە بەسەرتدا يان بىر كەردنەۋە

لەداھاتوو!

چۈن وادە كەيت زۆربەي بىر كەردنەۋە كانت وەكو ئەۋەبن

كەدەتەۋى نەك وەكو خۇيان بن.

كات و بىر كەردنەۋەكان

بچۆرە ژىربارى بەرپر سيارتى بىر كەردنەۋەكانت، كاتەكانت،

وزەكانت ئەۋە بەقازانچ و خىر بۇ خوت و خەلگىش دەگەرتەۋە.

بىر كەردنەۋە كات:

مەمو كەسىك خاۋەنى بىر كەردنەۋە كاتە بەلام

جۆرەكانيان دەبنە ئەۋەكەرى كەلە نىۋانىندا مەيە

لىيان دەكەۋىتەۋە، مەرەپىندەي بىرت كەردەۋە

دەمودەست بىر كەردنەۋەكە دەگۈپى بۇ وزەيەكى

جەستەيى و كەسەكە بىر كەردنەۋەكە و وزەكە

بەكار دەبات لەكاتەكانيدا، گەرەت و بەشىۋازىكى مەلە

بەكاربران ئاكامەكەش مەمان جۆر دەبىت نەگەر

بەشىۋازىكى دوستىش بەكاربران مەمانجۆر دەبىت،

گەر كەسەكە بىر كەردنەۋە و وزەكەي خۇي بەشىۋازىكى

ئىجابيانەۋە داھىنەرانە بەكاربرد پۇژەكەي بەشىۋەيەكى

کاراو ئیجابیانہ به کار بیات بو ئه وهی ئامانجه کانی
مسوگر بکات. له وانه یه کاته که ی به فیرۆ بدات
بیرکردنه وه کانی وزه که ی به خراپ به کار بیات ئه وهش
بیته هوی له مسوگر کردنی خه ون و ئامانجه کانی
بتاسینیت، پاشان بیتاوان لومه ی خه لکی ده کات
به خه تاباریان ده زانیت.

بچوره ژیرباری بهرپر سیار یتي بیر کردنه وه کات، کاته کات،
وزه کات ئه وه به قازانچ و خیر بو خوت و خه لکیش ده گهر یته وه.
که واته نه گهر مرؤف بیر کردنه وه کانی خوی گوپی و
راستی کردنه وه توانا کانی لیها تویه کانی خوی باشکرد
بینگومان کاته کانیشی به ره مدار ده بیت به چاکترین
ده ره نجام ده گات و ئامانجه کانی مسوگر ده کات،
که سی سه رکه وتوو به شیوه یه کی پوچی بیر کردنه وه و
وزه و کاته کانی خوی ده بینیته وه هه روه ها له پوی
پیشه یی و ساخله می و که سیتي و خیزانی و کومه لایه تیدا
برلوه یه .

نقدینه ی خه لکی گازنده ی زۆریک له شته کان ده که ن
لومه ی که سانی دیکه ده که ن، که چی له راستیشدا هیچ
که سینک جگه له خوت که شتی زیانت به پتوه نابات،
که سی سه رکه وتوو که سینکه وزه و توانا کانی خوی
به چاکي ده خاته گه پریز له کاته کانی ده گریت هه روه ها

دە چىتە ژىربارى بەرپرسىيىتى.

لەراستىدا كەس دۇپراو نىيە كەسى دۇپراو لەدۇپراندە كەيدا
سەر كەوتى بەدەست ھىناو، چۈنگە ئاۋەزى مەۋى ھاۋكارى لەۋەدا
دەكات كەپتى دەبەخشىت كەر سەۋش (ۋى) ت بۇ ئاۋەزىت كەرد تۇ
كەسىكى دۇپراۋىت ئەۋا كەشەت بەۋ بىر كەردنەۋە بەداۋە بەھەمۇ
جۈرەك پالەشتىت كەردۋە ئەۋەش دۇپراتى ئەكاتەۋە لەجەستەدا ئەۋ
ھەستانە دەئەفرىتى ھاۋشانى دۇپراندەن ئەمەش بىردنەۋە ئاۋەزە
لەدۇپراندەدا

كەۋاتە بىر كەردنەۋە ھىزۇ تۈنۈك كاتەكانت ئەخەيتە
سەر ئەۋ پىگايەى ناتگەيەننە ئامانجەكانت پاشان
لۈمەى پۇژگارو ژيان ۋەخەلكى دەكەيت .

خۋاى كەۋرە دەفەرمۇيت: ان الله لا يغير ما بقوم حتى
يغيروا ما بانفسهمالرعد ۱۱

دەبىت ئەۋە بزانىت ھۆكارى سەرەكى بىر كەردنەۋەكان
خۋدى خۋتە ھۆكارى زىانەخشىن دەبىت بۇ خۋت،
كەر دەرەنجامى جىاۋازت دەۋى ئەۋا شىۋازى
بىر كەردنەۋەكانت بگۈرە بزانە تەنھا مەسەلەى كار
لەكۈپى نىيە بەلكو مەسەلە كارى باش ۋە بىخەۋش ۋە
بىگەردە، دۇراندەن ۋە بىردنەۋە دەرەنجام دەبن، كەر
كارىكت بەئەنجام كەياندو تىيادا سەر كەۋتوۋ نەبۋىت
ئەنجامەكەى شىكست بۈۋىتر ئەمە ئەۋە ناگەيەننە تۇ

کە سێنکی دۆراو بیت بە لکو پێویستە پێگەی
دەسبە کاربوونت بگۆریت.

دەکرێ شێوازی بیرکردنەوە کانت بگۆریت بۆ ئەوەی
دەرەنجامەکانیش گۆرانکاریان بەسەردا بیت گەرنەگۆرا
ئەوا پێویستە نەرم بیت هەولبەدە بە پێگەیەک دیکە
بیگۆریت پشت بە پەرەردگار ببەستە لە کارەکتەدا
دڵسۆزو وردبە دواچاریش ئامانجە کانت مسۆگەر
دەکەیت کاتی بیرکردنەوە کانت دەگۆپی ئەوا وزەو
هۆکارەکانیش دەگۆرێن بە دوایدا دەرەنجامەکان چاک
دەبن گەر کاتە کانت باشتکرد ئەوا لە کەمترین کاتدا
دەگەیتە باشتترین بەرھەم.

نەرمی کرداری:

ئایا لەو باوەڕەدا بیت توانیت بیرکردنەوە سلبیە کانت
بگۆریت بۆ بیرکردنەوەی ئیجابی؟

بەڵێ

نەخێر

چۆن ئەوە ئەنجام ئەدریت؟

..... *

..... *

..... *

گەشېن بە بەچاگە دەيېنيتەو
جۆرى رەفتارت لەمامەلە كردندا لەگەڵ ژيان جۆرى
دەرەنجامەكەت بۆ ديارى دەكات.

گەشېن بە بۆ ژيان:

گەشېن بن (ئەو بەركردنەو) بەخېر (ئەو ەيان
ھۆكارە) دەيېنيتەو (ئەو ەش دەرەنجامە) مانای
ئەو ە ئەگەر گەشېن بوويت ئەو دەرەنجامەكانت
ەمانجۆرى بەركردنەو ەكانت دەبېت ئەمەش ياسای
چالاك ەكانى نەستە، واتە ئەو كارەى بېرى
لێدەكەيتەو فراوانتر و پترتر دەبېت لەمانجۆرى
بەركردنەو ەنەرتەكە، گەر وىستت سەرکەوتن
بەدەست بېنيت دەبېت جۆرى بەركردنەو ەكانت بگۆرېت
بەو جۆرە بېرکەيتەو ەكۆمەكى سەرکەوتنەكەت بکات.

بەلام ەندىك كەس سەلبیانە بېردەكەنەو ەیانەو
دەرەنجامەكەشيان ئىجابیانە بېت، تۆ خوازیارى
سەرکەوتنیت ئەى چ ەولێكت بۆ داو، تۆ ەزەكەیت
كەسنىكى تەندروست بېت ئیدى بۆ چى ستم لەو
تەندروستىەى خۆت دەكەیت بۆ نمونە بۆ چى جگەرە
دەكیشیت؟

پەشتارت لەمامەڵە کردن لە گەڵ ژیاندا جوۆری دەرهەنجامە کەن
 بۆ دیاری دە کات هەموو کەسیگیش خاوەنی تواناو بیر کردنەو
 کاتە، بەلام پرسیار ئەمەیه: کێ و زەو توانا گانی وە گەردە خات و
 ئیجابیانە بیر دە کاتەو کاتە کە ی بەردارە؟ کێ بە کارامەیی ئەو
 کارە ئەنجام ئەدات بە شیوەیەکی کارایانە.

بۆ نمونە ئەو کەسە ی جگەرە دە کیشیت پاره کە ی
 بە فیۆ ئەدات بۆ تیکشکاندنێ تەندروستی خۆی ئەو
 خاوەنی پاره و سامانە بەلام لە پێگە یەکی نادروستدا
 لە کیسی ئەدات.

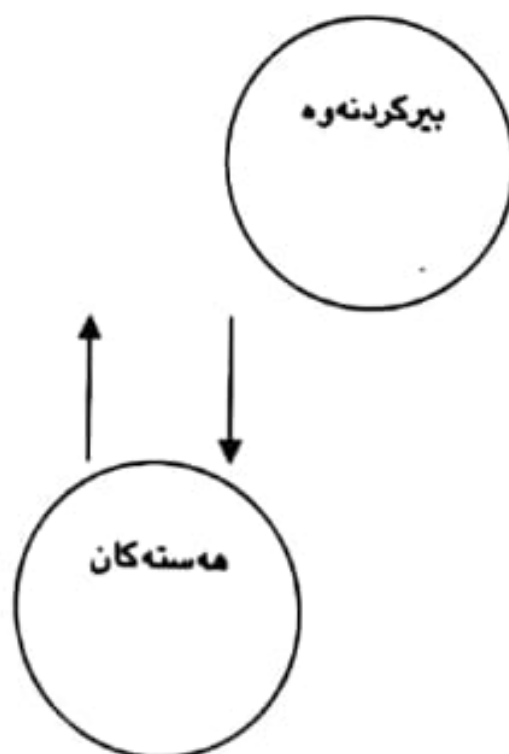
ئالودە بووم خەلات بدە مە منالە کانم تا کو هانیان بدەم
 بۆ سەرکەوتنە کانیان چونکە مە بوونی پالئەرێک یان
 هاندان مـرۆڤ لە پێشکەوتن بۆ مسۆگەرکردنی
 ئامانجەکانی سۆردە کات.

ئەزموونی ژیان تەنها لە پابردووەو سەرچاوە ناگرت
 بە لکو داها تویشی پێویستە، ئەگەر بیر لە کارێکی
 پابردوی خراپ بکەیتەو خەیاڵی بۆ بکەیت پە ییردنی بۆ
 بخەیتە کار پاشان گرێی بدەیتەو بە هەستە کانتەو
 پاشان بە یادگە ی خۆتی بسپێریت هەر ئەو ت بۆ دیتە
 دی کە پێشبینیت بۆ کردووە لە هەر دو دۆخە کە دا
 پێدە چیت ئەو کارە بێتە دی یان نە یە ت.

چۆن ھىستەكان بەرۋى ھالە دەپرىن؟

ھەممۇ بىر كىنەۋەيەك گىرئىدراۋە بەھىستەكانەۋە ھەر چەن
بىر كىرئەۋەكە بەرۋى ھالە بېچىت ھىستە ھەۋەلەكانىش ھەمانجۇر
لەپىگەى جۈلەيەكى نۆبەيدىا لەنتىۋان ئاۋەزى سۆزدارى و
ئاۋەزى شىكارىدا.

جۈلەى ناكەۋى ناۋەكى

بىر كىرئەۋە خۇراكى ھىستەكانە پاشان بىر كىرئەۋەكە
دەگەپتەۋە بۇ ئەۋەى كارىگەرى لەسەر ھىستەكان
دروست بىكات ئەم كىردارەش بەمشىۋەيە بەردەۋام
دەپىت بەپىگەى جۈلەيەكى نۆبەيى لەنتىۋان

دەسوتى، ھەستەتەرد كەدەپشەيتەو ھەيالىش بى
 كەتۇ ئەو قوومە دەخۇيتەو ھەكرمىك چۆتە ناو دەمتەو
 خۇيگە ياندە پىخۇلەكانت، ئەو خانمە دەسبەجى
 تەلفونەكەى داخستەو، لەكۆتايى زنجىرەكەدا جارىكى
 دىكە پەيوەندى كەردەو پىم وت قسەم بۆكات وتى:
 لەپاستىدا پەم لەو ئاوەگازىە بوويەو بەلام زياتر
 لەتۇش...چىم كەرد؟

واملىكەرد بىر كەردنەو ھەكەى دىارىكراوى ھەبىت، مادام
 پەيەردنى خستەكار دەبىت بەئاو ەز بىرەكاتەو ەبۇيە
 پەيەردن بووى بوو بەبىر كەردنەو پاشان ھەستەگەلىك
 ھاوەلىيان كەرد مادام مانايەكت بۆ داناو دەبىت
 ھەستەكانىشى ھاوپى بن.

ھەموو بىر كەردنەو ھەكان لەگەل ھەستە گرىدراون،
 چەندە بىر كەردنەو ھەكە زىادى كەرد ھەستە ھاوەلەكەشى
 ھەمانجۆر دەبىت ئەوش لەپى جۆلەيەكەى نۆبەيەو
 لەنىوان ئاوەزى سۆزدارى و ئاوەزى شىكارىدا تادەگەينە
 دۆخى تەقىنەو ەيان دۆخى كەتوپرى ناوەكەى.

نهرکی کرداری:

گرنگترین نهو سلیبایانه چین ده بنه هوئی ناستهنگی

بهردەمت!

..... *

..... *

..... *

..... *

..... *

چون ده توانی چاره سهری نهو سلیبایانه

هکیت!

..... *

..... *

..... *

..... *

..... *

چون به سهر خوئلدا زالدەبیت؟

ایر کردنهوه کانت هگۆره، زیانت ده گۆریت، بهیرهن و

مهسته کانت هگۆره، زیانت ده گۆریت...

ھەست و پەلتار؛

پرسارى ئىستا؛

چۈن بەسەر خۇتدا زالدەيت!

لەرىڭگەي زالبوونمان بەسەر بىرکردنەۋە كانماندا
دەتوانىن بەسەر خۇماندا زالبىن ، كاتى ھىزى
بىرکردنەۋە پوى لەدابەزىن كرد ھىدى ھىدى، ئەۋا ھىزى
ھەستکردنىش پو لەكەمى دەكات، چۈن بەخىرايى ئەۋ
كارە بەئەنجام بگەيەنن؟

ئاستەنگەكان بخەرە شوينى ئاسايى خۇيان، وامەزانە
كارەكان لەقەبارەي خۇيان زياترىن، گەر ھاتو لەگەل
كەسىڭدا لەسەر بابەتەك تورپەبوويت مەلى من لەفلان
تورپەم، بەلكو تۆ لەئاست پەفتارىكى ئەۋكەسەدا
تورپەبوويت، بەوردى ئەۋە ديارى بگە تۆ لەئاست چىدا
تورپەبوويت، چۈنكە ئاۋەز مامەلتەت لەگەل
بىرکردنەۋەيەكى ديارىكراۋدا دەكات.

بەدوايدا ھەستەكان سەرھەلئەدەن بۆ بىرکردنەۋە
ديارىكراۋەكان، بەخىرايى و بەشىۋەيەكى سانانتر، ئەگەر
ھاتو زىادەپۇيىت لەبىرکردنەۋەكاندا كرد ئاكامەكەشى
ھەستەلەنكى سەرھەپۇ دەبن، گەر كەسىڭ وتى: من
نىگەرەنم، ئەۋ بىرکردنەۋەيە لەشۋىن و كاتو مادەو
وزەدا دەبىت ئەم چۈرەش لەشۋىننىڭدا ھەيە پىيى

دەوتىرى "كونتم" ئەو ھە دەستە گرى بەسەر پەفتارى
مىۋىدا.

تۇ كىشە بۇ خودى خۇت سازدە كەيت كاتى دەلىت
من نىگەرەنم ، من دلتەنگم ، من بىرۈرەم لاوازە ، من
نۇپاۋوم ، كاتى دەلىت "من" بەدوايدا بابەتتىكى سىلى
يان ھەر شىتتىكى بۇ دادەنىت چۈنكە ئاۋەز ئەۋ شىتە
تۇ دايدەنىت بۇى بەبىرۈرەپەكى چەسپاۋى
ھەژماردەكات.

يەككە لەپسپۇرانى زانكۆى ھارۋارد ئامازە دەكات بەۋەيكە

" يەكەمىن شىتە بەخودى خۇتى ئەلىت دەگۈرەت بۇ

بىرۈرە بىرۈرەكانت بگۈرە ئەۋا ژيانىشت دەگۈرە"

بىرۈرەكانت بگۈرە ژيانىشت دەگۈرە ، ھەستە و
پەبىردنەكانت بگۈرە ژيانىشت دەگۈرە ، ھەموۋ ئەم
كردارانە لەپەبىردنەۋە ھەلدەقولىن ، دەگۈرەت بۇ
بىرۈرەۋەيكە خاۋەنى مانابىت ، پاشان لەسەرى
چەردەبىتەۋە پاشان ئەۋ ھەستەنە دىنە دەرەۋە
كەپەفتارىان لىدەۋە شىتەۋە ، پەفتارىش كۆمەلىك
دەرەنچام ئەدات بەدەستەۋە كەپىكەتتەرى
پاستەقىنەكانە ، ئەگەر وىستە گۈرەكانى لەواقىمى
خۇتدا بىكەيت ئەۋا پەبىردنەكانت بگۈرە چۈنكە
بىرۈرەۋەكانت دەگۈرەت و وزەيان پىدە بەخشىت

هول و کاتی بو خه رجه کهیت.

ده بیئت نه وهش به ئاقاریکی دروستدا بهریت بو نه وهی
بیته خواوهنی تهن دروستیه کی باش خه ونه کانت بیته
دی، بویه که سه که ده بیئت ده رک به وه بکات خواوهنی
توانا که لیکی بیسنوره نه وهش بزانیئت ئامانج که لیکی
هیه، هه وه ها بزانیئت خواوهنی ئامانج که لیکی ده رک
به هۆکاره سه ره که کانیشت بکات.

هیر گردنه وهو په ییردنه کانت واقع و ده ره نجامه کانت بو

دیاری ده کهن

زۆرتیک له لاوان گازنده له ده ست بیکاری ده کهن، دوا
ته واو کردنی خویندنیان کاریکیان ده سگیر نابیت،
پرسیار لیره دا نه وهیه بو چی بو ته رکیز له سه ر لایه نی
سلبی مه سه له کان ده کهیت؟ بو چی سه یری لایه نی
پرشنگداری مه سه له که ناکهیت؟

ده بیئت کۆلنه ده ربیئت له گه ران به دوا ی کاردا،
ناو میده به و له یه که مین هه ولدا په شیما ن مه به ره وه،
هه رکه س به رده وام بوو له کوتانی ده رگایه ک بیگومان
به هویدا ده کریته وه، سه رکه وتن و بردنه وه نایه نه دی
ته نها به خه رپاگری نه بیئت.

باسی سه رچاوه کانی هه سه ته کان و هۆکاره کانمان کرد،
ئامازه ماندا به په ییردن و خه یالکردن و یادگه ... نه م

کردارانه پیکه وه گریډراون پیکه وه کارلیک ده که نو
پونه دهن، ناگونجیت خه یال له شتیك بکریټ بی نه وهی
په ی پیبریټ، ناکریټ شتیکیش له یادگه بخوازیټ
بیته وهی خه یالی بکریټ، په یبردن به هر شتیك
چه مکیک ده به خشیت، چه مکیش هه ستیك ده به خشیت
په فتارو پینمایو و ناراسته ی ده کات، په یبردنت بو
هه سته کان وه ک باسما نکرده ده سپیکی گۆپینی نه م
هه ستانه یه .

هر چیه ک بو خودی خوټی باس بکه یت
به هه سته کانتا وه شه ته ک دراوه توش له جاریک زیاتر
دوپاتی ده که یته وه نه وه یش ده بیته بیروباوه پ، گهر
به رده وام بوویت له دوپا تکرده وهی ده بیته داتایه کی
چه سپاوی خودکار، واته جوړه پاهاتنیکی
ده مبار "التکيف العصبی" نه ویش نه و میکانیزمه یه
که پیکه پنه ری نه ریته مروییه کانه، هر چیه ک هه ولی
به نه نجام گه یاندنی بده یت له سهره تاوه کاریکی گرانه،
دواتر ناسان ده بیټ له گه ل دوپا تکرده وه یدا
به شیوه یه کی خودکار ده بیته نه ریت، له سهر نه م
بنه چه یه ش ده توانین نه ریتی نیجا بیانه ی زیانمان پیک
بینین، گهر به شیوه یه کی نیجا بیانه خودی خوټت دواند
کارت له خوټت کرد به هه سته گه لیکي باشو گه شبینانه

نوه، نیدی خونه کوی وونده کات ناسته نگی
به جیده مینیت و که سه که ش به ده سته وه ده نالین.

ناسته نگی کانی ژیان زدن، ناسته نگی ته ندروستی،
خیزانی، که سیتی، من باشترین زاراهم هه لبراردوه "
ناسته نگ" له جیاتی کیشه یان ناره حه تی، به پنی
مامه له کردنت له گه ل ناسته نگی کانی ژیاندا په یبردنت
پنیا ده تگه یه نه دۆخیکی دیاریکراو، گرنگیش نییه
به ره و کویت ده بات، نوه گرنگ به ره و کویت ناراسته ی
ده که یت چۆن هه لسوکه وتی له گه لدا ده که یت.

نه گه ر له وه دا توشی دارمان بوویت له جاری داهاتودا
په یبردنت بۆی به هیتر ده بییت به توانا تر ده بییت بۆ
ململانی کردنی پینگه چاره ی گونجاوی بۆ داده نییت،
نه مه ش کاتی پوئده دات ناهوه زی سۆزداری
له هاوسه نگیه کی ته واودا بییت، ناهوه زی شیکاریش
زانباری دروستی نیجایی به شیوه یه کی وردتر له جاری
پیشو شیده کاته وه.

هیزی خودی له مرقدا ده توانی ده سته بگریت به سه ر
هسته کاند له کاتی پودانی په فتاریدا، جیاوازی نیوان
که سی سه رکه وتوو له ژیانیدا له گه ل که سینکی دۆپاو
نوه به که سه سه رکه وتوه که به چاکی ده زانیت چۆن
مامه له له گه ل بیرکردنه وه کانیدا، له گه ل خویدا،

چۇنىيەتى پەيۋەندى كىردىن بەخۇيەۋە بىكات، چۈنكى
چۇنىيەتى پەيۋەندىكىردىن بەخۇدەۋە فاكتەرى
پەيۋەندىكىردىن بەخەلگىيەۋە، چۈنكى جىيەنى ناۋەكى
فاكتەرە بۇ جىيەنى دەرەكى بۇيە دەبىت كار بۇ
بالا بىردىنى خۇدىمان بىكەين.

زۆرىك لەخەلگى لەھەۋلى كۆكىردىنەۋە سەرۋەت
ساماندىن يان بەدۋاى كاردا وىلن، بەلام كەمىكىان
لەھەۋلى بىرەۋدانى خۇدى خۇياندىن يان تۈناۋ
كارامەتى بىرەۋناكانيان باشتر بىكەن، گەر لەفەيرىۋىنى
زىمانىكى نويدا دەسبەكارىۋىت ئەۋا تۇ لەھەۋلى
باشكىردىن بىرەۋنايىيەكانى خۇتىت ئەمەش كارىكى
باشە، شايانى باسە جىۋاۋازىيەك ھەيە لەنىۋان تۈناۋ
بىرەۋناۋادا(امكانىيات-قىدرات) بىرەۋنايىيەكان ئەۋ
زىمانەن كەفەيرىان بۈۋىت، بەلام تۈناكان خۇدابهخشن،
تۈناكان خەلاتن نەك بەدەستەيىنراۋ، بۇيە زانىارىت
بىرەۋناكان ئامادەت دەكەن بۇ بەدەستەيىنانى
بىرەۋنايىيەكان، بىرەۋكىردىنەۋە نىۋىۋىكات،
دەرەجىامى جىۋاۋازت بۇ مىسۇگەردەكەن، كەسى
سەرگەۋتۈۋ لەزىاندا ۋەك تۇ خاۋەنى تۈناۋ كاتى
تايىيەتى خۇيەتى بەلام چۇنىيەتى بىرەۋكىردىن بىرەۋ
تۈناكان ئەۋ كاتەيشى لەبەردەستى ھەۋۋاندايە

ئەتگەيەننە جۆرى دەره نجامەكان، گەر قوتايەك بە
 شىۋەيەكى جىدى ھەولیدا بەلام دەرنە چوۋىدى
 نىگەرانبوۋنى ئەو ھىچ مانايەكى نىيە، چونكە نىگەرەن
 بوۋن كارەكە ناگۆرپىت بۆ باشتر، دەبىت بگەرپىت
 بەدۋاى ھۆكارى دەرنە چۈنەكەيدا، بەپىي ياساى (ھۆ
 كارىگەرى) دۇپاتكردنە ۋە ھۆكارەكان دەبىتە ھۆ
 پودانى دەره نجام، ھەر ۋەك گۆرپىنى ھۆكارەكان دەبنە
 ھۆى گۆرپىنى دەره نجامەكان، ھىچ شىتەك لەخۆيە ۋە
 ناگۆرپىت تەنھا تۆ دەيگۆرپىت پىرسىيارىش ئەمەيە:

چۈن تۆ دەگۆرپىت؟

پەيىردىت بگۆرپە، بەپاسىتى ھەولى گۆرپانبەدە،
 بىركردنە ۋەكانت بگۆرپە ئەومانايانە بگۆرپە كە بۆ خۆت
 سىرۋىش كىرۋىن پەي بەھەست ۋە تەركىزكردىت بەرە.
 گەر بەرە ۋەكارىكى سىلبى ھەنگاۋت ھەلگىرت بۆ نەۋنە
 جگەرە بكىشىت يان دىزى بكەيت يان زىنایەك بكەيت،
 ...ھەند، چىدەكەيت؟ خەيالى خۆت بكە دۋاى كىردى
 كارەكە دەتۋانى بەبەكارىردىنى كاتىزىرى دەرونى
 ئەۋكارە ئەنجامبەدەيت، ھەناسەيەكى قوۋل ھەلمزەۋ
 لەسىنەتدا بېھىلەرەۋە تاكو خەرىكە بىخىكىت كاتى
 كەشتىنە ئەم قۇناغە ئىدى ئاۋەزىت بىرناكاتەۋە لەھىچ

شىتېك بەھىچ جۇرىك تەنھا لەمانە ۋەى خۇت نەبىت،
 لەگەن ھەناسە دانە ۋەتدا خەيالبكە تۇئە و كارەت
 ئەجامدلو ھەسەيرىكى سەرەنجامەكەشى بكە چونكە
 لەوانەيە لەتاوانە گەورەكان بىت، گەر كارىكت بەئەنجام
 گەياند ئاۋەزت پەى پىبرد ھەستايىت بەگريدىانى
 بەشادمانىيە ۋە ئەوا مېشكىش لەۋەت نزيك دەكاتە ۋە
 ھەرچەن كارەكە سلبىش بىت، ئەگەر خەيالت
 لەسەرەنجامەكانى ئەم مەسەلەيە كرىدو گريتدايە ۋە
 بەھەستە سلبىيەكانى ۋەك پەشيمانى، تىكشان،
 داپمان، ئاۋەزىش بەمەى زانى، لەۋكاتەدا ھەرچەن
 بەپاستىش ئەۋكارە ئەنجام نەدەيت بەلام ھەر دورت
 دەخاتە ۋە، مادام ھەر كارىك ئەنجامبەدەيت پاستى بىت
 يان خەيال گريتدا بەھەستەكانە ۋە دوپاتتكردە ۋە ئەوا
 ئەۋكارە دەبىتە نەرىت، بۆيە ھەر شىتېك بخەيتە
 بەردەمى ئاۋەز ئەۋ ھەلدەسىت بەتۇماركردى گەر
 دوپاتتكردە ۋە ئاۋەز ئەنبارى دەكاتە ۋە دەبىت بەخو.

ئاۋەزى ئاگا تەركىز دەكاتە سەر ئاۋەرۇك دەرك
 بەزانبارىيەكان دەكات پاشان ھەلدەسىت
 بەشىكاركردىان، سىرپنە ۋە، گشتاندىن، شىۋاندىن،
 خەيال كرىن، ھەر بە تەركىزكرىدنت لەسەر شىتېك،
 بەپنى ياساى تەركىز: ھەر شىتېك تەركىزى لەسەر

بکېيت کارده کاته سره هسته کانت په فتاره کانت،
 ټاوه زه لده سټيت به کړدنی سټي کړدار:
 هه لوه شانده وهی هه موو شته کان جگه له وه بکې
 به ته واوی ته رکیزی ده که یته سر بۆت ده گشتیښت،
 کومه کی خه یا لکړدنت ده کات، زانیاریه کان ده شیوینیت.

شیواندنی زانیاریه کان:

واته نه گهر که سټيک چیروکیکی بۆ تگپرایه وه، توش بۆ
 که سټيکی دیکه ت گپرایه وه، هه ر گیز وه کو نه وهی بۆت
 گپړدراوه ته وه تون اتوانی کت و مت بیگپړیته وه
 هه لده سټيت به شیواندنی لټی که م و زیاد ده که یت
 به په فتارو ده رپرینه کانت بۆچونه کانت، ده رپرینه کانی
 پوخسارت هیما کانت، واته که سایه تی خودی خوت بۆ
 نه و گپړانه وه به سه ربارده که یت.

نهر که کرداریه کان:

گرنگترینی نه و ناسته نګانه چین که پرو به پروت نه به وه
 له پټناو سو که ر کړدنی ټا مانجه کانتدا؟

*
 *
 *

گرنگیه گانی ناوهزی ناگا (العقل الواعی)

(من) و ناسته نگه گانی ژيان ليك بتراژنه تو بهريز توږين
به ديهي تراوه گانی په رومرد گاريت، تویت ناسته گان و زهوی و
هر چی له نيوانيا ندایه ملکه چن بو ت...ز

کاره گانی ناوهزی ناگا:

- ✱ زانینی زانیاریه گان.
- ✱ گه شتن به شیکار کردنی
- ✱ به راورد کردن.
- ✱ بریاردان

ناوهزی ناگا چوار نهرکی هه به:

نهرکی یه که م: زانیاری بزانییت.

نهرکی دووه م: به گه شتنی به شیکار کردن هه لده سییت
به سنی نهرک: سرپینه وه (چونکه ناوهز ناتوانی له یه ک
کانتا ته رکیزو بیرکړنه وه ته نها له یه ک شتدا نه بیت
بکات له کاتیکي دیار یکرودا بکات پشت ده به ستن
به یادگه دواپه که گان ، کاری به که م وه رده گری پاشان
ته وه یکه به دواپدا دیت به وشپیوه یه ، گشتانندن،
شیتوانندن.

نهرکی سنیه م: به راورد کردن.

ئەركى چۈرەم: بېياردان.

پاشان بېياردەكان و فەرمانەكان دەگويزرئەو بۆ نەست...
(العقل الاوعى) كۆگای دۆسيەكانى ئاوەز تەنھا
بەوتنى ووشەى شكست، دەسبەجى دۆسيەى شكست
بۆ دەكرتەو يان وتنى ووشەى شادى و بەوجۆرە، كى
ھۆكارى ئەو دۆسيانەى؟ تەنھا تۆيت.

خوای گەرە دەفەرموئیت: "وفي انفسكم افلا
تبصرون..." "الذاريات ۲۱" كى دەتوانى ئەو دۆسيانە
بگۆرئیت دوبارە ھەر تۆيت توانای گۆرئیت ھەيە،
خوای گەرە دەفەرموئیت: "ان الله لا يغير ما بقوم
حتى يغيروا ما بانفسهم" الرعد ۱۱

دۆسيە ئاومزىەكان بگۆرە، زىانت دەگۆرئى، ئەمە چۆن
دەيئە، بىر كۆرەنەكانت بگۆرە....

ياسا گانی نه ست (العقل الاوای)

نه ست خاوه نی یاسا گانی ئاوه زی ئاوه کیه که
پنکها تون له ۶۷۲ یاسا.
یه گم:

ياسای چالاکیه گانی ئاوه زی ئاوه کیه.

بیر له هر شتیک بکه یته وه ئه وه ده که کی ده لیت
فراوان ده بیت و زیاد ده کات له هه مانجور، کاتی بیر
له شتیک ده که یته وه دوا ی زانینست ده ستت کرد به
شیکار کردن برپارتدا چون بیناسیت، کاتی
ده گو یزیت وه بۆ نه ست ئایا هۆکاری زیاد بوون و فراوان
بوونه که ی له هه مان چه شن چیه ؟

ئه وه ئاوه زه چونکه دۆسیه گانی ئاوه زت بۆ
ده کاته وه که په یوه ندیداره به هه مان ئه و شته وه له پۆزی
هاتنه دنیا ته وه تائه مکاته ی بیر ی لیده که یته وه، چونکه
ئه و شتانه ی هاوچه شنی په کترین ده خرینه دۆسیه په کی
تایبه تیه وه، نه گه ر توپه بوویت دۆسیه ی توپه بوونت
بۆ ده کریته وه، هر کاتیک دی که ش توپه بوویت وه
هه مان ئه و دۆسیه یه ت بۆ ده کریته وه، تیایدا
هه سه کان و بیر کردنه وه کان که له که ده بن.

دوۋەم:

ياساي ھۆۋ كارىگەرى:

ھەر ھىندەي بىرت لەشتىك كىردەۋە، دەسبەجى
دۆسىپەكەي ئەۋ ھەمان ئەۋ دۆسىپەكەي پەيۋەندىدارن
دەكرىنەۋە، ئاۋەز بەۋ ھۆكارانە دەزانىت كەبوونەتە
ھۆي كرانەۋەي ئەمەش بەياساي ھۆۋ دەرەنجام، يان
كردارو پەرچەكردار ئاۋدەبىرىت.

سىيەم

ياساي بىر كىردەۋەي يەكسان

ئەگەر لەكەسىك توپە بوۋىت، بىرت لىك كىردەۋە،
ئەۋكاتە ئاۋەز ھەموو ئەۋدۆسىپە خراپانەت بۆ دەكاتەۋە
كەپەيۋەندىدارن پىيەۋە، ھەموو ئەۋ شتە باشانەي
پەيۋەندىدارن پىيەۋە دەسىرپىتەۋە، پاشان ئەۋ دۆسىپە
خراپانەت بۆ دەكاتەۋە دەر بارەي ھەر كەسىك
پەيۋەندىكەي ھەبىت بەۋكەسەي تۆ لىي توپە بوۋىت،
گەر لەبەرىۋەبەرى كارەكەت توپە بوۋىت، ئاۋەز دۆسىپە
خراپەكانت بۆ دەكاتەۋە كەپەيۋەندىدارە بەۋ
بەپىۋەبەرەۋە ئىدى ھەموو دۆسىپە نوپىيەكان
دەسىرپىتەۋە، پاشان فاپلە خراپە پەيۋەندىدارەكانى
ھاۋپىنكانى ئەۋ دەكاتەۋە، پاشان ئەۋ دۆسىپەكەي
پەيۋەندىدارن بە ھاۋەلە گىشتىپەكانىۋە لەكار لەيانە،

لەو جۆرە شتانە .

ئاوەز ھەموو ئەو دۆسیانەت بۆ دەكات و ھەمان
چەشن یاسای کێشکردن واتە ئەگەر بێت لەشتێک
کردووە ئەوا کێشت دەکات، چونکە لێی ورد
بووینەتووە پەییەت پێ بردووە ئەویش بۆ کێش دەبێت
لەچەشنی خۆی، ئەگەر نیکەران بووین ئاوەزەت پەیی
بەو برد زانیاریت لەسەری ھەبوو شیکارت بۆ کرد
بپارتدا چۆن مامەلە لەگەڵدا بکەیت ، ئەوا توانای
ناسینەوێ کەسانی دیکەت ھەیە کە نیکەرانن لەنیو
خەلکیدا شتەکان بەرھەو تۆ کێش دەبن لەچەشنی خۆت
چەشنی بێرکردنەو کانت .

جوارەم :

یاسای دوپاتکردنەو :

ئەگەر بێرلێکردنەو دپاتکردنەو، خەیاڵکردنی
لەناخی تۆ دا پێکدێت، پاشان لەھەمان چەشنی
بپارەکت ھەستەكانت بەتین دەبزوینن، ھەستەكانیش
کاردانەوێ خۆیان لەسەر فسیؤلۆژیای جەستە دەبێت،
دەربڕینەکانی پوختار بزاڤ و نواندنی پەفتار ئەمانە
سەرچەمیان لەناختدا کاردەکەن تەنھا ھێندەو دەرک
بەمەسەلە پەك بکەیت و تەرکیزی لەسەر بکەیت .

هر گيز مه لې من تورېم، من خه مبارم، من دۆپړاوم
 به لام بلې: شتېك هه يه تورېم ده كات، بابېتېك هه يه
 پېي خه مبار ده بم، چونكه ئه م ووشه ي (من) ه له شوينز
 كات و زه و ماده دا ده بېت ئه و ه ش پېك هاته كاني
 كۆنتمه، كاريگه ري له سه ر مړوځ ده بېت، ئه گه ر وتت (من)
 دۆپړاوم) نه توت دۆپړاويك هه يه پېويستې به لاداني
 هوكاره كانيتي، ئه گه ر شته كانت نه خسته قالبي
 خويانه وه وتت (من دۆپړاوم) ئه وه زانياريه كرده كاته
 سه ر هه ري كه له شوين، كات، وزه، ماده ...

(من) و ئاستهنگه كاني ژيان ليك بترازينه تۆبه پړتورين
 به ديپترواوه كاني په روه ردگاريت، تۆت ئاسمانه كان و زه وي
 هر چي له نيوانياندايه ملكه چن بۆت، له ميشكي تۆ دا ۱۵۰
 مليار خانې ئاوه زه هه يه ئه گه ر وتت من په ريشان و نيگه رانم
 ئه و ميشك ئه و زانياريه تۆمار ده كات هه موو ئه و بير كرده وه و
 ههسته په يوه نديداره كانت پېنده به خشيته.

ئه گه ر له تاقيردنه وه به كدا بوويت خوتت به په ريشان
 ده بيني، هه روه ها له هه لسوكه وتت له گه ل خه لكيدا
 له ديدنه نيگه كاني ئه زمووني كار، ئه و زانياري و
 بير كرده وانې به ميشكي خوتي ده سـپـيريت
 بير كرده وه و هه سنگه لي هه مان چه شنت بۆ دهرده چيته.

ئەرگى كىردارى:

ئايا بەكاربردنى ئاۋەزى سۆزدارى بەسەر تۆ دا زالە يان

ئاۋەزى شىكارى!

چۈن پەرە ئەدەيت بە ئاۋەزى شىكارى!

..... *

..... *

..... *

بەنەماي زال بوون بەسەر ھەستەكاندا

بە بەو گۆرانكارىيە دەتەوئ لەجىھاندا بېيىت.... گاندى

ھاوسەنگى پۇحانى

يەكەمىن ھۆكارىڭ ھاوكارى مرقۇدەكات بىز زالبىون
 بەسەر ھەستەكانىدا ھاوسەنگىبۇونى پۇحيە، بىنەماي
 شادمانى ھەمىشەيە، ھۆكارى ئەوەش كاتى
 پەيىردنەكانت دەبىتتە پۇحانى، بىرکردنەوەكانىشت
 پۇحى دەبن، تەركىزت پۇحانى دەبن، ھەستەكانت،
 پەفتارەكانت پۇحانى دەبن بەدواياندا دەرەنجامەكانت
 پۇحانى دەبن. كاتى كەسىڭ دەبىتتە كەسىڭى پۇحى
 لەمامەلەكردنى لەگەل خەلكىدا سىنە فراوان دەبىت بىز
 ئەوۋى خىۋى گەورە لەخۆى پازى بىكات، پەفتارى
 باشو نەرمو نىان و خۆشەويست و بەخشندە دەبىت،
 ھاوسەنگى پۇحى پەفتارەكانى مرقۇ بەرەو بالا دەبات،
 ھەر كاتى پەيۋەندى لەنىۋانى بەندەو بەدپەننەرەكەيدا
 چاك بىت ئەوا كاردانەوۋى دەبىت لەسەر ئەو
 پەيۋەندى بەندەكە ھەيەتى لەگەل خەلكىدا،
 دەبىنيت كۆمەكى ھەزاران دەكات دىنەۋايى بىنەۋايان
 دەكات بەزەيى بەچۈكەكاندا دىتەوۋە پىز لەگەورەكان
 دەگىرت.

چونە ژوبارى بەرپرستى ژيانت دەستىكى زال بوونە بەسەر خوددا
گىرنگىرەن بىنە ماكانى داتاي دەمارى: پىزدارى و
قبولكردى خەلكى بەوجۆرەى كەھەن (من بەرپرسم
لەئاوھەنى خۆم، بۆيە بەرپرسم لەدەرەنجامى
كردارەكانم چونكە ئاوەز بىركردنەوەكانى خۆى لەسەر
بواين ئەزموون بوونىات ئەنەت، پاشان مامەلە لەگەل
ئەزموونە نوپىەكاندا دەكات بەو بىركردنەوانە
دەستپىدەكات، خەودى مەرقۇ بەرپرسيارە
لەئاراستەكردنى وزەكانى چونكە بەرپرسم
لەبىركردنەوەكانى، ھەركە بىرى لەبىرۆكەيەك كردهو
دەيگۆپىت بۆ وزە، ئەو وزەيەش ئاراستەيەك
وەردەگرىت بەرەو پەفتارو دەرەنجامىك لەجۆرى
بىركردنەوەكە....

ھەستەكان لەدروسىتكرائى تۆن تۆ بەرپرست
لەدەسبەسەراگرەتنيان، ھەستەكان و بىركردنەوەو
پەيبردنەكان نىت جىاوازى بكە لەنيوان خۆتو ھە
شتىكى دىكەى ئەم ژيانە ووشەى (من) مەلى و بەدوايدا
ھەروشيەكى دىكەى سەلبى وەك بىنچارە، دۆپا،
پەريشان، چونكە ئەم وشانە گوزارش لەدوخىكى
كنوپپى مەرقۇ دەكەن كەگرىندراوى چالاكىەكانى ژيان و
تەنگەژەكانە، دواى ئەوەى وت (من) شتىكى ئىجابى

بلى ديارە بەقازانجى خۆت دەشكىتەۋە، مىشك ئەر
زانيارانە ئەنبار دەكات كەتۈ دەيدەيتى پاشان
لە ھاۋشىۋەى ئەۋەت بۇ دەردەكاتەۋە.

كاتى پوبەپوى مەسەلەيەك دەبىتەۋە يان ھەلۈستە
ھاۋشىۋەكانى ئاۋەزىش ھەمان بىرۈ ھەستت دەداتەۋە،
بۆيە تىبىنى بىرکردنەۋەكانت بىكە، دەگۈپىن بۇ
ۋوشەكان، بۇ ۋتەكان، بەخولى خۆى دەگۈپىت بۇ
كردارو پەفتارەكان پاشان دەردەنجام ئەدات
بەدەستەۋە بەتتېبىنى كردنى بىرکردنەۋەكانت پىرەۋى
ژيانىت دەگۈپى، پاشان دەگەپىمەۋە پىت
دەلئىمەۋە(پەبىردنت بۇ ھەشتىك دەسپىكى گۈپانە)
ھەۋلى گۈپانى خەلكى مەدە بەلكولەناخى خۆتەۋە
دەسبەكاربە.

كاندى دەلىت:

بە ھەۋ گۈپانەى دەتەۋى لەجىھاندا بەدى بىكەيت

دەبىت ئەۋ گۈپانە لەسەر بەھای كەسەكە دامەزراپىت
كەبۈۋى ھەيە لەتىگەيشتنى خودىدا، ناكىرى كەسەكە
بگۈپىتۋ گۈپانەكەش بەردەوام بىت تەنھا مەگەر ئەۋ
گۈپانە دامەزراۋى سەر بەھاكانى بىت و لەناخىدا بىت،
كەسىك ناتۋانى بگۈپىت گەر بۇ ماۋەيەك كارىگەرەيت
لەسەرى ھەبىت بىتەۋەى ئەۋ گۈپانە ھەلقولۋى ناخى

خۇي بىت.

تواناي گۇرپنىت نىيە بەلام دەتوانى ھاوکارى بکەيت
بۇ گۇرپانى خۇي، بەوۋەيكە ئاسۆكانى بۇ فراوان بکەيت
فىرى بکەيت چۈن برىار بدات، چۈن ململانى لەگەل
ئاستەنگەكاندا بکات، کاتى بەرپرسىارىتى ژيانست
لەنستۇ دەگرىت، لەکارىکدا توشى دارپمان دەبىت
لەوكانە لۆمەي کەسانى دىکە مەكە تاوانەكان مەكەرە
نەستۇي ئەوان، بەلکو بەدوای ھۆکارى ئەو دارپمانەدا
بگەپى لەسەر پىگەي خۆت لايان بدەو ھەلەكانت پاست
بکەرەو.

ئەو کەسەي دەچىتە ژىربارى بەرپرسىتەوۋە سورە لەسەر ئەوۋى
پەند لەھەلەكانى ۋەرگرىت کاتەكانى بەرھەمدار دەكات
کارامەيى ۋ بەرتواناكانى چاك دەكات ۋزەو تواناكانى خۇي
ۋەگەرەدەخات.

ئەو کەسىكە خاۋەنى ئامانجگەلىكى بەرزو خەۋنىكى
پەۋنە، خۇپاگرە لەبەردەم ئاستەنگەكاندا كاردەكات بۇ
لادانى كۆسپو لەمپەرەكان ئەوانەي پىگەيان لى تەنگ
كردۆتەوۋە ئائومىد نىيە ۋ نىگەرەن نابىت لۆمەي كەسپش
ناكات بەلکو دەسبەكارەو ھەۋلدەدات ۋ كۆلنەدەرە.

گەر دەتەۋى ھاوکارى خەلكى بکەيت بابەپنى
پەفتارى ئەوان بىت نەك پەفتارى تۇ، نۇردىان لىمەكە

ھەر ئىككى ئىشە بىر، بىر ئىشە بىر، بىر ئىشە بىر، بىر ئىشە بىر،
گەشە پىندانى كارامەتتە كەتتى، بەرتوانا يىگە كەتتى بىر
خستىنگە پىر ھىزىر تىوانا كەتتى.

ورىابە مەنە وياتىن تىك نەشكىتتە يان پەشەبىنى
لەناخىندا دروست مەكە، با گۆيە كەتتى جگە لەشە
باش ھىچ نەبىستىت وتە دەرىپىن كەتتى بەتتى
ھەيە، ھەر بەشە خەيە گۆرە پەشەمبەرى نەرىپە
تەنە بەشە دەرەرى و ئاشتى بەرەرە ھەر بە
ووشە جەنگە داگىركەرى بەرەدەتتە، بەھەيە
ھەسەركەرى دىتە كەيە جەبەنە پەدەدەت.

كەتتە ھەيە گۆرەنى كەتتى دىكە مەدە بەلگە لەخەيە
خەتتە دەسەكە بزانە ھەر چەن ئەو ئاستەنگە قورس بىر
پەشەت دەنە چەسەرى ھەيە دەگەرى لەناخى خەتتە بىر.

بەكەك لەپەشەك دەورنەسەكە دەتتە: "ھەيە
كەتتە لەپەشەكە خەيە چەسەرى ھەيە."

نەگە پەشەندە نەندە كەتتى گۆرە نەكەتە
نەتەنەت بەگەتە چەسەركەندە كەيە كەيە گۆرەنەكە
وەكە نەيە ووشەي (الەم) بەگەتە بىر ووشەي (امال)
ھەيە ئاستەنگەكە لەناستەنگە كەيە چەسەركە

له خۆیدا چه شار دراوه .

هۆکاری نه مه شه ئهم ئاستهنگانه دیاری
په روهردگان، فیتری ئارامگرتنت ده کهن، فیتری
مه لکردن و گونجاندنت ده کهن له گه له دۆخه کانی ژياندا،
پابه ندیی و پێکی، له گه له هه موو ده ردیکدا ده وایه ک
هه یه، خوای گه وده په حمه تی له نه فسی خۆیدا
نوسیوه، سته می له خۆی حه رام کردیوه، هه یچ
کیشه یه کیش به بی چاره سهر نابیت.

کاره کان بخه ره نیو قالبی تایبه تی خۆیانه وه، له گه له
ئاستهنگه کانی ژياندا بگونجی به پتی قه باره ی خۆیان،
گه ر ناکۆکی که و ته نیوانی توو که سیکی دیکه وه
توپه بوویت، مه لی من له فلان توپه بووم، به لکو تو له و
په فتاره ی نه و توپه بوویت یان له و قسه یه ی پتی
وتویت، کاتی کیشه که ت دیاریکرد به وردی، مه زه ندی
ئاستهنگه که ت کرد به وردی به بی گشاتاندن و زیاده پۆیی
ده زانیت تو به پاسه تی له و که سه توپه نه بوویت به لکو
له په فتاره که ی توپه بوویت، ئهم په فتاره ش هه لگری
په یامه که ته ده بی لپی تیبه گه یه و چاره ی بۆ بکه یه
کاتی به و جۆره ده بیت توانای زیاترت ده بیت
له په یوه ندیکردن له گه له خه لکید.

هه موو هه ستهنگه هه لگری په یامیکه، بیزانه، نه ست

بەپرەسى ھەستەكانە، ئاۋەزى شىكارى بەپرەسى
بىر كۆرۈنۈش، نىرخاندەن، لۆژىكە، كاتى بوۋى پەيامەت
زانى، ئەۋا بەئاۋەزى شىكارى بىردەكەيتەۋە، مادامىش
ئاۋەزى شىكارى لەدۆخى كار كۆرۈندۈپ، ئەۋا ئاۋەزى
سۆزدارى دەچىتە دۆخى خاۋبوۋنەۋەۋە، كاتى چىز
لەكارامەيى ناسىنى ھەستەكانت دەبىنىت ھەستەكانىش
دەبنە ھەستەلىكى ئىجابىيە.

كارل يونج، لەكتىبى : بەكارھىنراۋە ئىجابىي
سەلبىيەكان لەدەرونا سىدا، دەستەۋازەيەكى نۆر گىرگى
بەناۋى ھەيە ئەۋىش پارىزگارى بىكە لەكارامەيى ۋاز
لەھەستە سەلبىيەكان بىنە... ھەستەكان پەپرەۋى جۆرى
بىر كۆرۈنۈش ھەكان دەكەن ھەكە پارىزگارىت كۆر
لەكارامەيى ھەستەكانىش دەبنە ھەستەلىكى ئىجابىي،
ھەستە سەلبىيەكان خۇيان ھەشار ئەدەن، كۆمەلىك
ھەستەلى دىكە جىگەيان دەگىرۈشەۋە بۆ ئەۋە
بىگۈنچىن لەگەل پەيىردەن بىر كۆرۈنۈش نۆيەكاندا.

كاتى ھەۋل دەخەيتەگە بۆ كارىك، لەپەر دەزانىت
كارەكت لىسەنراۋەتەۋە، دەبىت لەخۇت بىرسىت، لەم
نەزمۇنەۋە چى فېرېۋىت؟

كاتى بەھەر نەزمۇنىكدا تىپەر دەبىت دەبىت ئەم
پىرسىارە لەخۇت بىكەيت چۈنكە ئەمە شارەزائىت پىرتىر

دەكەت، وادەكەت ئاۋەزى شىكارىت بىرىكاتەۋە،
شىبىكاتەۋە، بخەملەنەت، مادام ئاۋەزى شىكارى
ھەلدەسەت بەمكردارە ئىجابىيانە ھەستە سەلبەكان
خۇيان دەشارنەۋە.

ھەموو كەسەك باشترین ھەلبۇزاردنى لەئىستادا
دەكەت، ئەمەش بەگرىمانەى پىنچەم دىت لەداتاي
دەمارەكاندا، بەوامانايەى كەسەكى دانىشتوى بەردەمى
تەلەفزیۋن ئەۋەى ھەلبۇزاردۋە ئەۋەش باشترین
ھەلبۇزاردنە بۇ ئەۋكەسە، ھەلبۇزاردەيەكى باشتری نیشان
بدە، فەزىبەكە چۈن بىرىكاتەۋە پاشان شەتەكى لەبارتر
ھەلدەبۇزىرەت بەلام ئىستا ئەۋەى ھەلبۇزاردۋە پەخە
لەھەلبۇزاردنەكەى مەگرە بەلكو ئاسۋى بۇ فراۋانبەكە،
چەن ھەلبۇزاردنىكى جۇراۋجۇر بخەرە بەردەمى
جىگرەۋەى جۇراۋجۇرى بۇ نەمەش بەكە.

ئەركى كەردارى:

گەنگەكانى ھاسەنگى پۇجىت زانى، ئەۋ ھۇكارانە چىن
جىبەجىيان بەكەت بۇ قوۋلۋونەۋەى ئەۋ پەيۋەندىە پۇجەى نىۋان تۇۋ
پەروەردگار!

..... *

..... *

..... *

چون مامه له له گه له هسته گاندا بگم ؟

هنديجار تو سینه فراوان ده بیت خه لکی نکولی لیده گم،
 له هه موو کاتیکدا لیوورده به، هندیجار به خشنده ده بیت
 خه لکی نکولی لیده گم له هه موو حالیکدا به خشنده به،
 هندیجار تو هندی گه ست خوشده ویت نکولی لیده گم تو
 خوشت بووین له هه موو حالیکدا چونکه نه مه نیوانی توو
 په روه رد گاره ... دایکه تریزا

چون مامه له له گه له هسته گاندا بگم ؟

پتویسته مامه له له گه له هسته گاندا له کاتیکدا بکیت
 پوښه دات نه وکاته لیی سودمه ندبیت، کاتی هه سستیکی
 سلبي داگیری کردیت مامه له له گه لدا نه کرد، نه وکاته
 کاریگری نه وهسته به رده وام ده بیت له گه
 به سالاچونی ته مه ندا نه وهسته ش زیاد نه کات، به لام
 هر که مامه له له گه له هسته که دا کرد له کاتی
 بودانیدا نه وکاته نه گوپیت بو کارامه یی، بویه مه چوره
 سه رته ختی نوستنه که ت به کولی هه سستی سلبيه وه
 به لکو هه سته کانت خاوین بکه روه به له نوستن، تا کو
 له کاتی نوستندا ناوه زت ماندو نه بیت کاتیک بیدار
 بووینه وه تو ماندو شه که تیت، پیده چیت تو ده کاتریر
 یان زیاتر نوستبیت بویه له هه سته کانتته وه فیربیه و

لینیان سودمه ند ببه .

هر به نهجامدانی ئه و کاره ههسته سلبیه کان وونده بن ،
ههیشه له خۆت بهرسه ؛ چی پویداوه ؟ چون له مه سودمه ند
بیم الهم ئه زموونه وه چی فیرووم ؟

بۆ نمونه : گهر به کێک له هاوڕێکانت فێلی لێکردیت
جیاوازی له نیتوان خۆیی و پهفتاره کهیدا بکه ، له وانه به
جاریکی دیکه له گه لیدا مامه له بکه یته وه ، به لام
نه مجاره یان به وریاییه وه ، له و نه زموونه په ند وه رگره ،
بزانه گهر له گه ل ههسته که دا نه گونجییت راسته خو
ههستیت به نهجامدانی ئه وه یان زیانت پێده گه یه نیت ،
کاریگه ریییه کی سلبیشتی ده بیست له سهر ته ندروستی
ده رونی و جهسته ییت ، کاتی ئه وه ههسته سلبیه
له ناخدا هه لده گریت ئه و تۆ وزه یه کی زیانبه خشت
هه لگرتوه بۆ ویرانکردنی جهسته ی خۆت ، ئه مانه ش
ده بنه هۆی جه لته و وه ستاندنی ده که ت .

بۆ هه موو هه ستیک پێکهاته ی خۆی هه یه ، زانینت به و
پێکهاتانه واتلێده کات به توانابیت له زالبوونت به سهر
خۆدا ، ئه گهر پێکهاته ی هه ر نه زموونیکت گۆپی ئه و
نه زموونه که شت گۆپیوه ، له ئیستادا بژی تۆ له پابردودا
نیت ، یان له داها تودا نیت ، بزانه ئه وساته وه خته ی تییدا
ده ژیت جاریکی دیکه دووباره نابیت وه گهر پۆشتیت

ئاگە پىتەۋە، لە ئىستادا بژى و كاتت بە فىرۆ مەدە، مادام
تۆ دەژىت لەم ژيانەدا بە ھەر جۆرىك بىت، با
بە شادمانى بىت، با بە نايابى بىت لە نىۋانى پقو قىنو
چاۋچىنۇكىدا لە دەستى خۆتى دەرمەكە.

دايكە تىزىا دەلىت: ھەندىجار تۆ سىنە فراۋان دەبىت خەلكى

نكولى لىدەكەن، لەھەموو كاتىكدا لىۋوردەبە

ھەندىجار بەخشندە دەبىت خەلكى نكولى لىدەكەن

لەھەموو خالىكدا بەخشندەبە

ھەندىجار تۆ ھەندى كەست خۆش دەۋىت نكولى لىدەكەن

تۆ خۆشت بوۋىن، لەھەموو خالىكدا چۈنگە ئەمە نىۋانى تۆ

پەرۋەردگارە...

خەندە بكو پىبىكەنە، پىكەنن يارمەتى دەردانى
ئەنرۇفەن ئەدات لە لەشدا، لە دەردانى ئەردىنالىن
كەمدە كاتەۋە، بە ۋەش خالى ئەندامەكانى لەشت باشتر
دەبن پىژەيەكى زياتر ئۆكسجىن بۆ مىشك دەنىرن،
ئەۋىش بە باشترىن شىۋە ھەلدەسىت بە ئەركەكانى،
بەلام كاتى بە پەزارەۋە دەژىت پىچەۋانەى ئەو خالەتە
دېتە دى بارى لەشت خراپ دەبىت.

ئامادەى يەككە لە كۆنگرەكان بووم لەدوبەى بىر يارىۋو
سىمىنارەكەم لە بارەى فەلسەفەى سەركەۋتنو
ستراتىژەى خۆشەۋىستى بىت، ھەر كە چۈمە نىۋو

مژله که وه چاووم کهوت به یه کیک له ئاماده بووان،
خنده یه کم بۆ کرد، ئه و بیزارو گرژومۆن بوو، منیش
له نه نیشته وه دانیشتم، پاشان بانگ کرام بۆ
لیدوانه کم، پیاوه که که زانی من ئه و که سه م لیدوانه که
ئه دهم سه رسامی به دهم وچاویه وه ده رکهوت بۆیه
بریارمدا ده رباره ی خنده و په یوه ندی له گه ل خه لیکو
ستراتیژه ی خوشه ویستی بدویم.

زهرده خنه له روی براکتدا چاکه یه، هه ر وه ک چون
ناتوانی به دهستی داخراوه وه ته وقه له گه ل خه لکید
بکهیت، بهمه مانشیوهش ناتوانی به ناوچه وانی گرژومۆنه وه
مامه له له گه ل خه لکید بکهیت..

نېرلېم ۱۹۹۱:

نېرلېم ۱۹۹۱: ۱۲۴
نېرلېم ۱۹۹۱: ۱۲۴
نېرلېم ۱۹۹۱: ۱۲۴

چون به سەر ههسته كانماندا زال بېن؟

لېرستیدا گۆرینی پابردوو بهیترترین فاکتەر ده گری
لەژاندا گۆرانکاری پێدروست بگهیت.

زالبوون به سەر ههسته كاندا

یه گهه: زالبوون به سەر فسیؤلۆژیای جهسته.

دهرپرینه کانی روخسار

جوله کانی جهسته.

دووهم: گونجاندنی راسته وخۆ له گهڵ ههستدا.

سییهه: گۆرینی نواندنی ناوه کی، گۆرینی
خۆداننن بریز بهندی بیر کردنه وه و وشه کان.

چوارهم: تهرکیز کردنی ئامانجه کان، گۆرینی واقیع،
خهیاڵکردنی داهینه رانه.

ناتوانی واقیعیك بگۆریت به لام ده توانی په یردنت بۆ
واقیعیك بگۆریت، به وهش واقیع دیته قوناغی گۆران وه،
پاشان خاوبوونه وه خهنده ی ناوه کی.

بەكم: زال بون بەسەر فسيولۇزىي جەستەدا:

* ھەناسەدان: مېشك بەئۇكسجين دەئى بىرى
۳۲٪ نەئۇكسجينە دەچىتە نىئو سىيەكانەو نەو
وەریدەگىت.

* جولەى جەستەو دەبىرنەكانى پوخسار، گەر
بىرت لەگرفتیک كردهو نەویش داگىرتدەكات،
بەقولىو بەھىواشى ھەناسەيەك ھەلمزە، پاشان
ھەناسەكە بەھىزىك بدەرەو ۲جار، وینای خوشىو
كامەرانى لەسەر پوخسارت بكىشە، بىرلەكەسىك يان
شتىك بکەرەو دلخوشت بكات، يان بگەرپتو بىر
لەكىشەكە بکەرەو، توانای خوت دەبىنیتەو بۇ
چارەسەركردنى.

بۇيە نازىمان پىغەمبەر(ص) پىنمايمان دەكات بۇ
گۆرپىنى ئۇخى جەستەمان، گەر بەپتو بوويت
دانىشە، گەر دانىشتو بوويت پاكشى، دەسنوئىزىك بگرە
دەبىنى بارى لەشت دەگۆپى بۇ خاوبوونەو
ئوركەوتنەو لەبىرە سلبىەكان.

ئووم:

ھەستەكان دەمان ئوینن ھەلگى پەيامىكن، لەخوت
بېرسە: نەم ھەستە بۇ داگىرمدەكات؟
بۇ چى من ئوپەم؟

نەوېرۇكە يە چيپە نەم ھەستانە دە يانھېننېتە بوون؟
 نەگەر ھەستانە كان سلبى بوون نەوا بېر كوردنە وەى
 سلبىش دېننە گۆپى، تۆ پېويستە بېانگۆپىت، نەم
 ھەستانە چۆن بە كاردە بەيت؟
 ھەموو نەم پېرسىارانە لە ئاۋەزى شىكارىيە وە سەرچارە
 دەگرن، بە دوايدا گەر لە خۆت پېرسىت نەواتر
 دە يانگۆپىت بۆ كارامەيى و ھېز.

چى دەگەيت بۆ نەوەى ھەستە سلبىيە كان ونېن؟
 بگەرپتو بۆ خالى دەسپېكردن، بارى لەشت بگۆرە،
 دەبېرنە كانى پوخسارت بگۆرە، ھەناسە كانت پېكېخە،
 تەركىز بگەرە سەر چارە سەر بە پېرسىتتى نەو ھەستانە
 لەنەستۆ بگرە كەشەر مەزات نەكەن، تۆ ھۆكارى
 ھەست پېكردنېتى، گەر زالئەبېت بە سەر نەم
 ھەستانە دا زياد دەكات و فراوان دەبېت لە چەشنى خۆى
 لەسەر نەو شىۋە يەى گونجاو نىيە بۆ ت نەبار دەبېت.
 گۆپىنى واقىيە و خەيال كوردنى داھىنە رانە، بە گرېمانەى
 نەوەى خۆتت بۆ ئامادە كىردوۋە بۆ ئامادە بوونى كۆپىك
 بركاندنى وتە كانت، كاتى ئامادە بوت لە كۆرە كەدا نەوا
 دەبېرنىز و خودكارىيە كانت سلبى دەبن.
 لە كۆرە كە دىتتە دەرەو ھەست بە پەستى و دلگرانى

ده کهیت، ئەم ئەزموونه دلتەنگی کردیت، گەر له‌هواى
 نەوه هه‌لوێستێکی هاوشیوه‌ت به‌سه‌ردا بیت ئەوا ئاوه‌ز
 ئەو دۆسییه‌یت بۆ ده‌کاته‌وه که ئەزموونه‌که‌ی پێشوت
 نێدا هه‌لگرتوه‌.

لێره‌شه‌وه ترسێکی کۆمه‌لايه‌تیت بۆ دروست ده‌بیت
 له‌کۆبوونه‌وه‌کان، چونکه ئەو دۆسییه‌یه‌ که‌راوه‌ته‌وه‌و
 دانه‌خراوه، گەر فێری ئەوه‌بوویت به‌خه‌یاڵ واقیعیك
 بگۆڕیت ده‌بیت بگه‌ڕیت‌وه‌ بۆ پابردوو به‌کاتژێری
 ده‌رونێ، ئەو دۆسییه‌یه‌ بگه‌یت‌وه‌ ده‌ربرینه‌کانی
 پوخسارت جوله‌کانی جه‌ستەت به‌باشترین جۆری پودان
 بگۆڕیت گۆڕینی پێژە‌ی هه‌ناسه‌کانت ئەو وتانه‌ی
 ئەته‌وێ ده‌ریان‌ب‌ری‌ت، له‌مه‌شه‌وه ئەو هه‌ستانه
 دینه‌گۆڕی که‌په‌یوه‌ندیدارن، به‌مه‌ش په‌یبردنت ده‌گۆڕی
 بۆ ئەو واقیعه‌، کاتی ئاوه‌ز ئەو دۆسییه‌یه‌ی کرده‌وه
 ده‌بینی په‌یبردن و هه‌ستگه‌لی نوێیان تێدا‌یه‌، یان
 خه‌یاڵی داها‌توو بکه‌ ئەو هه‌ستگه‌له‌ نوێیه‌ بخه‌ره‌کار،
 تاقیبه‌که‌ره‌وه کاتی پهبه‌پوی ئەو هه‌لوێسته‌ ده‌بیت‌وه
 مێشکیش هه‌لوێسته‌کانی کۆن و نوێ ده‌بینیت‌وه
 له‌نیوانیاندا هه‌سته به‌هێزه‌کان هه‌له‌ده‌بژێریت ئەوانه‌ی
 گرێ‌داوی ب‌پرکردنه‌وه‌کانن که پێدا‌گری‌ت له‌سه‌ر کردوون
 دوپاتت کردونه‌ته‌وه‌.

مەبەستىش لەو كىردارە گۆپىنى پەيىردنە بۇ گۆپىنى
 واقىيە، تۇ پەيىردىنكى نۆى دەدەيتە ئاۋەز بۇ ئەرەى
 پەيىردىنى نۆيت پىي بېەخشىيەت، تۇ دۇخە كەى
 يەكەمجار تىكشاند ئەنجا دۇخە نۆيەكە لەتەنىشتەۋە
 دانا، بەبىرىدان لەسەر دۇخە نۆيەكە ئەۋا نەرىتى نۆى
 دىنەگۆپى، دۇخە كۆنەكان و نەرىتە پەيۋەندىدارەكان
 خۇيان وۋىندەكەن ، بۆيە دەبىت لەدۇسىيەكانى ئاۋەزدا
 ئەۋانە ھەلگىرىت لەبەرژەۋەندىت دەبن و ژيانىت
 پىشەدەخەن.

يادى ئەۋتەنگەژەيە بكەرەۋە لەپاىردىۋا بەسەرت
 ھاتۋە بىرلە درىژەكەى بكەرەۋە، ۋا بزانە ئىستا
 پونەدات بزانە تاكو چ ئاستىك بىزارت ئەكات، پاشان
 ھەناسەيەكى قول ھەلمەژە سەيىرىكى چۈۋەر دەۋرى
 خۆت بكە ئەمە پىي دەۋترى (شكاندى دۇخ) يان
 دەرجۈۋن لەدۇخى سىلبى، دۇخ لەدۋاى دۇخ دروست
 مەكە، چۈنكە لەۋانەيە دۇخى يەكەم سىلبى بىت ئەۋەش
 كاردەكاتە سەر ئەۋەى دۋاى خۇى، لەخۆت بېرسە گەر
 بگەپىتەۋە بۇ پاپىردۋو بەھەمان پەۋش مامەلە
 دەكەپتەۋە..

چاۋەكانت ھەنۇقەنە، خەيالى پابر دوو بىكەرەۋە ئەۋەي ئەتەۋى
يىگۈرە ، دەرپرەنەكانى پوخسارت، بارى لەشت، تىكرەي
ھەناسەكانت، بەباشترىن شىۋە خۇت ھەنۇقەنە، پاشان بىگۈرەۋەۋە
داھاتوو خۇت بىخەرە ھەلۈتسى ھاۋشىۋەۋە ئەۋرەنگەيە بىگرەبەر
كەخۋازيارىتى، ئاكو ھەست بەخۇشى دەگەيت، پاشان بىگەرۋەۋە
ئىستا، ھەناسەيەكى قوول ھەلمزە بەھىۋاشى پاشان لەسىنەتەۋە
دەرىگە دەرەۋە بەھىزىك پاشان بىرەكەرەۋە چى بىزارى كرەۋىت
بىيە ھەست بەچى دەگەيت لەۋبارەيەۋە.
گۈرپىنى پابر دو لەپاستىدا لەبەھىزترىن ئەۋ شىۋازانەيە
كەدەكرىت ژيانى خۇتى پىيىگۈرەيت.
سەرچەم بىردۆزەكانى سەررەم، ھەستەۋە
بەدەرخسەتنى ستراتىزەي سەررەكەۋەتوانە فىركەردن
ۋەنەۋەيان بەخەلكى ئەۋىش بەندە بە نواندىنى نەۋەيى
مىۋى جىۋاز.

نمرگی کرداری:

کڼ پشه نگی تویه له ژیا نندا؟

بو چی نهو پشه نګه ت هه لېزار دوه؟

..... *

..... *

..... *

چون ده توانی وه کو نهو بیت یان لهو نریک بیت؟

..... *

..... *

..... *

ستراتیژهی گوړینی ههسته گان:

پوښته وزه و توانا ناو مزیه گانت به کار بهیت، نهو ستراتیژانه

بکه به پالېشتی خوټ متعانه ت به خواي خوټ هه بیت نهجا

به خوټ.....

ستراتېژى گۆپىنى ھەستەكان:

چۈن دەتوانى ستراتېژە سلبىيەكەت بدۆزىتەو

۱- بىرلە ئاستەنگەي ئىستاي ژيانى بىكرەو:

۲- ۋەك ئەوئى ئىستا پوئەدات ئىيدا بۇرى پاشان چاۋىك

بەمانەدا بىكرەو:

❧ دەرپرېنەكانى پوخسارت

❧ جۈلەكانى لەشت

❧ ھەناسەكانت

❧ خۇدواندىن رېزبەندى بىر كىردىنەوكان

❧ بىروباوم

۳- دۆخەكە بىشكىنە (ھەناسەدانى قوۋل، سەير كىردى

راست پاشان چەپ)

گۆپىنى پەيردىنى واقع:

بەكەم:

بىرلە ھەمان ئەزموون بىكرەو پاشان لەخۆت بېرسە: ئەگەر

بىكرەيتەو بۇ راپىردو، دەتوانە چ شىك بىر مەو پان زىادى

بىكەم لەدەرپرېنەكاندا پان جۈلەكان، پان ئىكرى

ھەناسەكان پان بىر كىردىنەوكان پان بىروباۋ بۇ ئەوئى

دۆخەكە سەر لەبەر بىكرەيت.

دوست به گۆږینه که بکه) نو دهربرینانه و باری لاشه
که په سندی ده که یت له گه ل ټیکرای هه ناسه کانت
که ناسوده یت پنده به خشن خوت بدوینه به شیوه یه کی ئیجایی
پاشان ریز بهندی بیر گردنه وه کانت بکه هاوکاریان به بیرو پای
به هیژ بکه.

سینم:

نو بیرو پای بیر گردنه وانه به هه سته لیکسی ئیجاییانه وه
گر ټیډه وه.

چوارهم:

پاشان دوخه که بشکینه.

تاقیکردنه وه:

یه کهم: تاقیکردنه وه یه کهم له رابردودا:

به یادگو و خه یالت بکه پیره وه بو پابردوو، بیر له
هه مان نه زمون بکه ره وه، تیښی جوړی هه سته کانت
بکه، هه سته لی نوی ده بینیته وه نه وانه ی هه زیان
لیده که یت، چونکه تو دهربرینه کان و جول له کان و
هه ناسه کان و بیرو بچونه کانت گوی.

دووهم: تاقکردنهوهی دووهم له داها تودا

به یاد که خۆت بگوێزهره وه بۆ داها توو، خۆت بخهره
نه وه لویستهی ده کری وه کو وه لویسته که ی پیشو
بیت نه وه ی له پابردودا به سەر هاتووه، پاشان ستراتیژه
نوێیه که بخهره گه پ، تیبینی ههسته کانت بکه،
ده بینیت ههسته کانت بوون به ئیجابی، چونکه ئاوه زی
مرۆیی بیرکردنه وه کانی له سەر دواين نه زمون بوونیات
نه نیت.

پێویسته وزه و توانا ئاوه زیه کانت به کار بهیت، نه و ستراتیژانه

بکه به پالێشتی خۆت متمانهت به خوا ی خۆت هه بیت نهجا

به خۆت.....

که سی سه رکه وتوو کاتی خۆی به فیرو نادات له گله یی و
گازنده کردندا، تو به پرسیت له ژیا نی خۆت تو
که شتی وانی نه و که شتی بهیت، ژیا نی تو که شتی تو یه،
ده ره نجامه سلبيه کان وابهسته ی ههستگه لی سلبین،
ده ره نجامه کان ناگوپین تا کو ههسته کانت نه گوپیت،
هه موو که سینک خاوه نی پابردویه که ده رنجامی سلبی تیدا
هه لگیراوه، پێویسته په ند له نه زمونه کانت وه رگریست
په وش ی ژیا نت به ره و با شترین دۆخ به ریت.

چۆن دهمکری له‌کارگیریدا سود له‌گه‌شه مرو‌فایه‌تیه‌کان وهر بگیریت؟

گه‌شه‌ی مرو‌فای له‌گه‌شه‌ی خودیه‌وه ده‌ست پێده‌کات،
گه‌شه به‌کارامه‌یی و به‌رتواناییه‌کانت بده، فێربه،
بخوێنه‌وه، به‌دواداچون بکه، وابکه سه‌به‌ینی له‌دوینی
باشتر بیت، سه‌باره‌ت به‌لایه‌نی پیشه‌یه‌وه پلانکێشه‌به،
هه‌له‌نگاندنت هه‌بیت شیکاری بکه، پێککاری بکه، تا‌کو
باشترین دهره‌نجامه‌کان مسۆگه‌ر ده‌که‌یت.

نهرکی کرداری:

نایا له‌به‌رنامه‌تدايه له‌ئاینده‌دا خۆت پۆشنه‌یر بکه‌یت؟

به‌لی.

نه‌خێر.

گرنگترین ئه‌و کتێبانه‌ی به‌نیازیت بیانخوێنته‌وه

به‌پێی پێویست بوونت به‌زانباریه‌کانی:

..... *

..... *

..... *

..... *

..... *

نازار پیاوی گه وره دروست نه گات: گهر نازار بوونی نه بووایه
ناسوده یش نه ده بوو، نه گهر نیگه رانی نه بووایه مانای خوشیمان
نه ده زانی هه موو شتیک خاوه نی سیستم و هیزه.
نایا نازار که سه گه وره کان دروستده گات!

کاریگه ری نازار چیه له سهر دهرونی مرؤؤ؟
نوسیننکی زۆرم هه یه له سهر (دینامیکه التکیف
النفسی) وه لامی پرسیارگه لیکم تیدا داونه ته وه، پونم
کردوته وه نه گهر پیچه وانیه مانا نه بیت، نه وا بو
ماناش مانایه ک نابیت، نه گهر نازار نه بیت، ناسوده یش
نابیت، نه گهر نیگه رانی نه بیت مانای ناسوده یمان
نه ده زانی، هه موو شتیک خاوه نی سیستم و هیزیکه،
چون بتوانین سهرکه وتوانه کیشی له شمان دابه زینین،
بیته وه ی هیچ کاریته یه کی لاوه کیمان توشبیت، یان
جاریکی دیکه بگه پیننه وه سهر کیش زۆری؟ چون
له وه ی فیر بووین سودمه ند ببین بو مسۆگه ر کردنی.
بو نه وه ی بتوانی کیششت دابه زینیت، پیویسته
به چوار کرداری بنه په تی ده سبه کاربیت.

یه گهم: بیر گردنه وه
بیر له وته ندروستییه چاکه بکه یته وه
که خوازیاریتی.

دووه‌م: خه‌یال گردن:

خه‌یالی خۆت بکه‌یت کیشی له‌شت که‌می کردووه،
نه‌و وینا خه‌یالکراوه له‌زه‌یندا هه‌لگريت.

سێهه‌م: شتوازی خواردن، خواردنه‌وه، ئاو‌خواردنه‌وه.

ئاگاداری نه‌و خواردنی نه‌و خۆراکه‌ بیت، خۆت
له‌وه‌مه‌گره‌وه‌ حه‌زی لێده‌که‌یت، چونکه‌ نه‌وه
حه‌زلیبوونه‌که‌ زیاتر ده‌کات، هه‌ر چه‌یه‌کت ده‌وێت
به‌بریار، نه‌وه‌ی ناتووی هه‌ر به‌بریار، زیاده‌ خۆری
مه‌که‌، له‌ش پێویستی به‌ئاو هه‌یه‌ پێژه‌ی ئاو
له‌پێکهاته‌ی جه‌سته‌دا ده‌گاته‌ ۹۰٪.

چه‌اره‌هه‌م: (اهێنانه‌ وه‌) (شیه‌کان:

پۆژانه‌ بۆ ماوه‌ی ۲۰ خوله‌کیش بیت هه‌روه‌ها
مه‌شقه‌کانی هه‌ناسه‌دان بکه‌، ده‌سته‌کانت به‌سه‌ر
نه‌ملولای که‌مه‌رت، هه‌ناسه‌یه‌کی قوول به‌هتواشی
هه‌له‌مه‌، نه‌و هه‌ناسه‌یه‌ ساتیک له‌سینه‌دا به‌هێله‌ره‌وه‌،
پاشان ده‌ریبکه‌، له‌گه‌ڵ بژاردنی ژماره‌کان یه‌ک، دوو،
سێ به‌جۆره‌..

ئه‌م مه‌شقه‌ ماسوله‌کانی سک به‌هێز ده‌کات،
چه‌وه‌یه‌کانی له‌ش ده‌توینیت‌وه‌، له‌سه‌ر ئه‌م مه‌شقه‌
بۆ ماوه‌ی هه‌فته‌یه‌ک به‌رده‌وامبه‌، ده‌بینیت چوارچه‌یه‌ی
که‌مه‌رت نزیکه‌ی ۱-۲ سم که‌می کردووه‌.

چون ده توانین له بهرده می جه ماوهر ټکدا به متمانه وچه سپاوینه ده بدونین؛
دواندن له بهرده می جه ماوهر ټکدا به کیکه له مه ترسبه
مرویه کان وه ک ترسان له دودان و نادیارو په خنه گرتن
ناخاوتن، گالتو سوکایه تی پیکردن، ده کری به سهریدا
سهرکه ویت له ریگه ی گه پانه ووت بؤ پابردوو، پاشان
گوپینی په یبردن به واقعی پابردوو، پاشان زیان له
نه زموونه نوییه که دا، پی به خشینی هیز، پاشان هه سته
به خه یالکردنی داهینه رانه، خه یالی خوت بکه
له ناینده دا که وتویته هه لویستیکی سهخته وه، تو
هاوسه نگیه کی ته واوت هه یه، نه مه زیاتر له جاریک
دوباره بکه ره وه، ده بینیت جه سته و ناوهرت ده سته
کردوو به په یړه ویکردنی داتایه کی نوی، کاتن ناماده ی
پوبه پوبوونه وه ی بینر ده بیت، واکه له زوترین کاتدا
ناماده بیت، بؤ نه وه ی نه بیت به حاله تیکی کتوپر،
خه لکه که ببینه و ته وچه یان له ته کدا بکه، بؤ نه وه ی
له مپه ری نیوان خوت و خه لکی بشکینیت، کاتن
له بهرده م جه ماوهر دا وه ستایت، چاو بپړه نه و که سه ی
خوشتده وئ، یان نه و په خسارته لا شیرینه، پاشان
بازنه ی سه یرکردنه که ت هیدی هیدی فراوان بکه .

چۆن لەخوێندندا سەرکەوتو دەبیت؟

ناتوانیت لەهیچ یەکیك لەبوارەکانی ژياندا سەرکەوتو
بیت گەرھات و ئەوبوارەت بەدڵ نەبیت، ئەگەر پەست
لەبوارێکی دیاریکراو بوو لەخوێندندا ئەوا دەکەویت و
دەرنەچیت، ماوەیەکی درێژ لەو بوارەدا دەمێنیتەوە،
بەگریمانەیی لەو بوارەدا سەرکەوتو بوویت و پێرای ئەوەی
پەشت لێتەتی، بەجێ دێڵیت سەرباری ئەوەی پەست
لێتەتی.

لەئەزموونەکانت پەند وەرگرە، خەیاڵی خۆت بکە لەداھاتودا،
بزانی ئەمە تەنھا قوناغیکە، ئەمانە ئاستەنگەکانی ژيان هیچ
کاتێ دۆخەکان بەپێی خواستی تۆ نایەنە پێشەوە

فێربە ئەو ئاستەنگانەی پێگرت دەکەن تێیان
پەپێنیت هەلبکە لەگەڵ ئەوانەی لەگەڵ تۆدا
ناگونجین، بۆ ئەوەی بتوانیت لەقوناغیکەو بەرەو
قوناغیکی دیکە بچیت سوربە لەسەر خۆ و یستنی بواری
خوێندن و کارەکتەر، گونجاوبە لەگەڵ ئەوانەی پەشت
ئەبنەو لەودۆخانەی توانای گۆرینت نییە، چاک بزانی
تۆ ناتوانی سەرکەوتو بیت یان داھێنەر بیت لەو بوارە
خۆشتناوێت.

ئێگومان گۆپان و بێاردان باشترە بەلام بۆچی
سەختی دەبینین لەگۆپان و بەرخۆداندا، چونکە گۆپان

لە دەپتويستى پزگارت دەكات، لە ناوچەى ئارام
دەرتدەيتت، پتويستە گۆپانى پلە بەندى بېيتە كايەو
نەك كتوپر.

چۈن ئەو ستراتيژانە بىخەينە گەر؟

ھاۋكات لە كۆمەلگە يەكدا دەژين لەو تىناگەن؟

پەرچە كىردارى كۆمەلگە گىرنگ نىيە، لە خۆتەو
دەسپىيەكە، كاتى ھەر كەسىك ئەو ئەنجام ئەدات،
كۆمەلگە چاك دەيىت، گىرمانەى دووھم لەداتاي
زمانەوانىدا ئاماژە بەو دەكات كە پەيىردنت بۆ ژيان
بەلگەى ژيان نىيە، بەلكو بەلگەى ژيانى كەسىيە،
پەيىردنت بگۆرە خۆت بگۆرە كارەكان باشدەبن.

بۇ چى مروۇ ۋرەى لاواز دەيىت؟

لە پاستىدا ۋرەى مروۇ ناپوخىت ئەوەى پونەدات
گۆپانى كارە سەرەتاييەكانە لە ژياندا، ئەگەر ۋرەت
مەبوو كىتېيىك بىرپىت، ئەو كارە سەرەتايەكانى ژيانى
گۆپىرە پىدە چىت لە جياتى ئەوە جلىكى نوئى بىرپىت.

ستراتيژەى كاراي لەبەرگىردن چىيە؟

مەولبەدە لە ھەر لاپەرە يەكدا بىرگىردنەو سەرەكىەكان
كورت بىكەيتەو لە گەل ۋوشە ئاكەكاندا مەبە، پاشان
بىرگىردنەو سەرەكىەكانت بەشنىو بەكى لۆژىكيانە

پىكەۋە گرىپىدەرەۋە، پاشان بچۆرە سەر بىر كىرنەۋە
ئاۋەندەكان يان لاۋەكىەكان ئاۋەزى ئاگا تواناى نىب
لەيەك كاتدا زىاتر لە ۷-۹ زانىارى ۋە رگىت.

پىۋىستە بابەتەكە سەر جەم بخوینىتەۋە لە سەرەتاۋە
بەخىراى تادەگەيتە ئەۋ بىر كىرنەۋە يەى كۆنترۆلى بابەتەى
دەكات پاشان بىر كىرنەۋە سەرەكىەكان پوخت بىكە ھەۋلىدە بۆ
بېگەيەك يا زىاتر كە بىر كىرنەۋە يەك دەگىرنەۋە ئاۋنىشانىكى
سەرەكى دانىت.

چۆن بەسەر ھەستە سۆزدارىيە كاتدا زال دەيىت بەرامبەر

ھاۋسەرەگەت؟

ئاگات لە تەركىزىت بىت لە سەر كىردارو
پەفتارەكانى ، چۈنكە ئەۋ تەركىزە لەگەل بلىسى
ھەستەكاندا دەيىتە ھۆى سىرپىنەۋەى ھەر چى
لەدەرەۋەى تەركىزەكەيە (ئەسكاتۇما) بىر لەۋكارە
ئىجابىيە بىكەرەۋە پىۋەى گرىدراۋە، ئەمەش دەيىتە
ھۆى كرەنەۋەى دۆسىيەكانى ئاۋەزى پەيۋەندىدار.

چۈن ئامانجەكانت دىارى دەكەيت بىر يار ئەدەيت؟

ئەوۋى ئاۋاتى بۇ ئەخۋازىت بىنوسە، پاشان ئەم
ئاۋاتانە پىزىكە بەپىي يەكەمايەت يەكانيان، پاشان
سىيانى يەكەمىيان دىارى بىكە، سىي ھۆكارىش بىنوسە
كەسورت ئەكەن لەسەر مسۆگەر كىردىيان، ئىستاتۇ
خاۋەنى ئامانجىت، ھۆكارەكان پالئەرن بۇ
مسۆگەر كىردىيان، سەرلەنۇي ئامانجەكان پىزىكەرەۋە
بەپىي ھۆكارەكان، ھەر ئامانجىك دابەش بىكە بۇ
ئامانجى ناۋەندى، نەخشەي مسۆگەر كىردىيان بىكىشە،
بەدۋاي ھۆكارى جىيە جىكىردىندا بگەپى، دۋاي گەپانت
بەدۋاي ئامانجەكاندا يەكەمايەت يەكان، ھۆكارەكانى
جىيەجى كىردىن، مسۆگەر كىردىن، دەتۋانى لەژىر تىشكى
ئەۋانەدا بىر يارەكانت بەدەيت.

ئايلا راستە سەرزەنشى خۇم بگەم؟

سەرزەنشى خۇت مەكە، بەلكو لىپرسىنەۋەي لەگەلدا
بىكە، لەھەلەكانت پەند ۋەرگەرە، ھەۋلەدە لايەنە
ئىجابىيەكان گەشە پىيىدەيت، لايەنە سىلبىيەكانت راست
بىكەرەۋە يان لىيان دۋىكەۋەرەۋە.

چون ده توانم توانای ته رگیز کردنم گه شه پیدم:

په نجه کانت بخه ره به رده م لوت، که میځ دوربان
 بخه ره وه، هه ناسه یه کی قول هه لمزه، له گه ل هه ناسه
 هه لمزینه که تدا په نجه کانت تاناستی برؤکانست
 به رزیکه وه، پاشان نرمی بکه وه ره له گه ل دانسه وه
 هه ناسه کانتدا بؤ ناستی یه که مجار، پاشان ته رگیز بکه
 سه رسته که یان نه و کاره ی خوازیریتی، ده بیننی توانای
 ته رگیز کردنه که ت پتر بووه، چونکه به مه هر دوو
 پله که ی می شک ته رگیز بکه ن له سه ره له بنده ی
 ته رگیز کردن له نیوان برؤکانستدا.

گه ږیلى لوالدلى ناوه کی:

پیکه اتن، قه باره، دوری، شوین، گریدان و
 جیابوونه وه

پیکه اتن:

گریمان که سیځ ده ترسینیت یان بیزارت ده کات، تو
 له ناخی خوتدا به که سیځی ترسینه ری دوژمنکاری
 ده زانیت، له زه ینی خوتدا وینه یه کی جیابوازی بؤ
 پیکه اتن نه مجاره یان له دیمه نیکی دیکه دا خه یالی بکه.

دورنی

به گورینی دوری به گورینی هه سه ته کان، ئاوه ز به به کاربردنی وینه بیرده کاته وه ئه ویش شوینه که دیاری ده کات، شوینی وینه کان.

پاشان دوری نئوان تۆو ئه و وینه یه، پاشان قه باره که ی دیاری بکه، په یوه سه ته بوون و لیک جودا بوونه وه ته به گورینی شوینه که، په یوه سه ته بوون و جودا بوونه وه، هه سه ته کانیش ده گورین.

جودا بوونه وه له هه سه ته کان جیاوازه له په یوه سه ته بوون پنیانه وه، جودا بوونه وه له هه سه ته سلبیه کان ۵۰٪ چاره سه ری دهره نجامه ناقولاکان دهره خات.

کاتی فیلمیک ده بینیت پوداوه کانی کاریگه ریت له سه ر به جی دیلن، پنیان هه لده چیت، پنده چیت پنی بگریته، چونکه کارلیکت له گه لدا کردوه به هه سه ته کانه وه گریندراویت، به پشت به ستن به و بیرۆکه یه هه ندیک له هۆله سینه ماییه کان بیستۆک و چاویلکه ی سی دوری به کارده به ن بۆ دروستکردنی کاریگه ری له سه ر بینه ران، که سیک په یوه سه ته بیت به ئه زمونیکی ناقولاوه هیچ چاره یه کی ناکریت به بن لئدا برانی، تائه و کاته ی بتوانری له دهره وه ببینری تاكو بیته بابته تیک له خه ملاندنه کانیدا تاكو له ترسه نه خوشی جودا بیته وه، پنیویسته بزانی چ سودیکی له وه دینوه، ئه و په نده چیه له م ئه زموننه وه فیزیوه.

تەركىز لەسەر ئامانجەكان:

پرسىيار لەخۆكردنت، چىم دەوى، بەرەو ئاينىدەت
دەبات، بۇ چى دەمەوى؟ ئەو ھۆيانەت پىدە بەخشى
ھانت ئەدەن بۇ مسۆگەر كردنى ئامانجەكە، كەى
دەمەوى؟ فاكترى كار دىننیتە پىش چاوت، چۆن
مسۆگەرى بکەم؟ بەرتوانىيى و ھۆکارەكان دەخاتە
بەردەمت، کاتى دەلئیت: من دەتوانم ئامانجەكەم بپیکم
متەانە بەخۆبوونت لەبرەودا دەبیت.

تەركىز كردنت لەسەر ئامانجەكانت دەسكەوت و وزەى
زەبىنیت پى دەبەخشیت، ھەر چەن تۆنەرمو
گونجاوبیت، لەھەستە سلبیەكان دورەپەرێز دەبیت..
بىنكارى ھەستە سلبیەكان كارا دەكەن.

خاوبوونەو و بزەى ناوەكى:

بۆ ئەو وەى بگەیتە دۆخى خاوبوونەو، ھەستە بەم
کردارانە:

۱- تەركىز.

۲- ھەناسەدان: (ھەناسەدانەو وەت لەوەرگرتنەكەى
دریژتر بێت، ھەر کاتى ھەناسە دانەو وەت
لەوەرگرتنەكەى دریژتر بێت، لەشت زیاتر خاوبوونەو)
(دەبیتەو)

۳- خاوبوونەۋەى ماسسولكە كانى لىش(لە ماسسولكە كانى چاۋەۋە دەست پېيكە، چاۋوزەى كارۇموگناتىسى تىدايە، كاتى چاۋەكان پشۇئەدەن بەشە كانى خاۋدەبنەۋە وزەكانىشى دادەبەزن)پاشان لەپەنجە كانى قاچتەۋە دەست پېيكە تاكو سەرت، ھەر ئەندامىكى لەشت تەركىزى بكەيتە سەروفرمانى پېيكەيت بەخاوبوونەۋە، ئەۋا خاۋ دەبېتەۋە.

۴- خاۋ بوونەۋەى زەينى: بىر لەشۋىنىك بكەرەۋە دلت تىايدا خوشبېت، لەكەنارى دەريا، يان سەربازگە، يان بىابانىك، خەيالى لىيكە تەركىز بكەرە سەردە كارىيە كانى، پەنگى ئاۋى دەريا، ئاسمانى بىگەرد، لىمى پاخراۋ، ھەر چەن لەردە كارىيە كانىدا پۇچىت زەينىش زىاتر خاۋ دەبېتەۋە يان بىرلەژمارەيەك بكەرەۋە دوبارەى بكەرەۋە لەگەل ھەلمۇزىنى ھەناسەۋ دانەۋەيدا، پاشان بىگۇپە بەژمارەيەكى دىكە، بەۋ جۇرە.

۵- پامان: بچۇرە نىۋ بابەتگەلىكەۋە دلت خوشبەكەن، خاوبوونەۋەۋە گەششېبىنيت تىدا دىننەدى، لەبەدېھتىراۋە كانى پەروەردگار پامىننە، لەخۇت، لەبەرزخۋانى، لەگەل بىر كۆرۈنەۋە كانىدا پەروەردگار بەپاكىۋ بىگەردى پاگرە.

۶-بىزەي ناۋەكى: چىنپەكان بەيەكەم گەل ھەژمار
 دەكرىن بەدۆزىنەۋەي ئەم دىياردە مەۋىيە، كاتى خەندە
 بەپەي كەسىكدا دەكەيت، ئەۋىش خەندە بەپەتدا
 دەكاتەۋە، كاتى خەندە بۆيەككە لەئەندامەكانت
 دەكەيت ئەۋىش خەندەت بۆ دەكاتەۋە بىئەۋەي
 بىيىنىت، كاتى خەندە دەكەيت ھەر ئەندامىك
 لەئەندامەكانى لەشت يارىدەي ئەۋ خەندەيە ئەداتەۋە،
 بۆ نەۋە گەر ھەستت بەئازارىك كەرد لەھەر كام
 لەئەندامەكانى لەشت پاشان تەركىزت كەردە سەر،
 ئەۋىش لەھەمان چەشنى خۆي زىاد ئەكات، گەر
 ھەستت بەئازارىك كەردو بلىت(من ئازارم ھەيە، من زۆد
 ماندووم) دىارە ئەۋ ئازارەش زىاتر ئەكات، بەلام گەر
 تەركىزت كەردە سەر ئەۋ ئەندامە لەناخەۋە خەندەت بۆ
 كەرد تاكو ھەست دەكەيت ئەۋىش خەندەت بۆ دەكات،
 ئەمە يارىدەي ئەۋە ئەدات مادەي ئەندروڧىن دەست
 بكات بەدەردان، زانكۆي ھافارد ئەۋەي سەلماند ئەۋە
 يارىدەي گىراۋەي جلىكۆجال ئەدات بۆ دەردان
 كە ئەۋىش ھەستكەردن بەئازار كەمدەكاتەۋە.

نەركى كوردارى:

خەندە كوردنت بەرۋى براكتدا چاگەيە، سۈرە
لەسەر چەسپاندنى ئەم راسپاردە مەزىنە لەزىانى
پۇژانەدا پاشان جىاوازيە كە دەپىنىت.

.....

.....

.....

مەلەپەندەكانى وزەي لەش:

بەشىۋازىكى باشتەر خۆت بدوئە:

بەخۆت بلى: لەوانەيە پىشتەر مەن لەسەر فلان

شت يان فلان ھالەت بوويتم، بەلام ئىستا

لەباشترىن ھالدام.

مه‌لێه‌لده‌گانی (ه):

له‌له‌شدا حه‌وت مه‌لێه‌ندی وزه‌ هه‌یه‌، یه‌که‌میان
 له‌کوته‌ندامی زاووزێدایه‌ پێیده‌وتری مه‌لێه‌ندی پێشه‌یی،
 مه‌لێه‌ندیکی دیکه‌ له‌خواروی ناوکه‌وه‌یه‌ پێی ده‌وتری
 مه‌لێه‌ندی بوونی، مه‌لێه‌ندی پێشه‌یی به‌هاو بیروپاکیان و
 په‌یبردنه‌کان له‌وێدان، به‌وه‌ش بوونی تو‌ ده‌چه‌سپیت،
 مه‌لێه‌ندیکی دیکه‌ هه‌یه‌ له‌نیوه‌ندی سکدا پێی ده‌وتری
 مه‌لێه‌ندی خودی سی مه‌لێه‌ندی دیکه‌ش له‌دل و گه‌رو
 ناوچه‌وان مه‌لێه‌ندیکی دیکه‌ی لای تاجی سه‌ر پێی
 ده‌وتری مه‌لێه‌ندی پۆحانی، نه‌گه‌ر هه‌ستت به‌نازاریک
 کرد له‌ناوچه‌ی سنگتدا نه‌وه‌ مانای وایه‌ مه‌لێه‌ندی
 مه‌به‌ست مه‌لێه‌ندی دل، نه‌و بیرکردنه‌وه‌ی ده‌ست
 به‌سه‌ریدا ده‌گریت نه‌وه‌یه‌ تو‌ نازاریکت هه‌یه‌، نه‌گه‌ر
 بیرکردنه‌وه‌که‌ت گۆپی نازاره‌که‌ش ده‌گۆپی.

نه‌گه‌ر بیرت له‌نه‌زموونیکی سلبی کرده‌وه‌ که‌نیستا
 تێیدا ده‌ژیست، هه‌ولێده‌ تێبینی شوینی
 هه‌ستپێکردنه‌که‌ی بکه‌یت، پاشان دیاریکردنی
 مه‌لێه‌ندی وزه‌که‌ی که‌به‌رپرسه‌ لێی، پاشان نه‌و
 بیرکردنه‌وانه‌ دیاری بکه‌ به‌سه‌رتدا زالن، دوا‌ی نه‌وه
 هه‌ناسه‌یکی قوول هه‌لمزه‌ هه‌ولێده‌ نه‌وه‌ه‌ستانه
 له‌له‌شدا ده‌ریکه‌یت به‌وه‌ی له‌گه‌ل هه‌ناسه‌ وه‌رگرتندا

به ره ژور بجولیتیت له گهل دانسه وهی هه ناسه دا
ده ربکه یته دهره وه.

چون ههسته کان و بیر کردنه وه کانت ده گۆرین؟ چون
به سهر خوددا زال ده بیت، چون ئامانجه کانت مسوگهر ده کهیت؟

۱- بریارو ئاره زو:

بریار بدهیت چی بکهیت، ئاره زوی نه جامدانیت
هه بیت، بریار له ئاره زوی شیکارییه وه دهرده چیت،
ئاره زو له ئاره زوی سۆزداریه وه.

۲- لیوورده یی ته واو

به خراپی بیر له هیچ که سیک مه که ره وه، هه ر چهن
له باره ی تۆوه خراپیش بیت، له نیتوان که سه که و
ره هتاره کانیدا جیاوازی بکه، به پۆهی مامه له له گهل
خه لکیدا بکه، له بهر خاتری پهروه دگار لییان ببوره،
با پهروه دگار لیت خوشبیت.

۳- بایه خیتان:

بایه خ به ته ندروستیت بده، بایه خ به هه ستو
په یبردنه کانت بده.

٤- تێبینی:

په‌یبردن ٥٠٪ پێژە‌ی گۆ‌پان دیاری‌ده‌کات، تێبینی
هه‌سته‌کانت بکه‌و شوێن گۆ‌پکیان پێبکه‌.

٥- هه‌ناسه‌دان:

خۆراکی می‌شک ئۆکس‌جینه ، بیرکردنه‌وه‌کانیش
له‌سه‌ر دوا‌یین ئە‌زمونه‌، کاتی هه‌ناسه‌ ئە‌ده‌یت‌وه‌ بلی
سو‌پاس بۆ په‌وه‌ردگار ئە‌وا می‌شکیش بیرکردنه‌وه‌کانی
له‌سه‌ر سو‌پاسی په‌وه‌ردگار بوونیات ئە‌نیت.

٦- ده‌ربڕینه‌کانی پوخسارو جۆله‌ی له‌ش بگۆ‌ره‌:

ده‌ربڕینه‌کانی پوخسارو جۆله‌کانی له‌شت بگۆ‌ره‌، ئە‌و
په‌یام و هه‌ستانه‌ی له‌پشتیه‌وه‌ هه‌شاردراوون بیزانه‌.

٧- خا‌وبوونه‌وه‌و ئارامی نا‌وه‌کی :

به‌هێواشی هه‌ناسه‌یه‌کی قوول هه‌لم‌ژه‌ پاشان و‌رده‌
ورده‌ هه‌ناسه‌که‌ی سینه‌ت بده‌ره‌وه‌، چە‌ن جارێک
دوباره‌ی بکه‌ره‌وه‌ تا‌کو هه‌موو ماسو‌لکه‌کانی له‌شت
خا‌وده‌بنه‌وه‌، که‌ئە‌و پاهێنانه‌ ئە‌نجام ئە‌ده‌یت و‌ابزانه‌
له‌وشوێنه‌دا‌یت که‌دلت پێی خۆشه‌ ته‌رکیز بکه‌ سه‌ر
ورده‌کارییه‌کانی ئە‌و شوێنه‌.

گۆرینی نواندنی ناوھکی بەوھیکە باشتر خۆت
بدونیت، بەخۆت بلی، دەگری من پشتر لەسەر فلانەشت
یان فلانە حالت بووینم، بەلام ئیستا باشترین حال
ھەبە، باشترین تەندروستی و زانست و ڕەوشت بۆیە کاتی
دەلێت (من ماندووم) ئەوا تۆ ماندووون لەیادگی
خۆت ئەخوازیت.

نەزکی کرداری:

ناسودەیی دەرونی کاریگەری تەواوی ھەبە
لەمسوگەرکردنی نامانجەکاندا.
گرنگترین ئەو شانە چینی ئەو ناسودەییەت لێتێک
ئەدەن؟

..... *

..... *

..... *

چون ئەتوانیت لێیان دورەبەرتز بیت؟

..... *

..... *

..... *

راسپاردەيەكى بەدل..

بەنارامگىرى و پىشت بەستىن بەخوۋى پەرودىگار
ئەتوانى ئامانجەكانت مسوگەر بىكەيت ، خوتىت پىن
قبوول يىت بەتەواۋى، ئاستەنگ و بارودۇخ ھەر چى
چۈنىك بىن، تۇرەفتارەكان و ئاستەنگ و ھەستەكان
نىت، ئەمانە سەرچەمىيان چالاكىەكانى ژيان و
بەرچەكردارەكانىتى.

راي خەلك و بۇچونەكانيان ھەر چۈنىك بىن ، خوتىت
پىن قبوول يىت..

وئەيەكى خودى بۇ خوت پىك يىنە لەناخەو،
بەھاوسەنگى ئامانجەكانت مسوگەر دەكەيت،
مىمانەت بەخوت و توانا بىسنورەكانت ھەيىت، فېرى
ئەو سىتراتىزانە بىە ھاوكارىت ئەكەن، بەوۋەش
بىروابوونىت بەتوانا و بەرتوانا بىەكانت بەبىرو
ئامانجەكانت پىتر دەبىن، تاكو ھەستىك زالدەيىت
بەسەرتدا كەتۇ شايستەي ئەوۋەيت ئامانجەكانت
مسوگەر بىكەيت، تۇ ھەولتدا و بەردەوام بوويت خاۋەنى
ورەي بەرزبوويت بۇ سەركەوتن.

ھەموو وزەكانت ئاراستەي پەرودىگار بىكە خوتىت
بوويت، بەگەرە راپىگرە، پىشتى پىن بىەستە،
لەكارەكانتدا بىنخەوشە، لەدنىا و دوارۇزدا كامەران
دەيىت

همیشه له یادد بیت:

هموو ساتیک وا بژی کوتا ساتی ژیاشته، به خوشه ویستی
په یوه یست به خوای په وردگار هوه بژی. به گوتراپه لی
شوتنگه وتنی په وشته گانی پتفه مبه ر هوه بژی، به هیواوه بژی،
به هول و کوشش و پشیره وی نارامی و خوشه ویستی و پتزو
به های ژیا نه وه بژی

نهرگی کرداری:

سوربه له سر به هیژگرتنی په یوه ندیت
به خوای گه وره وه، نه وه گرنگترین کلپه گانی
سهرگه وتنه له دلیاو دوارو ژدا.

ئەو كەسەى تواناى زالبوونى نىيە
 بەسەر ھەستەكانىدا،
 پلەجىت كەسىكى ناياب بىت
 بەلام مادام تواناى زالبوونى نىيە
 بەسەر ھەستەكانىدا
 ئەوا رەفتارەكانى سلبى دەبن
 دەرەنجامەكانى سلبى دەبن
 كەواتە
 مىزاجىشى بەھەمانشپوھ دەبىت.

بەرک : ابراهيم صالح

خانەى جايە و بناوکردنەوونى جوار چرا

سليمانى سەردەنابى شەقامى مەولەوى
 فەرەى سەعید ئەفەندەى كۆبى

۰۷۵۰۱۱۲۸۲۸۸ - ۰۷۷۰۱۵۷۵۰۶۷

Ktebxanai chwarchra

چەرخا

نرخى سى ھەزار دىنارە